

Nr 226.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till tullverket för budgetåret 1937/1938; given Stockholms slott den 13 mars 1937.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 13 mars 1937.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Efter gemensam beredning med chefen för socialdepartementet anför chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss:

För tullverket äro i gällande riksstat uppförda fyra anslag å tillhoppa 16,984,000 kronor, nämligen ett förslagsanslag till avlöningar till befattningshavare hos generallullstyrelsen å 738,000 kronor, ett förslagsanslag till avlöningar till befattningshavare å tullstaten å 13,411,000 kronor, ett förslagsanslag till omkostnader å 1,715,000 kronor samt ett reservationsanslag till särskilda åtgärder för bekämpande av olovlig införsel av spritdrycker m. m. å 1,120,000 kronor.

I årets statsverksproposition hava nämnda anslag upptagits med allenast beräknade belopp. Anslaget till avlöningar till befattningshavare hos gene-

raltullstyrelsen har därvid beräknats till 750,000 kronor, anslaget till avlöningar till befattningshavare å tullstaten till 13,600,000 kronor, anslaget till omkostnader till 1,900,000 kronor samt anslaget till särskilda åtgärder för bekämpande av olovlig införsel av spritdrycker m. m. till 1,135,000 kronor. För ifrågavarande fyra anslag hava alltså i riksstatsförslaget beräknats belopp å sammanlagt 17,385,000 kronor.

Jag anhåller nu att få förelägga Kungl. Maj:t slutligt förslag angående äskande av *anslag till tullverket för budgetåret 1937/1938* och i anslutning härtill anmäla föreliggande frågor om *ändrad organisation av den statliga verksamheten för bekämpande av olovlig rusdryckshantering*.

Verkställda utredningar.

Den särskilda verksamhet, som under de senare åren från statens sida eler med understöd av statsmedel utövats för bekämpande av den olovliga sprithantering, har i organisatoriskt avseende bedrivits efter väsentligen två linjer. Dels utövas av tullverket, i främsta rummet genom kustbevakningen, en särskilt mot spritsmugglingen riktad bevakningstjänst, för vilken medel stå till verkets förfogande bland annat från förenämnda reservationsanslag under sjunde huvudtiteln. Dels utövas i Stockholms stad och vissa län genom särskild polispersonal (den s. k. spritpolisen) en huvudsakligen från anslag under femte huvudtiteln bekostad verksamhet för uppdragande såväl av olovlig införsel av spritdrycker som av lönnbränning m. m. I årets statsverksproposition (femte huvudtiteln sid. 288) har sistnämnda anslag liksom under de närmast föregående åren upptagits till 200,000 kronor.

Den sålunda förhandenvarande organisationen har i olika sammanhang blivit föremål för anmärkningar i det hänseendet, att rådande brist på enhetlighet i organisationen utgjort hinder för ett rationellt utnyttjande av de organ, som för ändamålet tillskapats. Klagomål över bristande planmässighet vid verksamhetens anordnande hava framförts, varvid det framhållits, bland annat, att då såväl tullpersonalen som personal tillhörande spritpolisen utövade polisverksamhet och någon bestämd gräns mellan tull- och polispersonalens uppgifter i detta hänseende icke vore uppdragen, mellan nämnda båda organ stundom framträdde ett konkurrensförhållande, som inverkade menligt på verksamhetens bedrivande.

Hithörande organisationsspörsmål berördes i samband med behandlingen vid 1933 års riksdag av två motioner (I: 159 och II: 305), vilka föranledde riksdagen att i skrivelse (nr 312) till Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande ytterligare åtgärder för bekämpande av smugglingen av alkoholvaror samt om vidtagande av de åtgärder, vartill utredningen kunde föranleda. I de utskottsutlåtanden (första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 15, andra kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 6), som lågo till grund för riksdagens beslut, omnämndes bland spörsmål, som borde närmare undersökas vid en dylik utredning, frågan om största möjliga samarbete mellan polis- och tullmyndigheterna.

Med stöd av Kungl. Maj:ts den 21 december 1933 givna bemyndigande

tillkallades ledamoten av riksdagens första kammare, dåvarande t. f. överdirektören, numera generaldirektören Sam Larsson, byråchefen K. F. Leander, ledamoten av riksdagens andra kammare, redaktören O. E. Olovson och polisintendenten A. F. Zetterquist såsom sakkunniga med uppdrag att under generaldirektören Larssons ordförandeskap verkställa utredning rörande organisationen av den statliga verksamheten för bekämpande av olovlig införsel av spritdrycker m. m.

I uttalande till statsrådsprotokollet nyssnämnda dag angavs såsom de sakkunnigas närmaste uppgift att undersöka de brister i förut antydda och andra hänseenden, som vidlåde det nu tillämpade systemet för smugglingens bekämpande. Med ledning av de resultat, som framkomme vid denna undersökning, borde verkställas en förutsättningslös prövning av frågan, vilka åtgärder kunde vidtagas för åvägabringande av en förbättrad organisation av arbetet för spritsmugglingens bekämpande. Härvid borde största vikt fästas vid anordningar, genom vilka tillfredsställande garantier kunde skapas för enhetlig planläggning och ledning av arbetet samt för nödig samverkan mellan de skilda organ, som därvid hade att medverka. Ej blott spritpolisens och tullpersonalens uppgifter utan jämväl frågan om den nyinrättade statspolisens deltagande i arbetet borde vid utredningen komma under bedömande. Förutom bekämpandet av smugglingen borde även åtgärder för uppdagande av lönnbränning m. m. uppmärksammas. Utredningen borde närmast taga sikte på de organisatoriska problem, som vore förknippade med ett rationellt ordnande av kampen mot spritsmuggling och lönnbränning. Givetvis borde emellertid även spörsmål berörande lagstiftningen mot den olaga rusdryckshanteringen eller om tekniska hjälpmedel vid bekämpandet av denna hantering under utredningen upptagas till behandling i den mån sådant påkallades med hänsyn till organisationsproblemen eller eljest prövades erforderligt.

De sakkunniga avgåvo den 14 juni 1935 betänkande i ämnet (statens offentliga utredningar 1935: 24). I betänkandet framlades förslag till omorganisation av tullverkets kustbevakning samt inrättande i den nuvarande spritpolisorganisationens ställe av en under tullverkets ledning stående tullpolisorganisation ävensom till åtgärder för lönnbrännings bekämpande och till ändringar i vissa hänseenden av smugglingslagstiftningen m. m.

Över betänkandet avgåvos yttranden av statskontoret, av generaltullstyrelsen — med överlämnande av yttranden från kustbevakningsinspektören, åtskilliga tullmyndigheter samt Sveriges allmänna tulltjänstemannaförening, svenska tullmannaförbundet, de tullanställdas samorganisation och Sveriges kvinnliga tulltjänstemannaförening —, av kontrollstyrelsen och allmänna civilförvaltningens lönenämnd, av kommerskollegium, lotsstyrelsen och chefen för marinstaben — såvitt angick vissa specialfrågor —, av överståthållarämbetet och samtliga länsstyrelser — med överlämnande av åtskilliga yttranden från polismyndigheter och kommunala institutioner med flera —, av statspolisintendenten, av föreningen Sveriges landsfiskaler, föreningen Sveriges stadsfiskaler, svenska polisförbundet samt riksförbundet för fjärdingsmän och po-

lismän, av svenska stadsförbundet och Sveriges redareförening samt av rikskommittén mot den olagliga rusdryckshanteringen, Sveriges nykterhetsvänners landsförbund och nykterhetsnämndernas centralkommitté.

Från åtskilliga håll framfördes i yttrandena erinringar, gällande i synnerhet förslaget om inrättande av tullpolis. I stället för detta förslag förordades i flera yttranden, att den särskilda polisverksamhet, som vore i fråga, anförtroddes åt utökade kriminalstattpolisavdelningar.

Med hänsyn till de meningsskiljaktigheter, som yppats rörande den lämpligaste lösningen av spørsmålet om ändrad polisorganisation, ansågs detta böra, innan slutlig ståndpunkt fattades i frågan, underkastas viss ytterligare utredning. Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 maj 1936 tillkallades borgmästaren J. Laurin, t. f. statspolisintendenten, numera polismästaren A. K. E. Ros och sekreteraren, numera byrådirektören hos generaltullstyrelsen V. M. J. Fahlander såsom sakkunniga med uppdrag att under borgmästaren Laurins ordförandeskap verkställa den fortsatta utredningen.

Till statsrådsprotokollet nyssnämnda dag uttalades att, vid sidan av det i 1935 års betänkande framställda förslaget om tullpolis, en utökning av statspolisen syntes erbjuda de största möjligheterna till en tillfredsställande lösning, i följd varav den nya utredningen borde inriktas på de organisationsproblem och andra därmed sammanhängande spørsmål, som uppkomme, därest man, med frångående av det tidigare förslaget på ifrågavarande punkt, sökte vinna ökade möjligheter för ett effektivt bekämpande av olika former för illegal sprittrafik genom förstärkning av statspolisorganisationen. Härvid borde jämväl undersökas, hur önskvärd samverkan lämpligen borde anordnas mellan den förstärkta statspolisen och tullverkets kustbevakning i fråga om åtgärder för spritsmugglingens bekämpande.

De sålunda tillkallade sakkunniga hava den 31 oktober 1936 avgivit en promemoria rörande förstärkning av statspolisorganisationen i syfte att bereda ökade möjligheter för ett effektivt bekämpande av olika former av olovlig rusdryckshantering.

Över promemorian hava yttranden avgivits av statskontoret, av generaltullstyrelsen — med överlämnande av yttrande från kustbevakningsinspektören —, av kontrollstyrelsen, av överståthållarämbetet och länsstyrelserna — med överlämnande av yttranden från bland andra flertalet landsfogdar —, av föreningen Sveriges landsfogdar och förenämnda fyra sammanslutningar av polistjänstemän samt av svenska stadsförbundet och Sveriges nykterhetsvänners landsförbund.

Härefter hava Norra Luggude fiskeriförening och ett antal enskilda personer inkommit med likalydande framställningar, innefattande önskemål rörande kustbevakningens ordnande vid Öresund.

Framställda anslagsäskanden.

Generaltullstyrelsen har i skrivelse den 15 september 1936 framlagt förslag till reglering av tullverkets utgiftsstaten för budgetåret 1937/1938. Styrelsen

har därvid föreslagit, att anslaget till avlöningar till befattningshavare hos generaltullstyrelsen skulle i riksstaten för sagda budgetår upptagas med 754,000 kronor, anslaget till avlöningar till befattningshavare å tullstaten med 13,692,000 kronor samt omkostnadsanslaget med 1,952,000 kronor. Till bestridande av kostnader för särskilda åtgärder för bekämpande av olovlig införsel av spritdrycker m. m. har styrelsen äskat två anslag å tillhopa 1,275,000 kronor, nämligen ett reservationsanslag till anskaffning av fortskaffningsmateriel å 420,000 kronor och ett förslagsanslag till övriga omkostnader å 855,000 kronor.

I sin den 3 december 1936 dagtecknade skrivelse med yttrande över nyssnämnda sakkunnigpromemoria har generaltullstyrelsen föreslagit vissa ändringar i de av styrelsen i skrivelsen den 15 september 1936 verkställda beräkningarna rörande anslagen till tullverket för budgetåret 1937/1938. Sålunda har styrelsen hemställt, att anslaget till avlöningar till befattningshavare hos generaltullstyrelsen måtte beräknas till 771,000 kronor, anslaget till avlöningar till befattningshavare å tullstaten till 13,757,000 kronor samt omkostnadsanslaget till 1,971,000 kronor. Beträffande de av styrelsen tidigare äskade anslagen till bestridande av kostnader för särskilda åtgärder för bekämpande av olovlig införsel av spritdrycker m. m. ifrågasätter styrelsen däremot icke någon ändring.

Härefter har styrelsen i skrivelse den 8 januari 1937 hemställt om anvisande av ytterligare medel under omkostnadsanslaget, i följd varav detta skulle uppgå till 2,101,000 kronor eller, under viss förutsättning, 2,126,000 kronor.

Vad i 1935 års betänkande föreslagits angående kustbevakningens organisation har i vissa begränsade hänseenden föranlett åtgärd vid 1936 års riksdag. Återstående frågor i detta ämne synas nu böra upptagas till behandling. *Departementets-
chefen.*

Vad beträffar den särskilda polisverksamheten mot olovlig sprithantering har, såsom förut nämnts, i årets statsverksproposition föreslagits anvisande av medel för fortsättande av den nuvarande spritpolisverksamheten under budgetåret 1937/1938. Därvid har förutsatts, att en ändrad organisation av polisverksamheten i varje fall icke bör träda i tillämpning förrän tidigast den 1 juli 1938. Med hänsyn till frågans samband med kustbevakningen berörande spörsmål har jag emellertid ansett mig böra, innan jag ingår på de sistnämnda spörsmålen, lämna en redogörelse för de föreliggande förslagen till polisverksamhetens ordnande och angiva min ståndpunkt därtill.

De i samband med utredningarna väckta lagstiftningsfrågorna torde i nu förevarande sammanhang påkalla yttrande från min sida allenast i vad de hava direkt beröring med organisatoriska anläggningar.

Organiserandet av den särskilda polisverksamheten mot olovlig rusdryckshantering.

Nuvarande ordning.

Såsom förut nämnts, hava under de senare åren från anslag under femte huvudtiteln — för närvarande 200,000 kronor — medel ställts till överståthållarämbetets och vissa länsstyrelser förfogande för att användas till särskild polisverksamhet för uppdragande av olovlig införsel av spritdrycker, lönnbränning m. m. En redogörelse för verksamhetens huvudgrunder och anslagets nuvarande fördelning återfinnes i årets statsverksproposition (femte huvudtiteln, sid. 287). I 1935 års betänkande har lämnats en mera detaljerad översikt över verksamhetens anordnande under budgetåret 1933/1934, och en motsvarande översikt i den år 1936 avgivna sakkunnigpromemorian utvisar, att verksamheten under budgetåret 1935/1936 bedrivits efter i stort sett oförändrade riktlinjer. Av föreliggande redogörelser framgår, att spritpolisverksamheten erhållit en fastare organisation endast i Stockholm, där en särskild avdelning inom stadens poliskår är inrättad för ändamålet. Denna avdelning är avsedd i främsta rummet för Stockholms stad och län men äger därjämte, då anledning därtill föreligger, utsträcka sin verksamhet till andra län. I övrigt har verksamheten inom de olika länen varit ordnad på mycket växlande sätt. Mestadels användas de anslagna medlen till resekostnads- och traktamentsersättningar samt till arvoden åt personer — ofta polismän med jämväl annan tjänstgöring — vilka äro stadigvarande eller tillfälligtvis förordnade att bedriva spritpolisverksamhet.

I fråga om den nuvarande ordningen för bedrivande från kustbevakningspersonalens sida av spaning och annan undersökning rörande olaga spritshantering torde få hänvisas till härutinnan lämnad redogörelse i 1935 års betänkande.

1935 års betänkande.

Med avseende å *bristerna i den nuvarande organisationen* erinrades i 1935 års betänkande till en början, att någon bestämd gräns mellan tull- och polispersonalens kompetensområden icke funnes och att det i praktiken icke heller vore möjligt att, utan men för verksamhetens effektiva bedrivande, upprätthålla en sådan gräns. I betänkandet yttrades vidare:

Vid utövandet av ifrågakvarande verksamhet står polispersonalen icke i något subordinationsförhållande till tullverket, liksom icke heller tullpersonalen är underställd polismyndigheterna. Då, såsom nyss nämnts, de båda organens uppgifter i stor utsträckning sammanfalla, är det tydligt, att samverkan mellan organen är av största betydelse för arbetsresultatet. Såsom erfarenheten visat, har det emellertid på sina håll brustit i samarbetet såväl mellan tullpersonalen och spritpolisen som mellan den senare och annan polispersonal. Att tillräcklig samverkan i förevarande avseende icke kunnat åvägbringas har givetvis medfört bristande enhetlighet och plan-

mässighet i arbetet och försvårat utnyttjandet av tillgängliga resurser på det effektivaste sättet. I sakens natur ligger sålunda att, då verksamheten bedrivs av två i förhållande till varandra fristående organ, bristande kommunikation dem emellan leder till att de möjligheter, som ett väl utvecklat underrättelseväsen erbjuder, icke kunna till fullo utnyttjas. Klart är också, att det i följd av bristande samverkan emellanåt inträffar, att det ena organets personal i ovetskap om anordningar, som träffats av personal tillhörande det andra organet, vidtager åtgärder, som försvåra verksamheten. Bristande samarbete vållar därjämte dubbelarbete och onödiga kostnader för statsverket.

En huvudanledning till att samverkan i önskvärd utsträckning mellan olika i arbetet mot spritsmugglingen verksamma organ icke kunnat åvägbringas, är, att organisationen saknar enhetlig ledning. Men delvis bottna de svårigheter, som i berörda avseenden förekommit, i andra förhållanden. Det lider sålunda intet tvivel om att gällande bestämmelser angående beslagarandelar hava en dryg del i skulden till det bristande samarbetet och det konkurrensförhållande mellan olika personalgrupper, som på vissa håll framträtt.

De sakkunniga, som jämväl påpekade åtskilliga svagheter i själva kustbevakningsorganisationen, framhöllo i sådant hänseende bland annat den rådande bristen på tillräckligt kvalificerad personal hos tullverket för bedrivande av spaning samt för utredning och förhör angående brott mot smuggellagarna.

I sin därefter följande behandling av organisationsfrågorna togo de sakkunniga främst sikte på tillskapandet av en organisation mot spritsmugglingen men berörde jämväl spörsmålet, i vilken mån den tillämnade organisationen kunde taga del i bekämpandet av olaga sprithantering av andra slag, varjämte de sakkunniga föreslogo vissa särskilda åtgärder mot lönnbränning m. m. Med avseende å verksamheten mot lönnbränningen uttalades dock, att härutinnan rådande organisatoriska svagheter närmast sammanhänge med att polisorganisationen på landsbygden i många fall lämnade rum för befogade anmärkningar i fråga om dess effektivitet.

I fråga om *grundlinjerna för en reform* yttrades i 1935 års betänkande:

Under nu rådande förhållanden är en avveckling av den verksamhet, som bedrivs av spritpolisen, tillräcklig endast under den förutsättning att densamma ombesörjes på annat minst lika tillfredsställande sätt som för närvarande. Enligt de sakkunnigas mening kunna de uppgifter, som nu utföras av spritpolisen, icke överflyttas på tullverket utan att för spanings- och undersökningsverksamhet kvalificerad personal i tillräckligt antal står till tullverkets förfogande. Att genom detektivutbildning av tullpersonal söka tillgodose detta behov, kan enligt vad erfarenheten visat icke förväntas giva tillfredsställande resultat.

Av en ändamålsenlig organisation av verksamheten för spritsmugglingens bekämpande måste krävas, att organisationen är så beskaffad, att vederbörliga förutsättningar för enhetlighet och planmässighet i arbetet äro för handen. De sakkunniga anse, att tillfredsställande garantier för att dessa krav på en blivande organisation bliva uppfyllda icke kunna erhållas, med mindre att den personal, som har spritsmugglingens bekämpande till huvudsaklig uppgift, ställes under gemensam ledning.

Den blivande organisationen bör vidare vara sådan, att den snabbt kan anpassas efter inträdande förändringar i smugglingstrafiken och att den således, om smugglingen skulle mera avsevärt minskas i omfattning eller upphöra, kan nedskrivs utan större kostnader för statsverket.

I betänkandet berördes även frågan, huruvida icke den nuvarande organisationen skulle kunna bibehållas, om åtgärder vidtoges för vinnande av bättre samarbete mellan tullpersonalen och spritpolisen. Emellertid erinrades, att tidigare vidtagna åtgärder i sådant syfte visat sig icke kunna leda till önskat resultat. Även tanken på tillskapande — delvis efter finskt mönster — av en i förhållande till tullverket fristående bevaknings- och polisorganisation avvisades, dels av kostnadsskäl och dels med hänsyn till det nära sambandet mellan kustbevakningens uppgifter och tullverkets allmänna arbetsuppgifter.

Ville man, yttrades i betänkandet vidare, åstadkomma en förbättrad effektivitet i verksamheten för spritsmugglingens bekämpande men ändock i görligaste mån anknyta till den bestående organisationen, syntes den enda framkomliga vägen vara, att man dels sökte höja kustbevakningens effektivitet, dels ställde personal med kriminalpolisutbildning till tullverkets förfogande, i samband varmed den nuvarande spritpolisorganisationen skulle avvecklas.

Vad beträffar sättet för avvägbringande av den polisorganisation, som sålunda skulle stå till tullverkets förfogande, berördes i betänkandet först frågan om anställning av polisutbildad personal såsom ordinarie befattningshavare i tullverket. Det framhölls emellertid, att vid en eventuell minskning av behovet av sådan personal stora svårigheter skulle yppa sig att inom tullverket finna lämplig användning för den överflödiga personalen, och att överflyttning av densamma till annat statligt verk ej heller torde kunna påräknas. Gentemot att för ändamålet avse tjänster med visst arvode utöver ordinarie lön erinrades om de rekryteringssvårigheter, som skulle möta, därest innehavarna måste räkna med möjligheten att, då detektivarbete icke längre påfordrades av dem, bliva anvisade annat arbete vid kustbevakningen, för vilket de måhända saknade förutsättningar, och i sammanhang därmed få vidkännas en avsevärd minskning i avlöningsförmånerna.

Det sist anförda skälet utgjorde, enligt vad i betänkandet framhölls, hinder även för en sådan lösning av frågan, att det nu tillämpade systemet med anställning av tulldetektiver såsom extra befattningshavare inom tullverket ytterligare utvecklades och att således erforderligt antal tulldetektiver nyanställdes. De osäkra anställningsförhållandena skulle nämligen, såsom bekräftades av erfarenheten, medföra svårigheter att för dessa befattningar förvärva dugliga och i övrigt lämpliga personer eller att få sådana personer att under längre tid kvarbliva i tullverkets tjänst, och täta personskiften å sådana befattningar skulle uppenbarligen lända verksamheten till men.

I betänkandet förordades i stället inrättande av en *tullpolisorganisation*, genomförd på det sätt, att erforderligt antal kriminalpolismän i vissa städer

ställdes till tullverkets förfogande på i huvudsak enahanda sätt som tillämpas i fråga om tillhandahållande av kriminalstatspolis. Till stöd därför anfördes:

Vid en organisation enligt nu angivna riktlinjer kan organisationen vid behov snabbt minskas eller avvecklas utan alltför betydande kostnader för statsverket, i det att överflödigt personal kan överflyttas till statspolisavdelningen i vederbörande stad för att vid inträffande ledigheter återgå till kriminalpolisavdelningen i staden. Polisman, som på grund av sjukdom eller eljest befinner olämplig för fortsatt användning inom tullverket, kan beordras återgå till sin vanliga tjänstgöring och vid behov ersättas med annan polisman. Möjligheterna att för ifrågavarande verksamhet förvärva personer med fullgod teoretisk och praktisk utbildning i allmän kriminalpolitjänst underlättas. Då kommendering förutsättes ske allenast för viss tid, kvarstår givetvis möjligheten för polisman, som kommenderats till sådan tjänstgöring, att vinna befördran till högre tjänst inom stadens poliskår. Genom att den till tullverkets förfogande ställda polispersonalen rekryterats och utbildats på samma sätt som annan polispersonal underlättas samarbetet med denna, vilket självfallet är av betydelse för ett gott resultat av verksamheten.

Mot den sålunda förordade organisationsformen kan göras den anmärkningen, att då den till tullverkets förfogande ställda polispersonalen förutsättes skola i vissa avseenden vara underställd vederbörande kustchef men i andra avseenden stå under befäl av polischefen i förläggningstaden, en viss dualism i befälsförhållandena kommer att förefinnas och att denna dualism kan befaras komma att menligt inverka på verksamhetens bedrivande. Det må emellertid erinras om att ett i viss mån likartat förhållande gäller i fråga om statspolis, som tjänstgör utom förläggningstaden, och att några olägenheter härav icke försports. Med den intima samverkan, som förutsättes skola äga rum mellan kustbevakningen och polismyndigheterna, torde för övrigt berörda förhållande sakna egentlig betydelse.

De sakkunniga hava övervägt, huruvida icke erforderlig polispersonal skulle kunna i mån av behov tillhandhållas tullverket från kriminalstatspolisen, eventuellt efter förstärkning av dess personaluppsättning. Härigenom vunnas, att någon ny polisorganisation icke behövde tillskapas, och de fördelar, som det av de sakkunniga förordade förslaget innebär, skulle delvis vinnas jämväl med en dylik organisation. Å andra sidan skulle dock med denna organisationsform icke kunna genomföras den intima samverkan med kustbevakningen, som är nödvändig, om man vill uppnå en förbättrad effektivitet, och som torde förutsätta, att polispersonalen och kustbevakningen ställas under gemensam ledning. En ändamålsenlig organisation torde vidare förutsätta, att polispersonalen specialiserar sig på ifrågavarande slag av polisverksamhet, något som dock knappast bleve möjligt, därest verksamheten skulle omhändervardas av statspolisen jämsides med andra å densamma ankommande maktpåliggande uppgifter.

Det i 1935 års betänkande framlagda tullpolisförslaget gick sålunda ut på att stad, som vore skyldig tillhandahålla kriminalstatspolis, skulle efter Kungl. Maj:ts förordnande kunna åläggas att till tullverkets förfogande ställa kriminalpolismän, vilka skulle tillhöra särskilda tullpolisavdelningar. Kommendering av tullpolismän skulle ankomma på vederbörande stads polischef men vara godkänd av generaltullstyrelsen. Den borde ske för tre år varje gång och förutsattes i regel komma att förlängas. Tullpolisen skulle i första hand användas för spaning och annan undersökning angående olovlig införsel av spritdrycker och vin eller andra varor ävensom olovlig befatt-

ning med spritdrycker och vin, som olovligen införts. Detta arbete skulle bedrivas under nära samverkan med kustbevakningspersonalen. Tullpolisavdelning skulle stå under närmaste chefskap av vederbörande kustdistriktchef i frågor, som rörde tjänstgöringens allmänna ordnande eller nyssberörda verksamhet. Ifrågavarande personal skulle alltså under denna sin verksamhet icke vara underställd polischefen i det distrikt, där verksamheten bedrevs. I den mån omständigheterna det medgåve, skulle tullpolisen därjämte verkställa spaning och undersökning angående annan olovlig sprithantering än smuggling. Polisverksamhet av detta slag förutsattes som regel komma att bedrivas utom förläggningstaden endast på anhållan av vederbörande polischef, varvid denne borde hava chefskapet.

Med de inskränkningar, som sålunda blivit antydda, tänktes befälet över polispersonal, som kommenderats till tjänstgöring såsom tullpolis, ankomma på polischefen i staden. Frågor rörande semester eller annan ledighet m. m. skulle alltså handläggas av honom, varvid han emellertid borde samråda med kustdistriktchefen.

Tullpolisavdelningarna skulle enligt betänkandet erhålla följande förläggning och personal:

O r t	Kriminalöverkonstaplar	Kriminalkonstaplar
Umeå	1	2
Sundsvall	1	2
Stockholm	3	9
Karlskrona	1	1
Malmö	1	3
Göteborg	1	4
	Summa	8 21.

Inom kustbevakningens centrala ledning skulle för handläggning av tullpolisärenden vara anställd en tjänsteman med juridisk kompetens och kriminalpolisutbildning, benämnd tullpolisintendent.

I fråga om kostnaderna för tullpolisorganisationen erinrades i betänkandet, att den hittillsvarande spritpolisverksamheten endast delvis bekostats av statsmedel. Av det för spritpolisen anvisade anslaget hade under de senare åren ett belopp av 110,000 kronor använts till spritpolisavdelningen i Stockholm, under villkor att staden bidroge till denna avdelning med 25,000 kronor, och i de län, vilka erhållit medel från anslaget, hade de anvisade medlen använts dels till avlöning åt anställda polismän — ofta extra eller pensionerade befattningshavare — dels till rese- och traktamentsersättningar eller andra utgifter för verksamheten. Då den verksamhet, som skulle ankomma på den föreslagna tullpolisorganisationen, delvis komme att bedrivas inom förläggningstaden, uppställdes i betänkandet frågan, huruvida icke staden skulle liksom för närvarande bära en del av kostnaderna. Å andra sidan framhölls emellertid i betänkandet, att den ifrågavarande personalen i likhet med stats- och reservpolisen finge anses vara anställd för hela rikets behov,

och med hänsyn därtill föreslogs, att kostnaderna för tullpolisen helt skulle bäras av staten. Till de städer, som tillhandahölle tullpolispersonal, skulle utbetalas ersättning för avlöning, pensionering och andra förmåner åt personalen efter samma grunder som beträffande statspolis.

Beträffande tullpolismans rätt till traktamentsersättning vid tjänstgöring utom det polisdistrikt, där han vore anställd, föreslogs viss begränsning i förhållande till vad som gäller för kriminalstatspolisman.

Vid betänkandet voro fogade förslag till lag om tullpolis jämte följdförfattningar.

Vad härefter angår frågan om *särskilda åtgärder mot lönnbränningen*, innehöll 1935 års betänkande följande huvudsakliga synpunkter. På grund av de särskilda förhållanden, under vilka lönnbränningen bedreves, måste dess bekämpande i princip ankomma på de lokala polismyndigheterna. Det vore dock av stor betydelse, att ortspolisen vid behov kunde erhålla bistånd av polispersonal, som icke vore känd för ortsbefolkningen. Härvid syntes statspolisen kunna lämna en värdefull hjälp, varjämte det förutsattes, att tullpolisen kunde vid sidan av sin huvuduppgift, nämligen spritsmugglingens bekämpande, biträda lokalpolisen i arbetet mot lönnbränning och annan olovlig sprithantering. Frågan om åvägabringande av större effektivitet i kampen mot lönnbränningen kunde dock icke lösas enbart genom att anlita stats- och tullpolisens medverkan, utan det borde även tillses, att lokalpolisen finge möjlighet att å sin sida skärpa övervakningen. I främsta rummet vore det härvid av vikt, att ersättning för utgifter vid tjänsteresor för ifrågavarande ändamål bereddes i större utsträckning än som enligt gällande allmänna bestämmelser vore fallet. Vidare vore möjligheten att utbetala ersättning till enskilda personer för biträde med vakthållning, telefonmeddelanden m. m. av stor betydelse. Under åberopande härav föreslogs anvisande under femte huvudtiteln av ett årligt anslag om 30,000 kronor till särskild polisverksamhet för uppdagande av lönnbränning m. m. Anslaget skulle i främsta rummet användas till ersättning dels åt polismän för utgifter vid tjänsteresor m. m. och dels åt enskilda för lämnat biträde. Det var enligt betänkandet avsett att fördelas närmast mellan länsstyrelserna i Kopparbergs län och de norrländska länen.

Yttranden över 1935 års betänkande.

I yttrandena framträdde det såsom den förhärskande uppfattningen, att en omorganisation på förevarande område vore av behovet påkallad. Principdiskussionen rörde sig i främsta rummet om tullpolisförslaget.

Vad de centrala myndigheternas ställning till frågan beträffar, tillstyrktes förslaget i princip av statskontoret, generaltullstyrelsen och kontrollstyrelsen, av det sistnämnda ämbetsverket dock med reservation av en ledamot, som yttrade sig i avstyrkande riktning. Kustbevakningsinspektören tillstyrkte förslaget, under det att omdömena i övriga av generaltullstyrelsen överlämnade yttranden utföllo på växlande sätt.

Flera länsstyrelser lämnade förslaget utan principiell erinran. I avstyrkande riktning uttalade sig däremot överståthållarämbetet samt länsstyrelserna i Uppsala, Södermanlands, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Gävleborgs och Västernorrlands län. Jämväl de yttranden, som avgåvos av vissa landsfogdar och stadspolismyndigheter gingo i olika riktningar. Statspolisintendenten anförde vissa betänkligheter mot förslaget utan att direkt avstyrka detsamma.

De yttranden, som inkommo från kommunala myndigheter och institutioner i ett antal städer, gingo mestadels i tillstyrkande riktning. Svenska stadsförbundets styrelse förklarade sig icke hava någon principiell erinran att göra mot de delar av förslaget, som berörde städernas skyldighet att hålla tullpolis.

Bland i ärendet hörda sammanslutningar lämnade föreningen Sveriges landsfiskaler och föreningen Sveriges stadsfiskaler förslaget utan principiell erinran, varemot svenska polisförbundet, riksförbundet för fjärdingsmän och polismän samt nykterhetsnämndernas centralkommitté och Sveriges nykterhetsvänners landsförbund framställde åtskilliga anmärkningar.

För belysande av de särskilda synpunkter, som anfördes vid tillstyrkande av förslaget, torde få återgivas uttalanden av följande myndigheter.

Generaltullstyrelsen anförde:

Styrelsen ansåge i likhet med de sakkunniga, att en ändamålsenlig organisation på förevarande område icke kunde erhållas med mindre att all den personal, som hade spritsmugglingens bekämpande till huvudsaklig uppgift, stode under gemensam ledning. Till stöd för denna uppfattning kunde styrelsen åberopa en nu mera än tioårig erfarenhet dels om de svårigheter som yppat sig att inom den nuvarande organisationen åstadkomma önskvärd enhetlighet och planmässighet i arbetet, dels om de olägenheter, vilka, på sätt de sakkunniga framhållit, till följd av bristande enhetlighet och planmässighet i arbetet i olika avseenden framträtt. Intet tvivel syntes råda om att dessa olägenheter, även om andra omständigheter medverkat, till stor del vore att hänföra till dualismen inom den nuvarande organisationen. — Till förmån för genomförandet av en enhetlig organisation talade jämväl den omständigheten, att de fördelar, som ett väl utvecklat underrättelseväsen erbjöde och vilka på ett område som det förevarande måste tillmätas stor betydelse, till fullo kunde utnyttjas endast under förutsättning att ett intimt samarbete kunde åvägabringas mellan bevakningspersonalen och den närmast med spanings- och undersökningsverksamhet sysselsatta personalen. — Vid bedömandet av frågan om lämpligaste sättet att åstadkomma en enhetlig organisation av verksamheten mot spritsmugglingen borde enligt styrelsens mening beaktas, att denna verksamhet i främsta rummet borde gå ut på att söka förhindra, att spritdrycker olovligen infördes till tullområdet, och i andra rummet inriktas på uppgiften att uppdaga fall av olaga transport eller annan olovlig befattning med olovligen införda sådana drycker. Med denna utgångspunkt, vilken syntes styrelsen den enda riktiga, måste den blivande organisationen liksom den nuvarande i första hand bygga på en bevakning av våra kuster och kustfarvatten samt av fartyg, som på internationellt vatten sysslade med försäljning av spritdrycker. Då denna bevakningsuppgift nära anslöte sig till kustbevakningens allmänna uppgifter och då ett avskiljande av kustbevakningen från tullverket i övrigt av skäl, som de sakkunniga anført, icke lämpligen borde äga rum, ansåge

styrelsen i likhet med de sakkunniga ur organisatorisk synpunkt nödvändigt, att den blivande organisationen uppbyggdes i anslutning till tullverkets kustbevakning och att ledningen av ifrågavarande organisation ankomme på tullverket. — Vad beträffade de sakkunnigas förslag, i vad det avsåge formen för tillgodoseendet av tullverkets behov av kriminalpolisutbildad personal för ombesörjande av spanings- och annan undersökningsverksamhet, vore styrelsen visserligen av den meningen, att det ur organisatorisk synpunkt hade varit att föredraga, därest för berörda verksamhet erforderligt antal personer med detektivutbildning kunnat anställas såsom befattningshavare inom tullverket. Därigenom skulle otvivelaktigt hava vunnits fastare organisation än med det av de sakkunniga förordade systemet. Då emellertid de skäl, som av de sakkunniga förebragts till förmån för sistnämnda system, syntes övertygande, hade styrelsen ansett sig kunna godtaga en lösning av detta spörsmål i enlighet med de sakkunnigas förslag.

Länsstyrelsen i Stockholms län anförde:

Mot den nuvarande organisationen av övervakningen av den olovliga spritinförseln och den olaga befattningen med sprit kunde berättigade anmärkningar göras. De huvudsakligaste anmärkningarna syntes vara, att organisationen saknade enhetlig ledning och att det betänkligt bruste i samarbetet mellan de olika organen för verksamheten. Den av de sakkunniga gjorda utredningen, vilken länsstyrelsen funne synnerligen förtjänstfull, visade klart nödvändigheten av en enhetlig organisation av förevarande statliga verksamhet. De sakkunniga hade funnit, att den nödvändiga enhetligheten bäst skulle vinnas genom att ledningen av verksamheten anförtroddes åt tullverket, samt med denna utgångspunkt framlagt förslag i ämnet, vilket förslag länsstyrelsen ansåge innebära en väsentligt förbättrad organisation. Länsstyrelsen ville dock hava uttalat, att en organisation på dessa linjer förutsatte betryggande anordningar för åstadkommande av samarbete mellan tullpolisen och andra polisavdelningar, samt att länsstyrelsens anslutning till förslaget vore beroende av att denna förutsättning kunde uppfyllas.

Länsstyrelsen i Norrbottens län yttrade:

Det kunde icke med utsikt till framgång bestridas, att den nuvarande organisationen av den statliga verksamheten för spritsmugglingens bekämpande, på sätt de sakkunniga framhölle, lede av påtagliga brister i skilda hänseenden. Mest betänkligt syntes vara frånvaron av enhetlig ledning för de olika personalgrupper, som deltog i nämnda verksamhet. De medel, som i betänkandet rekommenderades för åstadkommande, inom skäligen kostnadsram, av ökad effektivitet åt åtgärderna mot spritsmugglingen, syntes länsstyrelsen överhuvud ändamålsenliga och, såvitt på förevarande stadium kunde bedömas, i stort sett väl avvägda. Vidkommande speciellt förslaget om inrättande av särskilda tullpolisavdelningar tvekade länsstyrelsen icke att beteckna detta grepp om det föreliggande centrala organisatoriska problemet såsom lyckligt. Genom inlemmande i själva tullverket av personal med kriminalpolisutbildning syntes man nämligen skapa de bästa förutsättningarna för det intima samarbetet mellan spritpolis och tullbevakning, som av alla erkändes vara av avgörande betydelse för en framgångsrik kamp emot smugglingen. Att ifrågavarande polispersonal under sitt arbete icke, såsom eljest inom poliväsendet plägade vara fallet, bleve underställd polischefen på platsen för verksamheten utan i stället vederbörande kustchef, kunde väl synas som en organisatorisk egendomlighet. Anordningen utgjorde emellertid en ofrånkomlig konsekvens av det förordade systemet och borde väl för övrigt näppeligen behöva väcka alltför stora praktiska betänkligheter.

Den kritik återigen, som framförts emot tullpolisförslaget, synes vila på i huvudsak följande grunder. Med hänsyn till det sätt, varpå spritsmugglingen bedreves, måste stor vikt fästas vid den polisverksamhet, som vore riktad mot distributionen och konsumtionen av smuggelsprit inom landet. Denna polisverksamhet vore på det närmaste förbunden med kriminalpolisens uppgifter över huvud och i synnerhet med dess åtgärder mot illegal sprittrafik av andra slag. De förefintliga allmänna polisorganisationerna vore bättre anpassade än tullpolisen att ombesörja det ifrågavarande inre spaningsarbetet, och det måste förutsättas, att de alltfort finge taga verksam del däri. Den eftersträfvade enhetligheten i polisarbetet kunde fördenskull icke uppnås genom tullpolisorganisationens inrättande. — Tullpolisförslaget innebure ett hänsynstagande i främsta rummet till arbetet mot spritsmugglingen. Behovet av skärpta åtgärder mot lönnbränningen och vissa andra grenar av olovlig sprithantering hade däremot icke vunnit det beaktande, som vore motiverat med hänsyn till dessa brottsföreteelsers växande omfattning. — Principiellt sett vore en ytterligare splittring av polisväsendet genom tillskapande av en ny specialorganisation ägnad att ingiva betänklighet, liksom även tullpolismännens ställande under befäl av kustdistriktchefer, som ej vore polismän. — Ett fullständigt avskiljande av tullpolispersonalen från annat kriminalpolisarbete komme att medföra en alltför ensidig specialisering. Detta i förening med den omständigheten, att tullpolisen komme att arbeta under befäl, som icke tillhörde polisväsendet, vore ägnat att försvåra rekryteringen av tullpolisen.

Till närmare belysning av de sålunda anförda synpunkterna må ur yttrandena återgivas följande.

Reservanten inom kontrollstyrelsen, byråchefen *Thulin*, yttrade bland annat:

Vid den föreliggande utredningens utförande hade man framför allt riktat uppmärksamheten på spörsmålet om den mest ändamålsenliga organisationen för bekämpande av spritsmugglingen. Endast i andra hand hade kommit frågan om åtgärder mot lönnbränningen. Frågan om åtgärder mot den illegala handeln med motbokssprit eller spritsurrogat syntes hava behandlats mera i förbigående. I sistnämnda avseenden torde det få antagas, att de sakkunniga utgått från att ordningspolisen skulle företaga erforderliga åtgärder. — De nu angivna olika formerna av illegal hantering, mot vilka samtliga lagen om olovlig befattning med spritdrycker och vin riktade sig, torde i praktiken förekomma blandade med varandra. — Skulle organisationen utformas på sådant sätt, att den väsentligen avsåge smugglingens tillbakaträngande men läte bekämpandet av illegal hantering på andra områden fungera såsom hittills, kunde det befaras, att den illegala hanterings utövare komma att övergå till hantering med lönnbränd sprit och motbokssprit — en utveckling, som redan nu torde kunna skönjas på grund av vissa förhållanden på smuggelmarknaden. Vid planläggningen av organisationen syntes man jämväl hava att taga hänsyn till förhållandena i allmänhet i hela landet och icke endast i Stockholm och vissa andra kustdistrikt, där smugglingen ännu så länge torde intaga det främsta rummet såsom illegal hantering. — Då enligt de sakkunnigas förslag *smugglingen* skulle bekämpas genom en särskild organisation inom tullverket, nämligen kustbevakningen och

tullpolisen, som skulle samarbeta med varandra, *lönbränningen* genom ordningspolisen och där så erfordrades av särskilt förordnade polismän samt den *olaga hanteringen med motbokssprit*, såsom det torde få förutsättas, genom ordningspolisen, kunde näppeligen en med hänsyn till den olaga hanterings olik former enhetlig organisation anses vara föreslagen. Det syns knappast kunna bestridas, att ur nu anförda synpunkt en sådan två- eller tredelad organisation i sig innebure risker för att åtgärderna mot den illegala hanteringen skulle sakna enhetlighet i planläggningen och därför lida av bristande effektivitet i verksamheten.

Överståthållarämbetet yttrade bland annat:

Polisorganisationen i vårt land vore för närvarande uppdelad på två olika avdelningar: de lokala polisstyrkorna, å ena, samt statspolisen, å andra sidan. De sakkunnigas förslag innebure att, utöver denna redan förefintliga tudelning av polisväsendet, ytterligare en självständig, sidoordnad polisorganisation skulle tillskapas. Det vore enligt överståthållarämbetets mening ofrånkomligt, att en sådan fortsatt uppdelning av rikets poliskår å olika, i förhållande till varandra fristående avdelningar icke kunde vara till gagn för polisverksamheten utan fastmera måste bidra till att i en icke obetydlig grad förminska effektiviteten därav. — Förslaget att inrätta en särskild tullpolisavdelning för övervakande av olovlig införsel av spritdrycker måste tydligtvis grunda sig å den uppfattningen hos de sakkunniga, att en relativt klar gräns kunde från början uppdragas mellan detta slag utav övervakningsåtgärder samt dem, som eljest ankomme å polismyndigheten. Så vore emellertid ingalunda förhållandet. Vid igångsättandet av ett spaningsarbete vore ofta omöjligt avgöra, huruvida det efterspanade godset utgjordes av olovligen införd sprit eller av exempelvis olovligen inom riket tillverkad sådan. Härav följde, att med den föreslagna uppdelningen av verksamheten det ofta bleve vanskligt att avgöra, huruvida ett spaningsarbete skulle anförtros åt den vanliga polispersonalen eller överlämnas åt tullpolisavdelningen; visserligen skulle i sistnämnda avdelning enligt förslaget kunna verkställas spaning även angående annan olovlig sprithantering, än som hade karaktär av olovlig införsel, men därvid skulle tullpolisavdelningen, så att säga, ej längre handla i denna egenskap utan såsom vanlig polis samt ej längre lyda under kustchefen utan under vederbörande polischef. I den mån och i de fall tullpolisen återigen lydde under kustchefen, komme avgörandet av ofta viktiga frågor inom polisverksamheten att anförtros en befattningshavare som saknade utbildning för dylika uppgifters handhavande. — Det syntes överståthållarämbetet överhuvud taget föga lämpligt att i fråga om polisverksamheten utsöndra en speciell uppgift och uppdraga enbart denna åt viss personal. Härav kunde till en början befaras bliva följden, att den för dylika specialuppgifter avsedda personalen förlorade intresset för andra viktiga frågor och att därmed även dess uppmärksamhet härå slappades. Ett dylikt resultat vore till sina verkningar så mycket allvarligare, som under verksamheten för övervakande av olovlig införsel av spritdrycker ofta kunde uppmärksammas förhållanden av största betydelse ur polismyndighetens synpunkt, ehuru icke av beskaffenhet att hava samband med spritinförsel. Det kunde med fog antagas, att, om förslaget i förevarande del skulle genomföras, dylika under verksamheten vunna upplysningar icke komme att leda till åtgärder från tullpolisavdelningens sida och måhända ej heller i erforderlig utsträckning bringas till andra intresserade myndigheters kännedom. Å andra sidan skulle inrättandet av den särskilda tullpolisavdelningen lätt kunna leda till att övriga, egentliga polisorganisationer helt avstode från att vidtaga åtgärder för övervakande av den olovligen

spritinförseln eller i vart fall ägnade denna verksamhet föga intresse. — Den föreslagna formen för rekryteringen av tullpolisens personal syntes ej tillfredsställande. Att tvångsvis kommendera befattningshavare, som tagit anställning vid vanliga poliskårer, till tjänstgöring vid en avdelning med så utpräglade specialuppgifter som tullpolisavdelningen, borde enligt överståthållarämbetets uppfattning icke ifrågakomma, och detta så mycket mindre, som den kommenderade personalen därvid skulle komma att underställas annan än polismyndighet. Å andra sidan syntes med den av de sakkunniga föreslagna organisationen betydande svårigheter komma att möta för att på frivillighetens väg erhålla tillräckligt kvalificerad personal.

Länsstyrelsen i Södermanlands län anförde:

Visserligen måste det vara till fördel, att ett nära samband erhöles med tullens personal och att tullpolisen i sitt arbete för smugglingens bekämpande stode under högsta ledning av kustbevakningens centrala ledning. Emellertid måste det befaras, att enligt förslaget förbindelserna med de ordinarie polisstyrkorna, såväl statspolisen som ordningspolisen, skulle bli mindre goda. Erfarenheten visade, att utredningen i fråga om mera omfattande och komplicerade smugglingsbrott ofta måste fullföljas till orter långt avlägsna från smugglingsplatsen. Det måste därför vara av vikt för tullpolisen att utan omgång kunna erhålla nödigt bistånd från den ordinarie polispersonalen. Förslaget syntes vidare kunna leda till att tullpolismännen — vars kommendering beräknades i praktiken komma att bli permanent — skulle i allt väsentligt komma att förlora kontakten med och träning i övrig polisverksamhet. När det gällde den del av tullpolisens verksamhet, som skulle bestå i spaning och beivrande av s. k. lönnbränning, kunde uppenbarligen ett förslag, som skulle innebära att tre olika kategorier av polis skulle hava att fullfölja enhanda uppgifter, icke väntas medföra någon förbättring. Även om den uppfattningen skulle vara riktig, att den nu påtalade rivaliteten mellan tull- och polispersonal skulle minskas, därest systemet med beslagarandelar ersattes med ett utvidgat system med belöningar åt angivare och andra, så syntes denna fördel lika väl kunna vinnas genom en med mindre olägenheter i övrigt förenad organisation. Detsamma gällde i fråga om kustbevakningens befälsrätt över smugglingspolisen.

Yttrandet från *Sveriges nykterhetsvänners landsförbund* innehöll bland annat:

Under de senare åren hade en betydelsefull förändring i spritsmugglingens struktur ägt rum. Det karakteristiska i denna förändring vore, att det egentliga kustbandet från att ha varit det förnämsta operationsfältet för spritsmugglarna, vilka här i samarbete med den i dessa trakter bosatta befolkningen anordnade upplag och bedreve köpenskap, reducerats till ett med största möjliga snabbhet passerat mellanled i transportproceduren. Avtal träffades numera direkt mellan den utländske leverantören och grossören i storstaden, till vilken varan transporterades från depåfartyget via motorbåt och bil. Att bekämpa en sådan verksamhet genom patrullering i kustbandet måste medföra otillfredsställande resultat. I den mån smugglingen icke kunde förebyggas genom bevakning av depåfartygen, måste den tvärtom väsentligen bekämpas genom ett spaningsarbete med tyngdpunkten förlagd till storstaden och de andra befolkningscentra, där avsättningen skedde. Nämda spaningsarbete hade i fråga om orten, det brottsliga klientelet och spaningsmetoderna viktigare beröringspunkter med kriminalpolisens än med kustbevakningens arbete. Härtill komme, att överförandet av spritpolisen till tullverket på ett olyckligt sätt skulle isolera densamma från kampen mot de andra

formerna av olaglig spritdryckshantering, lönnbränning och olaga handel med motbokssprit. Visserligen ville de sakkunniga giva tullpolisen formell befogenhet att jämväl beivra lönnbränningen, men det låge i öppen dag, att organisationen bleve föga lämpad för denna uppgift. De olika formerna av olaga handel hade numera i sådan utsträckning smält samman, att en klyvning av organen för deras beivrande sannolikt skulle framkalla mycket allvarligare olägenheter än dem, man genom upprättandet av tullpolisen velat förebygga.

Från flera håll förordades, såsom förut nämnts, att ifrågavarande polisuppgifter i stället anförtroddes åt utökade kriminalstatspolisavdelningar.

Vad angår detaljerna i tullpolisförslaget, ifrågasatte *generaltullstyrelsen* minskning av antalet tullpolismän i Sundsvall och Karlskrona till 1 kriminalkonstapel å vardera platsen samt i Göteborg till 1 kriminalöverkonstapel och 3 kriminalkonstaplar. Antalet tullpolismän skulle sålunda enligt styrelsens förslag utgöra 6 kriminalöverkonstaplar och 19 kriminalkonstaplar. — *Nykterhetsnämndernas centralkommitté* uttalade önskvärdheten av ändring i de sakkunnigas förslag i fråga om antalet kriminalpolismän för Norrland. Enligt initierade personers uppfattning skulle minst det dubbla av de sakkunniga föreslagna antalet polismän vara erforderligt för att ett effektivt arbete skulle kunna utföras. — *Länsstyrelsen i Östergötlands län* anmärkte, att polismännen från Stockholm, som enligt förslaget skulle tjänstgöra även inom nämnda län, icke hade samma lokalkännedom i fråga om länets kusttrakter som den nuvarande spritpolisen. — *Länsstyrelsen i Kalmar län* framhöll såsom lämpligast, att den till förläggning i Karlskrona föreslagna tullpolisavdelningen i stället förlades till Kalmar samt att dit hänfördes även Västerviks och Oskarshamns tulldistrikt, inom vilka spritsmuggling esomoftast förekommit. — *Länsstyrelsen med flera myndigheter i Gotlands län* yrkade förstärkning av kriminalpolispersonalen i länet. — *Poliskammaren i Malmö* erinrade, att den för Malmö föreslagna personalstyrkan finge anses vara alltför knapp i jämförelse med det antal polismän, som nu tjänstgjorde såsom spritpolis i ifrågavarande distrikt. — *Malmöhus läns nykterhetsnämnders sammanslutning* framhöll såsom anmärkningsvärt, att vissa större städer, exempelvis Hälsingborg, skulle komma att bliva utan spritpolis. Sammanslutningen hävdade uppfattningen, att i större städer borde finnas minst 1 polisman på varje 20,000-tal innevånare med uppgift som spritpolis. — *Stadsfullmäktige i Göteborg* anmärkte, att staden vid genomförande av tullpolisorganisationen och indragning av spritpolisen skulle bliva nödsakad att anställa minst 2 kriminalkonstaplar för verksamheten mot den olovliga sprithanteringen inom staden. För denna utökning av kriminalpolisstyrkan skulle staden icke kunna påräkna ersättning eller bidrag av statsmedel. Ur kommunal synpunkt gjordes den invändningen, att staten alltjämt och även för städernas del borde bekosta den kriminalpolisverksamhet, som erfordrades för ifrågavarande ändamål. — *Länsstyrelsen i Gävleborgs län* anmärkte, att de tullpolismän, som enligt förslaget komme att tjänstgöra inom länet, icke hade den lokalkännedom, som statspolisen i Gävle och den nuvarande spritpolisen i länet förfogade över. — *Länsstyrelsen i Norrbottens län* anför-

de, att från polismyndigheter inom länet rests krav på förstärkning av tullpolisorganisationen genom inrättande av en särskild tullpolisavdelning i Luleå eller Haparanda eller företagande av annan motsvarande utökning av hithörande polispersonal. Länsstyrelsen anmärkte också för egen del, att tjänstgöringsområdet för tullpolisavdelningen i Umeå förefölle väl stort tilltaget och att någon mera påtaglig nytta av de därstädes förlagda polismännen väl ej heller torde vara att påräkna för Norrbottens läns vidkommande. Då emellertid länsstyrelsen icke ansåge spritsmugglingen inom länet hava sådan omfattning, att några vidlyftigare anstalter till dess stävjande påkallades, och därtill komme, att nämnvärd erfarenhet om den nyinrättade gränsstatspolisens i Tornedalen verksamhet saknades, ansåge länsstyrelsen sig i allt fall icke i dåvarande läge böra understödja anspråken på personalförstärkning utan i stället böra avvakta ett eller annat års erfarenhet av gränsstatspolisens verksamhet, innan det slutliga ståndpunktstagandet i fråga skedde. Länsstyrelsen förbehölle sig emellertid rätt att framdeles inkomma med de förslag i ämnet, vartill omständigheterna kunde finnas föranleda. — *Poliskommissarien vid statspolisavdelningen i Luleå* föreslog ökning av personalen vid avdelningen med 2 kriminalpolismän, som skulle erhålla full sysselsättning med spanings- och utredningsarbete inom länet. Skulle tullpolisförslaget genomföras, borde en avdelning om 2 konstaplar jämväl förläggas till Luleå, ty den i Umeå föreslagna avdelningen kunde icke komma till någon som helst nytta för Haparanda, Luleå och Piteå tulldistrikt, enär avdelningen erhöle full sysselsättning i trakten av stationsorten och kusten söder därom. Det syntes också uteslutet, att tullpolisavdelningens i Umeå personal kunde vinna erforderlig Orts- och personkännedom inom dess stora bevakningsområde. Särskilt krävde ett effektivt bekämpande av lönnbränningen förstärkning av kriminalstatspolisen inom Norrbottens län.

Den ifrågasatta begränsningen av tullpolismans rätt till traktamentsersättning avstyrktes i ett flertal yttranden.

Såsom förut nämnts, gick kritiken mot omorganisationsförslaget till en del ut på att behovet av åtgärder mot lönnbränningen ansåges icke hava blivit nöjaktigt tillgodosett. Vad angår det i betänkandet föreslagna anslaget å 30,000 kronor till särskild polisverksamhet för uppdagande av lönnbränning m. m. betonades i flera yttranden, hurusom det under alla förhållanden vore av vikt, att även lokalpolisen, såsom i betänkandet varit avsett, sattes i tillfälle att skärpa sin övervakning härutinnan. Från åtskilliga håll ifrågasattes höjning av anslaget och tilldelande av medel därifrån jämväl till andra län än de i betänkandet åsyftade.

Beträffande principfrågan om beredande i särskilda fall av utsträckt ersättning åt polismän vid tjänsteresor yttrade *statskontoret*, att däremot kunde, såsom i betänkandet anförts, riktas den anmärkningen, att det syntes mindre riktigt att ersätta utgifter för resor, som polisman företoge inom eget distrikt för uppdagande av olovlig tillverkning av brännvin eller olovlig befattning med spritdrycker, rundligare än tjänsteresor för upptäckande av andra brott.

Med hänsyn emellertid till beskaffenheten av den verksamhet, varom här vore fråga, och då den av de sakkunniga föreslagna anordningen anslöte sig till vad som redan nu tillämpades i vissa län, hade statskontoret dock ej velat motsätta sig de sakkunnigas förslag i nu ifrågavarande avseende. — *Länsstyrelsen i Södermanlands län* ansåg i och för sig tveksamt, huruvida lönnbränningen för närvarande vore ett så allvarligt samhällsont, att anledning funnes till en sådan avvikelse från det nuvarande systemet, enligt vilket polismän i regel hade att bära kostnaderna för tjänsteresor i det egna distriktet. Men om en avvikelse från den allmänna principen syntes böra ske, vore det enligt länsstyrelsens mening nödvändigt, att samma möjlighet att i särskilda fall erhålla dylik gottgörelse bereddes polismännen i rikets alla delar. — Å andra sidan framhöllo vissa myndigheter, däribland *länsstyrelserna i Örebro och Norrbottens län*, önskvärdheten av en reglering av frågan om författningens rätt för polismännen till ersättning vid tjänsteresor inom eget distrikt.

Promemorian rörande förstärkning av statspolisorganisationen.

I promemorian uppdragas riktlinjerna för en omorganisation under den alternativt givna förutsättningen, att förstärkta statspolisavdelningar skulle anlitas för den särskilda polisverksamheten mot olaga sprittrafik.

Med avseende å de härvid föreliggande *allmänna utgångspunkterna* anföres i promemorian:

• Verksamheten för bekämpande av den olovliga sprithanteringen inrymmer två huvudgrupper av arbetsuppgifter. Dels utövas en yttre bevakning med syfte att så långt det är möjligt avvärja försök till olovlig införsel eller förhindra, att insmugglad sprit befordras vidare från införselorten och sprides inom landet. Dels förekommer ett inre spaningsarbete, riktat närmast mot distributionen och konsumtionen av smuggelsprit samt mot lönnbränning och annan olovlig sprithantering, som ej står i samband med smuggling.

I stort sett tillämpas för närvarande den arbetsfördelningen, att den yttre bevakningen tillkommer tullverket, närmast kustbevakningen, medan det inre spaningsarbetet i främsta rummet ankommer på polismyndigheterna. Såvitt angår arbetet mot spritsmugglingen och därmed sammanhängande brott föreligger dock icke någon bestämd avgränsning mellan kustbevakningens och polisens uppgifter. Visserligen innefattar kustbevakningens verksamhet i första hand bevakningsuppgifter med närmast förebyggande syfte, men det förekommer i viss utsträckning, att kustbevakningen i anslutning härtill verkställer närmare utredningar rörande upptäckta eller förmodade smuglingsbrott och därvid tillgriper enahanda spanings- och undersökningsåtgärder som polisen. Detta är även förutsatt i smuglingslagstiftningen, där tullpersonalen fått sig vissa för ändamålet erforderliga befogenheter tillagda, exempelvis att företaga husrannsakan. Tullpersonalen bedriver sålunda i kusttrakterna spanings- och annat undersökningsarbete jämsides med polismyndigheterna, dock med vissa begränsningar, betingade bland annat av att tullpersonalen icke har fullständig rätt att anlita tvångsmedel.

Å andra sidan kan det givetvis också inträffa, att polismyndigheterna i särskilda fall anlitas för att biträda kustbevakningen i det yttre bevakningsarbetet. Vad den s. k. spritpolisen beträffar, har denna främst varit avsedd såsom ett komplement till de vanliga polismyndigheterna, men den har på sina håll i större omfattning än dessa påtagit sig sådana uppgifter, som ombesörjas av kustbevakningen.

Såsom ett huvudsyfte med den tillämnade omorganisationen har angivits att söka komma tillrätta med vissa förhållanden, som tillskrivits den rådande dualismen i arbetet mot spritsmugglingen. Uppenbart är emellertid, att det praktiskt taget icke låter sig göra att tillskapa en organisation, som är i stånd att ensamt genomföra bekämpandet inom hela landet av denna brottsföreteelse i alla dess förgreningar. Hur arbetet än organiseras, är fördenskull en fördelning av uppgifterna på olika organisationer ofrånkomlig, och det kan därvid icke undvikas, att gränsområden uppkomma, där de olika organisationernas uppgifter gripa in i varandra. Att i författningsväg uppdraga bestämda gränser för deras inbördes befogenheter lärer, även om det överhuvud vore möjligt, icke kunna ifrågasättas med hänsyn till arbetets effektivitet. Huvudvikten bör i stället fästas vid att undanröja förefintliga anledningar till friktion inom de gemensamma verksamhetsområdena och skapa garantier för att organisationerna på lämpligt sätt komplettera varandra.

Under den tidigare utredningen har tanken på att inrätta en från tullverket fristående organisation för övertagande av såväl kustbevakningens som spritpolisens uppgifter av flera skäl avvisats. Det år 1935 framlagda förslaget innebar, att kustbevakningen skulle bibehållas vid sin anslutning till tullverket och sina hittillsvarande uppgifter och att vid sidan därav skulle bildas en särskild polisorganisation (tullpolisen) med sina speciella uppgifter och utan annat organisatoriskt samband med tullverket, än att den skulle i fråga om spaningsarbetets planläggande och utförande stå under samma ledning som kustbevakningen. Om den ifrågavarande polispersonalen i stället inordnas i statspolisen, behöver detta följaktligen icke innebära någon ändring med avseende å kustbevakningens uppgifter, och bringas ej heller frågan om kustbevakningens organisation i något väsentligen ändrat läge.

De sakkunniga utgå sålunda ifrån att tullverkets kustbevakning, organiserad i huvudsak med ledning av vad som framkommit vid den tidigare utredningen, har att liksom hittills ombesörja utsjöbevakningen och bevakningen av rikets kuster och skärgårdar samt spaning till lands i mera omedelbart sammanhang därmed. Såsom nyss nämnts, inrymmer denna verksamhet även uppgifter, som på andra områden äro förbehållna polismyndigheterna. I den mån fullföljandet av dessa uppgifter i särskilda fall kräver tillgripande av tvångsmedel, som ligga utanför tullpersonalens befogenhet, eller en mera ingående polisutbildning, än som står tullpersonalen till buds, lärer erforderlig förstärkning, liksom nu, böra åvägbringas genom samarbete med polismyndighet.

För närvarande äro de lokala polismyndigheterna i stor utsträckning verkamma i bekämpandet av den olovliga sprithantering. Till dessas uppgifter hör sålunda icke blott utredningen av en mångfald smärre fall, där brott mot spritlagstiftningen upptäckas i samband med fylleriförseelser och dylikt, utan även mera omfattande spanings- och andra undersökningsarbeten rörande olovlig sprithantering av olika slag samt lämnande av biträde åt kustbevakningen i särskilda fall. Tydligt är, att den tillämnade särskilda polisverksamheten mot den olovliga sprithantering icke kan få en så omfattande organisation, att de lokala polismyndigheterna kunna frigöras från alla uppgifter härutinnan. Fastmera ligger det i sakens natur och torde även vara med det föreliggande utredningsuppdraget förutsatt, att den verksamhet, som vid sidan av kustbevakningens arbete erfordras till bekämpande av den olovliga sprithantering, fortfarande liksom bekämpandet av andra brott bör i första hand åvila de lokala polismyndigheterna.

Då det gäller att inrätta en särskild polisorganisation för att bereda de lokala polismyndigheterna förstärkning i förevarande arbete, innebära de lämnade direktiven, att detta förutsättes ske genom statspolisen, vilken ju jäm-

väl med avseende å annat polisarbete har till ändamål att bereda lokalpolisen förstärkning i större uppgifter. Omfattningen av den utökning av statspolisorganisationen, som härvid erfordras, är givetvis beroende av de lokala polismyndigheternas andel i ifrågavarande arbete. Då någon minskning av denna i stort sett icke läter vara åsyftad och ej heller torde påkallas av omständigheterna, bör utökningen av statspolisorganisationen i huvudsak begränsas till vad som erfordras för att ersätta den nuvarande spritpolisorganisationen till den del denna varit bekostad av statsverket samt att utfylla den brist på särskild polispersonal för dessa ändamål, som i vissa län förelegat.

De särskilda spörsmål, som kunna vara förenade med ordnandet inom lokalpolisen av den ifrågavarande verksamheten, torde icke påkalla närmare granskning i detta sammanhang.

Samtidigt med övertagandet av de uppgifter vid bekämpandet av smugglingen, som enligt det tidigare förslaget voro avsedda för tullpolisen, kommer den förstärkta statspolisorganisationen att erbjuda en fastare form för ett skärpt ingripande mot lönnbränningen och andra brott mot spritlagstiftningen. Att dessa olika grenar av polisverksamhet sammanföras inom kriminalstatspolisen, innebär vidare en fördel med hänsyn därtill, att de i praktiken ofta gripa in i varandra och även kunna stå i närmaste samband med de allmänna kriminalpolisuppgifterna.

Med avseende å *sättet för förstärkning av kriminalstatspolisen* erinras i promemorian till en början om de i gällande bestämmelser om polisväsendet fastslagna rekryteringsgrunderna för kriminalstatspolisen. Enligt de åsyftade bestämmelserna äro de städer, där kriminalpolisavdelning finnes, skyldiga att, då Kungl. Maj:t så förordnar, avdela ett bestämt antal kriminalpolismän för tjänstgöring såsom kriminalstatspolis mot det att statsverket gottgör städerna bland annat den del av kostnaden för avlöning, pensionering och andra förmåner åt personalen, som belöper på detta antal. Polismännens antal och tjänstegrader bestämmas av Kungl. Maj:t. För ifrågavarande tjänstgöring i första hand avsedda kriminalpolismän till föreskrivet antal skola i stad, där enligt Kungl. Maj:ts beslut statspolisavdelning skall finnas, tillhöra denna. Polismännen stå till förfogande för tjänstgöring huvudsakligen utom respektive städer. Kommendering till tjänstgöring vid kriminalstatspolisen skall, där ej särskilda omständigheter till annat föranleda, avse ordinarie polismän och gälla för tre år varje gång. Kommenderingen ankommer på polischefen i vederbörande stad men skall hava föregåtts av yttrande från statspolisintendenten och vara godkänd av länsstyrelserna i de län, där polismännen jämlikt Kungl. Maj:ts beslut främst skola användas. I promemorian anföres:

Någon ändring av de för kriminalstatspolisen gällande rekryteringsgrunderna är enligt de sakkunnigas mening icke påkallad för att göra organisationen skickad till ingripande i åsyftad omfattning mot den olovliga sprithanteringen. Emellertid uppställer sig spörsmålet, huruvida det nytillkommande antalet polismän bör avdelas särskilt för den ifrågavarande verksamheten eller denna bör inordnas bland kriminalstatspolisens uppgifter utan någon principiell särställning. Erfarenheten har givit vid handen, att spaningen rörande den olovliga sprithanteringen kräver en viss specialisering, och det bör givetvis också tillses, att förstärkningen i full utsträckning kommer denna gren av polisverksamheten till godo. Att fördenskull uppdelas kriminalstats-

polisen i två olika kårer med skilda uppgifter synes emellertid varken nödvändigt eller lämpligt. Mot en dylik uppdelning talar redan det förut antydda förhållandet, att någon bestämd gräns icke råder mellan verksamheten mot den olovliga sprithantering och de allmänna kriminalpolisuppgifterna. Vidare måste det betecknas såsom en avsevärd fördel såväl för spritpolisarbetet som med hänsyn till utnyttjandet av den samfälliga polisstyrkan, om denna i särskilda fall, då ett kraftigt ingripande erfordras, kan koncentreras på en viss uppgift oavsett huruvida denna tillhör ena eller andra verksamhetsgrenen.

Enligt de sakkunnigas uppfattning bör det alltså visserligen i samband med de beslut, varigenom Kungl. Maj:t fastställer antalet kriminalstatspolismän å de olika orterna, fastslås, att ett bestämt antal polismän skall vara avsett huvudsakligen för bekämpande av olovlig sprithantering, men böra polismännens kommanderingar icke direkt gälla denna verksamhet utan avse tjänstgöring vid kriminalstatspolisen överhuvud taget. Av skäl, som förut antytts, lär det sedermera i praktiken komma att ställa sig så, att arbetet mot olovlig sprithantering i allmänhet uppdrages åt särskilda polismän, som få specialisera sig på detta område. Nämnas må, att gällande bestämmelser icke medföra hinder för omedelbar förnyelse av treårskommanderingarna till tjänstgöring vid kriminalstatspolisen utan fastmera förutsätta längre tids fortlöpande sådan tjänstgöring såsom det normala. Behovet av kontinuitet i verksamheten mot den olovliga sprithantering blir därigenom tillgodosett.

Beträffande åtskilliga städer, där kriminalstatspolis är förlagd, hava de sakkunniga icke funnit anledning att för det nu ifrågakvarande ändamålet föreslå ökning av personalen. Härvid har emellertid givetvis förutsatts, att även personalen å dessa orter skall, liksom redan nu kan vara fallet, ägna sig åt undersökningar rörande olovlig sprithantering i den mån tillfälle därtill gives.

Såsom ett krav på den blivande organisationen av verksamheten mot smuglingen har angivits, att den bör vara av beskaffenhet att snabbt kunna anpassas efter inträdande förändringar i smugglingstrafiken och således, om denna skulle avtaga i väsentlig grad eller upphöra, kunna nedskrivs utan större kostnader för statsverket. Väl synas gjorda iakttagelser giva vid handen, att växlingar i smugglingstrafiken ofta uppvägas av växlingar i annan olovlig sprithantering, främst lönnbränningen. Icke desto mindre torde man få räkna med att förhållanden av angivna art kunna medföra behov av jämkningar i förlägningsplanen för statspolisen. Då de polismän, som kommanderas till statspolisen, i regel skola vara ordinarie befattningshavare, kan en minskning av statspolisstyrkan i en stad icke utan vidare åvägbringas genom att den övertaliga personalen får återgå till lokalpolisen, då detta skulle kunna medföra en i och för sig opåkallad ökning av stadens kostnader för det egna polisväsendet. Minskningen av statspolisstyrkan lär därför endast kunna genomföras i mån av vakanser antingen inom stadens poliskår eller å annan ort, dit förflyttning lämpligen kan ordnas. Då den i 1935 års betänkande föreslagna tullpolisen likaledes var avsedd att huvudsakligen bestå av ordinarie polismän, skulle i princip samma spörsmål hava uppkommit för dess vidkommande. Även för lösandet av dylika spörsmål är det otvivelaktigt en fördel, att den personal, som avses för verksamheten mot den olovliga sprithantering, är inordnad i statspoliskåren utan någon formell särställning och utan alltför långt driven ensidighet i tjänstgöringen. I följd härav blir det även möjligt för Kungl. Maj:t att, utan ändring av sammanlagda antalet kriminalpolismän vid viss statspolisavdelning, bestämma, att ett minskat eller ökat antal sådana polismän skall användas för verksamhet mot olovlig sprithantering.

Angående *kriminalstatspolisens tjänstgöringsområden* gäller för närvarande, att kriminalstatspolisen i första hand skall användas å landsbygden och i stad, där kriminalpolisavdelning icke finnes. Dock föreligger ej hinder att använda kriminalstatspolisman inom förläggingsstaden under tid, då han icke tages i anspråk för tjänstgöring utom denna. De särskilda städernas kriminalstatspolis skall främst användas i visst eller vissa län, som Kungl. Maj:t bestämt. När särskilda omständigheter därtill föranleda, må efter beslut av vederbörande länsstyrelse avvikelse göras från denna regel. Efter erinran härom yttra de sakkunniga:

I samband med förstärkningen av kriminalstatspolisen erfordras jämkning i de nu berörda bestämmelserna i vad de göra skillnad mellan å ena sidan städer med kriminalpolisavdelning samt å andra sidan övriga städer och landsbygden. Med hänsyn till arbetets speciella natur och i betraktande jämväl av den praxis, som utbildat sig med avseende å spritpolisens arbete, bör det nämligen förutsättas, att statspolisen, då det gäller undersökningar rörande olovlig sprithantering, regelmässigt skall stå till förfogande även inom städer med kriminalpolisavdelning, förläggingsstäderna inbegripna. Här som vid allt annat biträde av kriminalstatspolis gäller dock givetvis den begränsningen, att statspolisens ingripande bör påkallas endast för undersökningar av sådan art eller omfattning, att de kräva tillfällig personalförstärkning eller tillgång till specialutbildad personal.

Med hänsyn särskilt till metoderna för organiserandet av smuglingsföretagen är det av vikt att kunna i förekommande fall disponera de tillgängliga statspolisstyrkorna oberoende av de fastställda tjänstgöringsområdena. Sålunda kan det exempelvis vara påkallat, att personal från statspolisavdelningen i Stockholm beordras till tjänstgöring i något norrlandsdistrikt, då ett smuglingsföretag, som blivit föremål för avdelningens undersökning, visar sig vara förgrenat till detta distrikt eller då avdelningen på grund av närmare erfarenhet om personförhållanden eller av annan anledning antages hava större möjlighet att komma till resultat. Även torde det vara tänkbart, att en koncentration av polispersonal från ett flertal håll kan bliva erforderlig. Reglerna om kriminalstatspolisens tjänstgöringsområden få redan i sin nuvarande avfattning anses lämna erforderligt utrymme för dylika dispositioner och hava också tillämpats på sådant sätt.

För närvarande fungerar kriminalstatspolisen, i olikhet mot ordningsstatspolisen, endast efter rekvisition från lokalpolismyndigheterna, och är spaningsverksamheten sålunda alltid omedelbart eller medelbart anknuten till undersökningar, som upptagits efter dylik rekvisition. De sakkunniga föreslå härutinnan den jämkningen, att kriminalstatspolisen, såvitt angår verksamheten mot den olovliga sprithantering, även skall ägna sig åt *löpande spaningsverksamhet*. Härom yttras i promemorian:

I detta avseende torde det vara tillfyllest att erinra, hurusom den ifrågasvarande verksamheten icke i samma mån som annat kriminalpolisarbete har sin tyngdpunkt förlagd till utredningen av föreliggande konkreta brottsfall utan till väsentlig del måste bedrivas från mera obestämda utgångspunkter och även inrymmer åtgärder, som närmast hava förebyggande syfte. Av denna anledning måste kriminalstatspolisen i bekämpandet av den olovliga sprithantering i viss utsträckning arbeta efter metoder liknande dem, som tillämpas av ordningsstatspolisen. Jämväl må särskilt framhållas, att de möjligheter till skärpt effektivitet, som beredas genom samarbete mellan cen-

tralorganen för statspolisen och kustbevakningen, torde kunna fullt utnyttjas endast i den mån statspolisen bedriver löpande spaningsverksamhet på eget initiativ.

De sakkunniga hava haft under öfvervägande att i fråga om fastställande av allmänna planer för den löpande spaningsverksamheten föreslå särskilda bestämmelser motsvarande dem, som gälla beträffande allmänna arbetsplaner för ordningsstatspolisen. Då emellertid spaningsverksamheten är beroende av i hög grad skiftande förhållanden, som knappast medgiva en mera ingående planläggning för någon avsevärd tid framåt, hava de sakkunniga kommit till den uppfattningen, att det praktiska värdet av dylika bestämmelser skulle bliva ganska ringa. I den mån det emellertid skulle visa sig lämpligt att beträffande ett eller annat tjänstgöringsdistrikt uppdraga allmänna riktlinjer för verksamhetens bedrivande, ligger det i sakens natur, att detta bör, vad angår kusten berörande tjänstgöringsdistrikt, ske efter samråd med vederbörande kustbevakningsmyndigheter. På statspolisintendenten och kustbevakningens centrala ledning torde ankomma att verka för åvägabringande av de anordningar, som härutinnan kunna finnas ändamålsenliga.

Då kriminalpolispersonal erfordras å landsbygden eller i stad, där kriminalpolisavdelning icke finnes, äger den polismyndighet, som där har att leda förberedande undersökning i brottmål, i allmänhet att *rekvirera* sådan personal hos vederbörande statspolisavdelnings föreståndare eller, i fråga om personal som ej är tilldelad dylik avdelning, hos vederbörande stads polischef. Under hänvisning till vad som anförts beträffande kriminalstatspolisens tjänstgöringsområden uttala de sakkunniga, att befogenhet att *rekvirera* statspolis i mål angående olovlig sprithantering borde tillkomma jämväl polismyndigheterna i städer med kriminalpolisavdelning. I fråga om påkallandet från tullverkets sida av polismedverkan yttras i promemorian:

För de fall, då tullpersonalen finner sig vara i behov av polismedverkan, ligger det i sakens natur, att hänvändelse i första hand bör göras hos lokalpolisen. Finnes därefter förstärkning från statspolisen erforderlig, bör rekvisition därav ankomma på den lokala polismyndigheten. I ett och annat fall, då skyndsamhet är av nöden men lokalpolischef eller landsfogde ej kan anträffas, torde det emellertid kunna bliva påkallat, att den, som leder tullpersonalens spaningsarbete, för erhållande av medverkan vänder sig direkt till statspolisen. I sådan händelse lär statspolisen, oavsett rekvisition från lokalpolisen, vara i tillfälle att ingripa i kraft av den föreslagna befogenheten att upptaga undersökningar på eget initiativ.

De sakkunniga öfvergå härefter till en granskning av omorganisationens förutsättningar såvitt angår *kriminalstatspolisens ledning* och yttra härvid:

Statspolisens avdelningar förestås i Stockholm av statspolisintendenten och i andra städer av kommissarier eller överkonstaplar.

Vad beträffar utförandet av särskilda undersökningsuppdrag, gäller emellertid enligt allmänna regler, att kriminalstatspolisman därvid har att arbeta närmast under ledning av vederbörande lokalpolischef.

Under länsstyrelsen har landsfogden enligt gällande bestämmelser att i samråd med statspolisavdelningens föreståndare meddela närmare föreskrifter rörande kriminalstatspolisens tjänstgöring. Omfattar en avdelnings regelmässiga tjänstgöringsområde flera län och meddelas från de skilda länen föreskrifter, vilka avdelningens föreståndare finner icke samtidigt kunna efterföljas, skall han, där överenskommelse om jämkning i föreskrifterna

icke kan träffas, i annan stad än Stockholm hänskjuta frågan till statspolisintendentens avgörande, om tillfälle därtill gives, och i annat fall själv söka på lämpligaste sätt förena de olika föreskrifterna. — Vad verksamheten mot den olovlige sprithanteringen angår, torde de nu avsedda tjänstgöringsföreskrifterna, med hänsyn till vad nyss nämnts om den närmaste ledningen vid utförandet av särskilda undersökningsuppdrag, få sin betydelse huvudsakligen i fråga om det på statspolisens eget initiativ bedrivna spaningsarbetet. Då enligt vad de sakkunniga förordat samtliga städer skola tillhöra kriminalstatspolisens regelmässiga verksamhetsfält i vad angår bekämpandet av olovlige sprithantering, erfordras jämkning i fråga om tjänstgöringsföreskrifternas meddelande, såvitt angår verksamhet inom Stockholm och de övriga städer, vilka äro undantagna från området för landsfogdarnas polisverksamhet. Med avseende å verksamheten i Stockholm bör, under polismästaren, vad som eljest ankommer på landsfogde åvila tredje polisintendenten. Vad angår övriga nyssberörda städer, böra landsfogdarna i förevarande ärenden samråda jämväl med polischeferna i dessa städer.

Jämte utövändet av föreståndarskapet för statspolisavdelningen i Stockholm har statspolisintendenten enligt sin instruktion att i fråga om statspolisen i andra städer genom inspektioner och annorledes söka förvärva kännedom om personalen och om verksamhetens bedrivande samt tillse, att personalen ordentligen fullgör sina åligganden. Han skall verka för att statspolisverksamheten anordnas på lämpligaste sätt och så att bästa möjliga resultat vinnes av densamma och har i detta syfte att meddela råd och anvisningar samt att till vederbörande lokala myndigheter avgiva erforderliga förslag. Till statspolisintendentens åligganden hör även att vara samtliga länsstyrelser behjälplig att vid tillfälligt behov av polisförstärkning från ort utom länet på lämpligaste sätt anskaffa sådan. Han har vidare att med till förfogande ställda medel svara för statspolisens beväpning och utrustning samt anskaffande av dess fortskaffningsmateriel m. m.

De sakkunniga betona, hurusom enhetlighet i ledningen vore av synnerlig vikt för ett effektivt bekämpande av den olovlige sprithanteringen, och erinra jämväl därom, att denna synpunkt, särskilt vad åtgärderna mot sprit-smugglingen anginge, med skärpa framhållits i 1935 års betänkande och varit en av huvudgrunderna för det däri framlagda förslaget om tullpolis.

I promemorian anföres vidare:

I jämförelse härmed företer statspolisorganisationen en olikhet så till vida, att den formella befälsrätten är fördelad på ett flertal myndigheter och funktionärer med lokal befogenhet utan att sammanlöpa i något särskilt centralorgan, som äger meddela tjänstgöringsföreskrifter till dessas efterrättelse. Även om nämnda förhållande måhända kan synas vara i viss mån ägnat att ingiva betänkligheter ur den nyss anförda synpunkten, anse de sakkunniga sig icke kunna ifrågasätta införande härutinnan av nya principer inom statspolisorganisationen för den olovlige sprithanteringens skull. För övrigt torde erfarenheten från statspolisens hittillsvarande verksamhet giva anledning till antagande, att härmed sammanhängande olägenheter icke i praktiken skola bliva så framträdande. Visserligen ställer verksamheten mot den olovlige sprithanteringen stora krav på planmässighet i ledningen, men å andra sidan torde det även vid dylik verksamhet ej komma så mycket an på den formella befälsmyndigheten som på centralorganets inspekterande och rådgivande verksamhet jämte dess förmedling av underrättelser till ledning vid spaningsarbetet. I dessa senare avseenden lära de nuvarande organisationsgrunderna för statspolisen få anses vara fullt tillfredsställande.

I promemorian behandlas vidare *särskilda spörsmål avseende samarbetet mellan de olika organisationerna*. De sakkunniga yttra härom:

Vid utförande av spaningsuppdrag efter rekvisition från lokal polismyndighet arbeta statspolismännen i samråd med den lokala polismyndigheten och under dennas ledning. Vad åter angår den löpande spaningsverksamhet, som kommer att bedrivas på statspolisens eget initiativ, bör det genom särskilda bestämmelser tillses, att denna verksamhet så bedrives, att den lokala polispersonalens verksamhet på lämpligt sätt kompletteras och nödigt samarbete äger rum. I sådant syfte bör det föreskrivas, att underrättelse om spaningsverksamheten snarast möjligt skall meddelas polismyndigheten i orten samt att verksamheten därefter bör bedrivas i samråd med denna och med iakttagande av de föreskrifter, som kunna av denna meddelas.

För de fall, då spaningsverksamheten bedrives i kusttrakterna under sådana omständigheter, att den kan antagas beröra kustbevakningens arbete, bör jämväl vederbörande kustbevakningsmyndighet underrättas och samarbete med denna inledas. Motsvarande skyldighet synes för övrigt böra stadgas beträffande samverkan med gränsbevakningsmyndighet vid arbete i gränstrakterna.

I konsekvens härmed torde det böra åläggas jämväl de lokala polismyndigheterna att i antydd omfattning hålla tullmyndigheterna underrättade om sin verksamhet och samarbeta med dessa.

Av icke mindre vikt är det, att tullpersonalen å sin sida uppehåller förbindelse med polismyndigheterna och detta icke blott när deras medverkan direkt påkallas utan överhuvud då tullpersonalen vidtager åtgärder eller gör iakttagelser, som kunna tänkas vara av betydelse för det inre spaningsarbetet. I synnerhet gäller detta i de fall, då kustbevakningen i anslutning till den bevakningstjänst, som är dess främsta uppgift, företager spaning till lands rörande upptäckta eller förmodade smuglingsbrott. Med hänsyn till de begränsade möjligheter i fråga om polisutbildning och tillgripande av tvångsmedel, som stå tullpersonalen till buds, är det vid mera omfattande eller invecklade dylika spaningsföretag av vikt, att polisen snarast möjligt underrättas, oavsett i vad mån tullpersonalens egna åtgärder förväntas leda till resultat. Den underrättelseskyldighet, varom nu är fråga, bör åvila de tjänstemän, som i de särskilda fallen leda tullpersonalens arbete. Såsom i ett tidigare sammanhang nämnts, böra dessa tjänstemän i första hand söka förbindelse med lokalpolisen. Utfärdandet av de särskilda föreskrifter, som i sådant hänseende må finnas erforderliga, torde böra ankomma på generaltullstyrelsen.

Då fråga är om planläggningar av något större räckvidd, torde det ibland vara lämpligt, att statspolisen och tullpersonalen å respektive orter uppehålla direkt samverkan, varvid det bör ankomma på landsfogdarna och statspolisavdelningarnas befäl å ena sidan samt de lokala gräns- och kustbevakningsmyndigheterna å andra sidan att träda i förbindelse med varandra. Vad nu sagts om statspolisbefälet torde äga sin giltighet jämväl beträffande lokalpolischeferna.

De centralorgan, som närmast böra samarbeta med varandra, äro statspolisintendenten och kustbevakningsledningen. På dessa bör det ankomma att dels övervaka, att lämpligt samarbete mellan vederbörande lokala organisationer äger rum, och dels inbördes samråda och hålla varandra underrättade om förhållanden av betydelse för de gemensamma arbetsuppgifterna. Enligt de sakkunnigas mening kan behovet av dylik samverkan icke tillgodoses enbart genom skriftväxling eller överläggningar i förekommande särskilda frågor. För att statspolisen och kustbevakningen skola vinna för ändamålet erforderlig kännedom om arbetsmetoderna å ömse sidor och fram-

för allt för ett effektivt gemensamt utnyttjande av underrättelseväsendet är det önskvärt, att en stående förbindelse dem emellan upprätthålles.

De sakkunniga vilja i detta syfte föreslå, att ett vid statspolisavdelningen i Stockholm placerat polisbefäl — närmast tänka sig de sakkunniga en kriminalöverkonstapel — får till uppdrag att vid sidan av sitt arbete inom avdelningen biträda kustbevakningsledningen i den omfattning, som överenskommes mellan denna och statspolisintendenten. Den ifrågavarande polismannen bör härvid få till sina närmaste uppgifter att biträda vid handhavandet av kustbevakningens underrättelseväsen, vid förmedlandet av underrättelser organisationerna emellan samt vid handläggningen av kustbevakningsärenden, som kräva polissakkunskap. Vid personvalet bör särskilt avseende fästas vid vederbörandes förtrogenhet med metoderna för bekämpandet av smuglingen och med kustbevakningens arbete för detta ändamål.

De sakkunniga upptaga i detta sammanhang jämväl det i 1935 års betänkande framställda förslaget om *beslagarandelarnas avskaffande* till behandling. Genomförandet av detta förslag betecknas i promemorian såsom en ovillkorlig förutsättning för överförande till statspolisen av den särskilda polisverksamheten mot olovlig sprithantering. De sakkunniga uttala såsom sin uppfattning, att icke någon organisation av verksamheten mot sprit-smugglingen kunde fås att tillfredsställande fungera utan beslagarandelarnas avskaffande, och framhålla särskilt såsom icke tillrådligt att utsätta statspolisorganisationen med dess maktpåliggande allmänna uppgifter för den påfrestning, som beslagarandelssystemet kunde förmodas komma att medföra även för denna organisation.

Med avseende å *bekostandet av den förstärkta statspolisorganisationen* omnämnes i promemorian, hurusom i 1935 års betänkande föreslagits, att kostnaderna för tullpolisorganisationen skulle bäras av statsverket. De sakkunniga yttra i anslutning därtill:

I fråga om kostnaderna för en förstärkning av statspolisorganisationen hava de sakkunniga icke anledning intaga någon härifrån avvikande ståndpunkt. Det må härvid erinras, att den ifrågavarande åtgärden i allt fall icke kommer att frigöra vare sig förläggingsstäderna eller andra städer med egen kriminalpolis från alla kostnader för kriminalpolisverksamhet mot den olovliga sprithantering. Såsom förut framhållits, bör nämligen ändamålet med den ändrade organisationen närmast vara att låta statspolisen övertaga den del av spritpolisverksamheten, som bekostats av staten, samtidigt som bekämpandet av den olovliga sprithantering fortfarande skall likasom andra polisuppgifter ingå även i lokalpolisens verksamhet. Vad sålunda exempelvis Stockholm angår, lär staden alltfört få vidkännas utgifter för sin egen polisverksamhet mot den olovliga sprithantering, även om något visst belopp härutinnan icke kommer att vara stipulerat från statens sida. I princip kommer det motsvarande att bliva fallet på andra håll.

Under angivna förutsättning behöver förstärkningen av statspolisorganisationen icke föranleda jämkning i de gällande reglerna om bekostandet av organisationen.

I promemorian framlägges därefter plan till *statspolisens förstärkning å de särskilda orterna*. De sakkunniga anföra därvid inledningsvis följande:

I 1935 års betänkande föreslogs inrättande av tullpolisavdelningar i sex städer, nämligen Stockholm, Karlskrona, Malmö, Göteborg, Sundsvall och Umeå. I en del yttranden över betänkandet hava uttryckts farhågor för att vid den starka centralisation, som sålunda föreslagits, vissa mera avlägsna stationeringsorterna liggande distrikt ej skulle bliva i önskvärd mån tillgodosedda. Vid förstärkning av statspolisen ligger det också ur olika organisatoriska synpunkter närmare till hands att fördela det erforderliga nytillkommande antalet polismän på ett något större antal avdelningar. De sakkunniga föreslå sålunda utökning av statspolisavdelningarna, förutom i nämnda sex städer, dels i följande kuststäder, nämligen Norrköping, Gävle och Luleå, och dels — närmast med hänsyn till lönnbränningen och närståendes grenar av olovlig sprithantering — i Karlstad och Falun.

Inom de nuvarande regelmässiga tjänstgöringsdistrikten för de statspolisavdelningar, vilka sålunda föreslås till utökning, falla i huvudsak de områden, där förekomsten av olovlig sprithantering närmast visat sig kräva vidtagande av särskilda åtgärder vid sidan av tullpersonalens och lokalpolisens verksamhet. Såsom förut framhållits, förutsattes det emellertid, att även statspolisen i de städer, beträffande vilka personalökning icke vidtages, skall ägna sig åt undersökningar rörande olovlig sprithantering i den mån tillfälle därtill gives. Även må erinras om möjligheten att i särskilda fall disponera över personalen oberoende av den allmänna distriktsindelningen, varvid statspolisintendenten, efter anmälan om behov av tillfällig förstärkning i något län, i vederbörlig ordning ombesörjer, att personal från annat håll ställes till förfogande. Under nu angivna förhållanden hava de sakkunniga icke funnit erforderligt att föreslå annan ändring av statspolisavdelningarnas regelmässiga tjänstgöringsdistrikt än den förut omförmälda, nämligen att distriktet skola omfatta jämväl förläggningsstäderna och andra städer med kriminalpolisavdelning.

I samband med utökningen erfordras, att ytterligare ett antal automobiler ställas till statspolisens förfogande. Vid beräkning av detta antal hava de sakkunniga givetvis haft att taga hänsyn till, i vilken mån den redan förefintliga fortskaffningsmaterielen vid statspolisavdelningarna kan användas jämväl för verksamheten mot den olovliga sprithanteringen. Denna materiel användes gemensamt av ordnings- och kriminalstatspolisen, och detsamma bör vara fallet beträffande den nyanskaffade materielen.

De sakkunniga vilja understryka vikten av att ökningen av automobilbeståndet icke tilltages för knappt. I den mån antalet automobiler icke motsvarar behovet, måste nämligen till polisverksamheten användas antingen polismännens egna automobiler eller andra förhyrda fordon. Erfarenheten från statspolisens hittillsvarande verksamhet har emellertid givit vid handen, att det ur ekonomisk synpunkt är angeläget för statsverket att för ändamålet använda egna automobiler i största möjliga utsträckning. Härtill kommer önskvärdheten av att undvika de spörsmål, som äro förenade med prövningen av frågor om reseersättningar vid användande av andra än statsverkets fordon, vilka spörsmål särskilt vad spaningsverksamheten angår ofta äro vanskliga att bedöma och lätt giva upphov till tvister.

Statspolisen förfogar för närvarande icke över några egna motorbåtar och är ej heller i behov därav för verksamheten mot den olovliga sprithanteringen. Om nämligen statspolisen vid något tillfälle behöver anlita motorbåt för dylikt ändamål, lär det i regel vara fråga om direkt samarbete med tullpersonalen, och i vilket fall som helst bör det förutsättas, att tjänstebåtarna vid tullverket få anlitas.

För spritpolisens verksamhet hava på en del håll särskilda fortskaffningsmedel och inventarier anskaffats. Denna materiel bör, till den del anskaff-

ningen bekostats av statsmedel, ställas till den nya organisationens förfogande. Vad emellertid beträffar den materiel, som disponeras av spritpolisavdelningen i Stockholm, torde anskaffandet få anses vara till en del bekostat av staden, varför skälig lösen bör tillerkännas staden vid övertagandet. Frågan härom är av betydelse huvudsakligen beträffande en för ett tiotal år sedan anskaffad större motorbåt, vilken synes böra övertagas av statsverket och tillföras tullverkets utrustning, varvid uppgörelse lär böra träffas om inlösen. I övrigt rör det sig för stockholmsavdelningens vidkommande i huvudsak endast om några skrivmaskiner, vilka förutsättas bli stålda till statspolisens förfogande efter liknande uppgörelse.

De sakkunniga föreslå

dels ökning av personalen vid statspolisavdelningarna med sammanlagt 29 *kriminalpolismän*, därav:

1 kommissarie,
5 överkonstaplar och
23 konstaplar;

dels ock ökning av automobilbeståndet med 11 *automobiler*, därav 2 i utbyte mot nu förefintliga fordon.

Den föreslagna ökningen fördelar sig på de olika avdelningarna sålunda:

Avdelning	P e r s o n a l			A u t o m o b i l e r
	Kommissarier	Överkonstaplar	Konstaplar	
Stockholm.....	1	2	7	3
Norrköping	—	—	1	1
Karlskrona.....	—	1	—	1
Malmö.....	—	1	3	2
Göteborg	—	1	3	2
Karlstad	—	—	1	—
Falun	—	—	1	—
Gävle.....	—	—	1	—
Sundsvall	—	—	2	1
Umeå	—	—	2	—
Luleå.....	—	—	2	1

Beträffande avdelningarna i Stockholm, Malmö och Göteborg må erinras, att envar av dessa avdelningar har mer än ett län till regelmässigt tjänstgöringsdistrikt. Sålunda skall kriminalstatspolisen i Stockholm användas främst i Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Gotlands och Västmanlands län, var till i fråga om verksamheten mot olaga sprittrafik enligt förslaget kommer Stockholms stad. Statspolisen i Malmö skall användas främst i Malmöhus och Kristianstads län samt statspolisen i Göteborg främst i Göteborgs och Bohus, Hallands och Älvsborgs län.

Förutom i de städer, där förstärkning av statspolisen sålunda föreslagits, finnas statspolisavdelningar i Eskilstuna (endast för ordningspolistjänst), Jönköping, Växjö, Kalmar, Skövde, Örebro, Västerås och Östersund. Dessutom är i envar av städerna Uppsala, Nyköping, Visby, Halmstad och Trollhättan en kriminalkonstapel avdelad för tjänstgöring såsom statspolis.

Såsom förut nämnts, är det med förslaget avsett, att även statspolisen i de städer, där personalökning icke vidtages, skall ägna sig åt undersökningar rörande olovlig sprithantering i den mån tillfälle därtill gives. Beträffande Kalmar föreslå de sakkunniga dessutom, att, utan ökning av personalen, förordnande meddelas därom, att en av de därstädes stationerade kriminalkonstaplarna huvudsakligen skall användas för dylik polisverksamhet.

Beträffande den föreslagna kommissariebefattningen vid avdelningen i Stockholm anföres i promemorian, att i därmed förenade uppgifter borde ingå att biträda statspolisintendenten vid den centrala ledningen av statspolisorganisationens verksamhet mot den olovliga sprithanteringen. Därvid erinras, hurusom enligt instruktionen för statspolisintendenten denne ägde att anlita personalen vid avdelningen såsom biträde även i andra tjänsteåligganden än dem, som ålåge honom såsom föreståndare för avdelningen.

Av överkonstaplarna vid samma avdelning är, såsom förut nämnts, den ene avsedd att i viss omfattning tjänstgöra hos kustbevakningens centrala ledning.

Avdelningen i Karlskrona upptager för närvarande, utom personal för ordningspolistjänst, endast 1 kriminalkonstapel. Till stöd för förslaget att förstärka avdelningen med 1 kriminalöverkonstapel framhålla de sakkunniga, i anslutning jämväl till uttalande i 1935 års betänkande, hurusom tillvaron av en förmanstjänst utövade ett gynnsamt inflytande på rekryteringen samt bidroge till att skänka nödig auktoritet åt avdelningen vid bedrivandet av kriminalpolisarbetet. I promemorian förutsattes, att kriminalöverkonstapeln får övertaga föreståndarskapet för avdelningen i vad angår kriminalpolisarbetet.

I promemorian upptagas ytterligare till behandling vissa *särskilda frågor avseende statspolisens centrala ledning*. De sakkunniga erinra, hurusom statspolisens övertagande av den särskilda polisverksamheten mot olaga sprittrafik komme att innebära en kännbar belastning av den centrala ledningen, vars arbete och ansvar dessutom nyligen ökats genom utsträckt befattning med motorfordonstillsynen i enlighet med beslut vid 1936 års riksdag.

De sakkunniga anse detta förhållande till en början giva anledning att väcka frågan om en omprövning av statspolisintendentens anställningsvillkor. Den jämkning, som härvid närmast kunde ifrågasättas, är enligt promemorian att i avlöningshänseende likställa statspolisintendenten med tredje polisintendenten i Stockholm i stället för, såsom nu är fallet, med förste, andre och fjärde polisintendenterna i samma stad. Jämkningsen innebär, att avlöningen, som mot gottgörelse av statsmedel utbetalas av staden och för närvarande utgår enligt 25 lönegruppen i stadens lönestat (slutlön 12,600 kronor jämte dyrtidstillägg), i stället komme att utgå enligt 26 lönegruppen i samma lönestat (slutlön 13,500 kronor jämte dyrtidstillägg).

De sakkunniga erinra vidare, att förutom de för egentligt polisarbete avsedda och utbildade polismännen vid statspolisavdelningen i Stockholm,

icke någon kanslipersonal stode till statspolisintendentens förfogande, vilket förhållande medfört, att statspolisintendenten måst ägna en stor del av sin tid åt kanslitjänst i form av utredningar, uppsättande av yttranden och skrivelser, kassagöromål m. m. ävensom åt olika andra, mera rutinmässiga göromål. Det vore enligt de sakkunnigas mening oundgängligt att i nu förevarande sammanhang tillse, att statspolisintendentens arbetsbörda så avvägdes, att de skärpta kraven på den yttre tjänsten kunde bliva i fullt nöjaktig mån tillgodosedda. I avseende härå anföres vidare:

De sakkunniga hava väl icke kunnat enbart med hänsyn till polisarbetet mot den olovliga sprithanteringens ifrågasätta anställande av särskilt arbetsbiträde å statspolisintendentens expedition. Emellertid har vid överläggningarna blivit upplyst, att arbetsförhållandena redan på ett tidigt stadium efter statspolisinstitutionens tillkomst givit anledning att ifrågasätta anställande å expeditionen av en rättsbildad assistent med poliskompetens, ehuru det i avvaktan på närmare erfarenhet hittills fått anstå med vidtagande av åtgärder från statspolisintendentens sida för utverkande därav. Genom en dylik personalförstärkning skulle otvivelaktigt spörsmålen om rationalisering och lämplig fördelning av arbetet å expeditionen kunna bringas till en tillfredsställande lösning, samtidigt som större möjlighet att tillgodose behovet av ställföreträdare för statspolisintendenten skulle vinnas. De sakkunniga föreställa sig, att det härvid vore tillfyllest att för ändamålet anställa en befattningshavare, som med avseende å kompetens och avlöningsförmåner vore likställd med de i kungörelsen den 24 april 1936 (nr 155) omförmälda landsfogdeassistenterna. Avlöning åt sålunda anställd befattningshavare, förslagsvis benämnd statspolisassistent, torde böra utbetalas genom statspolisintendenten av under femte huvudtiteln upptaget anslag till statspolisorganisationen.

I fråga om det i 1935 års betänkande föreslagna anslaget under femte huvudtiteln till *särskild polisverksamhet för uppdagande av lönnbränning m. m.* yttras i promemorian:

Såsom de sakkunniga förut antytt, lämnar förstärkningen av statspolisorganisationen särskilt i fråga om bekämpandet av lönnbränningen och närstående grenar av olovlig sprithantering en bättre utgångspunkt för ett skärpt ingripande än det tidigare organisationsförslaget. Ett anslag för nyssnämnda särskilda ändamål blir dock fortfarande erforderligt. Vid godkännande av de sakkunnigas plan till förstärkning av statspolisen läser behovet av medel från anslaget komma att minskas för de län, som enligt 1935 års betänkande närmast skolat komma i fråga till erhållande därav. Såsom i vissa yttranden framhållits, kunna emellertid delar av anslaget behöva avses även för andra län. Anslaget synes böra beräknas till 20,000 kronor.

Ur förevarande anslag torde även visst belopp kunna ställas till statspolisintendentens förfogande för utbetalning av gottgörelse åt enskilda personer för biträde åt statspolisen vid bekämpandet av här avsedda slag av olaga sprittrafik.

Vad härefter angår *kostnaderna* för utökningen av statspolisen hava de sakkunniga med utgångspunkt från kostnaderna för kriminalstatspolisens nuvarande sammansättning beräknat desamma, till den del de direkt betingas av statspolisavdelningarnas förstärkning, på sätt framgår av följande sammanställning:

Årliga löpande kostnader:

avlönings- och pensioneringskostnader för 29 polismän	kronor	182,500
drift och underhåll av 11 automobiler	»	35,000
resekostnads- och traktamentsersättningar m. m.	»	40,000
ökning i expenskostnader o. d.	»	2,000
ökning i kostnaderna för expeditiionslokaler	»	6,400
ökning i telefonkostnaderna	»	1,900
Summa kronor		267,800.

Årliga förnyelsekostnader:

för automobilbeståndet (förnyelsetid 4—5 år)	kronor	17,000
Summa kronor		17,000.

Uppsättningskostnader:

11 automobiler à 7,000 kronor (med avdrag av 2,500 kronor vid utbyte av 1 automobil och 1 motorecykel)	kronor	74,500
utrustning och beväpning till 29 polismän	»	2,650
10 kikare (till statspolisavdelningarna vid kusten)	»	850
12 skrivmaskiner	»	4,200
möbler i expeditiionslokaler	»	8,900
Summa kronor		91,100.

Förestående beräkning upptager icke kostnaderna vid den av de sakkunniga berörda jämkningen av statspolisintendentens avlöning, ej heller kostnaderna vid anställande av särskilt arbetsbiträde å intendentens expedition. De sakkunniga erinra med avseende särskilt å sistnämnda kostnader, att desamma icke bleve att hänföra enbart till verksamheten mot den oöfverliga sprithanteringens utan finge anses belöpa å statspolisorganisationens verksamhet i dess helhet.

Under förutsättning att ifrågakvarande spörsmål skulle lösas efter av de sakkunniga antydda riktlinjer, hava upptagits ytterligare dels vissa årliga kostnader, nämligen avlöningskostnader för statspolisintendenten, omkring 1,000 kronor, och för statspolisassistenten, 5,000 à 6,000 kronor, samt kostnader för expeditiionslokaler, telefon m. m., omkring 800 kronor, dels ock vissa uppsättningskostnader, nämligen till beväpning m. m. för statspolisassistenten samt möbler i dennes tjänsterum, sammanlagt omkring 1,250 kronor.

I promemorian har även anställts en jämförelse med vissa kostnader, som med ledning av specifikationer i 1935 års betänkande beräknats såsom belöpande enbart å tullpolisorganisationen. Sålunda erinras, att personalkostnaderna för tullpolisen i betänkandet upptagits till 186,700 kronor, vartill komme avlöning dels vid en av denna organisation betingad befattning såsom tullpolisintendent och dels vid en av organisationen åtminstone delvis betingad befattning såsom notarie, 9,237 respektive 7,020 kronor utom provisoriskt dyrortstillägg och dyrtidstillägg. Tullpolisförslaget upptog för tull-

polisen särskilt avsedda automobiler endast till ett antal av 3, avsedda för tullpolisavdelningen i Stockholm, under det att i övrigt antalet fordon såväl som åtskillig annan materiel beräknats gemensamt för tullpolisen och kustbevakningen. I promemorian beräknas å nämnda 3 fordon belöpa en anskaffningskostnad av 15,000 kronor samt årliga kostnader för underhåll, drift och försäkring till omkring 6,600 kronor. I 1935 års betänkande hade årsbeloppet av traktamentsersättningar åt tullpolismän beräknats till 30,000 kronor. Härvid hade emellertid räknats med viss begränsning av rätten till traktamentsersättning, medan däremot för de nytillkommande kriminalstatspolismännen ersättningsrätten i promemorian förutsattes skola följa samma regler som för de nuvarande.

I samband med behandlingen av den i 1935 års betänkande väckta frågan om beslagarandelarnas ersättande med ett utvidgat gratifikationssystem har i promemorian bland annat betonats vikten av att medel finnes tillgängliga för utbetalning av gottgörelse åt enskilda personer för biträde med upplysningar eller annorledes i mål rörande brott mot smugglingslagstiftningen. Härom yttras i promemorian:

Inom statspolisen böra dylika utbetalningar ankomma på vederbörande avdelningsföreståndare, vilka för ändamålet böra få lämpligt avvägda förskott från statspolisintendenten till sitt förfogande. Det sammanlagda belopp, som därvid kan behöva tagas i anspråk, har av de sakkunniga uppskattats till 10,000 kronor för år. Då dessa utgifter, såvitt angår mål om olovlig införsel, i huvudsak äro sådana, som de nu utgående beslagarandelarna delvis äro avsedda att täcka, förutsätta de sakkunniga, att de medel, som erfordras till gottgörelse för biträde åt statspolisen i dylika mål, kunna genom generaltullstyrelsen ställas till statspolisintendentens förfogande ur den genom beslagarandelarnas indragning förstärkta s. k. smuggelfonden. Under sådan förutsättning innebära berörda utgifter icke någon merbelastning av statsverket.

Såsom förut nämnts, förutsattes i promemorian, att medel för motsvarande användning i statspolisens verksamhet mot lönnbränning m. m. kunde ställas till statspolisintendentens förfogande ur det föreslagna anslaget till särskild polisverksamhet för uppdragande av dylika brott.

Såsom slutlig sammanfattning i kostnadshänseende anföres i promemorian, att den ifrågavarande omorganisationen, fränsett förenämnda åtgärder beträffande statspolisens centrala ledning, under det första verksamhetsåret skulle betinga en kostnad av 267,800 kronor för förstärkning av statspolisen och 20,000 kronor för särskilda åtgärder mot lönnbränning m. m. eller således tillhoppa 287,800 kronor, vartill komme en uppsättningskostnad av 91,100 kronor. — Häremot svarade för närvarande det under femte huvudtiteln anvisade anslaget till särskild polisverksamhet för uppdragande av olovlig införsel av spritdrycker, lönnbränning m. m., under de senare budgetåren uppgående till 200,000 kronor, ävensom den ur smuggelfonden bestridda kostnaden för tuldetectiver, vilken för budgetåret 1935/1936 uppgått till närmare 15,000 kronor, således tillhoppa omkring 215,000 kronor.

Yttranden över promemorian.

Förslaget om förstärkning av statspolisen har mestadels vunnit anslutning i de däröver avgivna yttrandena. Beträffande dessas innehåll må i övrigt nämnas följande.

Statskontoret framhåller svårigheterna att finna den lämpligaste formen för en lösning av förevarande organisationsspörsmål och uttalar vidare:

Vid en jämförelse mellan tullpolis- och statspolisförslagen — vilka bägge vore behäftade med påtagliga såväl fördelar som olägenheter — syntes det statskontoret, att företrädare såtillvida borde givas åt det senast framlagda, att genom dess förverkligande skulle undvikas att tvenne statliga polisorganisationer komme att arbeta jämsides med varandra under olika ledning. Såvitt statskontoret kunde finna torde en organisation sådan som i promemorian föresloges kunna bliva minst lika effektiv som den ifrågasatta tullpolisen. Otvivelaktigt innebure det senare förslaget större förutsättningar för ett framgångsrikt bekämpande av lönnbränningen.

I sitt av generaltullstyrelsen infordrade yttrande uttalar *kustbevakningsinspektören*, att tullpolisförslaget för tullverkets räkning vore att föredraga huvudsakligen på grund av detta förslags fasta organisation och klara befälsförhållanden. Kustbevakningsinspektören yttrar dock vidare:

Förslaget i fråga har emellertid rönt så mycket motstånd från ett flertal myndigheter och från polishåll i allmänhet, att det torde vara tveksamt, huruvida dess genomförande kan anses vara den klokaste och bästa utvägen med särskilt avseende fästas dels å rekryteringsfrågan, dels även å möjligheten att åvägabringa tillräckligt gott samarbete med de lokala polismyndigheterna, ett samarbete, som även efter tullpolisorganisationens eventuella genomförande självfallet måste äga rum i mycket stor utsträckning.

Efter en närmare granskning av statspolisförslagets särskilda delar anför *kustbevakningsinspektören* följande:

I tekniskt hänseende synes den föreslagna organisationen vara fullt tillfredsställande. Behovet av såväl personal som materiel förefaller vara väl tillgodosett.

I organisatoriskt hänseende lider förslaget givetvis av en viss svaghet så tillvida, att detsamma är uppbyggt uteslutande på samarbete emellan kustbevakning, statspolis och lokalpolis och således för sin effektivitet är mycket beroende av vederbörande personals inom dessa organisationer förmåga att samarbeta. Kampen mot den olovliga sprithanteringen kan emellertid aldrig koncentreras till en organisation, utan blir alltid, vare sig tullpolis inrättas eller statspolisen för ändamålet förstärkes, i mycket hög grad beroende av samarbete emellan olika myndigheter.

Mot bakgrund härav och med avseende fästas på det goda resultatet av statspolisens hittillsvarande verksamhet, vilken i hög grad baserats på samarbete emellan ett stort antal myndigheter, och under förutsättning av borttagandet av beslagarandelarna, vilka enligt min uppfattning utgjort det starkast störande momentet i det hittillsvarande samarbetet, torde man kunna förutse, att den föreslagna organisationen skall bliva ett gott instrument för bekämpande av den olagliga sprithanteringen. I ett avseende, nämligen för bekämpande av lönnbränningen, synes den nu föreslagna organisationen erbjuda möjlighet till större effektivitet än tidigare förslag.

På grund av vad ovan anförts anser jag den föreslagna förstärkta statspo-

isorganisationen vara lämplig att ersätta tidigare föreslagen tullpolisorganisation, för den händelse den senare icke skulle anses böra komma till stånd.

Generaltullstyrelsen yttrar för egen del:

Vid jämförelse mellan den i betänkandet föreslagna tullpolisorganisationen samt den i den nu remitterade promemorian förordade lösningen av de organisatoriska spörsmål, varom här är fråga, synes det i promemorian framlagda förslaget så tillvida äga företräde, att polis med särskilt ålagd uppgift att bekämpa den olovliga rusdryckshanteringen skulle finnas stationerad å ett större antal platser än enligt tullpolisförslaget. Det torde även vara uppenbart, att den förstärkta statspolisen skulle äga större förutsättningar än den nuvarande spritpolisorganisationen och den i betänkandet den 14 juni 1935 föreslagna tullpolisorganisationen att på ett effektivt sätt ingripa mot lönnbränningen. Emellertid bör å andra sidan framhållas, att den bristande enhetlighet, som den nuvarande organisationen för bekämpande av spritsmugglingen i dess olika förgreningar företer och som vid genomförande av tullpolisförslaget skulle på det hela taget upphöra, icke efter genomförande av statspolisförslaget kommer att på ett ur organisatorisk synpunkt fullt tillfredsställande sätt avlägsnas. Även det förhållandet att den lokala polisen allt fortfarande skulle, jämte statspolisen, medverka i arbetet innebär en svaghet ur organisatorisk synpunkt så tillvida, att ej mindre än tre skilda grupper av befattningshavare härigenom skulle samarbeta för lösande av de uppgifter, varom nu är tal. Otvivelaktigt komme också ett genomförande av statspolisförslaget att medföra stora krav på samarbetet mellan de olika på området verksamma organisationerna. Icke minst gäller detta med avseende å det förfarande, som enligt förslaget skulle tillämpas vid påkallande av biträde åt tullverket från statspolisen. Ur nu anförda och andra synpunkter, som styrelsen för sin del har att anlägga, hade det varit önskvärt, att åt statspolisen kunnat givas en fastare organisation, i främsta rummet innefattande ett fullt genomfört enhetligt chefskap. Då emellertid den i promemorian föreslagna organisationen i allt fall skulle med avseende å fasthet och styrka bliva den nuvarande spritpolisorganisationen väsentligt överlägsen och på grund av det läge, i vilket förevarande organisationsspörsmål numera kommit, har styrelsen likväl icke ansett sig med hänsyn till den nu anmärkta svagheten i det i promemorian framlagda förslaget böra avstyrka detsamma.

Kontrollstyrelsen anför, efter en erinran om sitt tidigare tillstyrkande av tullpolisförslaget, följande:

Kontrollstyrelsen ansåg och anser alltjämt, att nämnda förslag, som helhet betraktat, därest det blivit förverkligat, skulle vara ägnat att skänka ökad effektivitet åt det svenska samhällets strävan att bekämpa den olagliga alkoholhanteringen. Kontrollstyrelsens ståndpunkt var emellertid betingad jämväl av frånvaron av ett utarbetat alternativ till den av de tidigare sakkunniga förordade tullpolisorganisationen. Då numera i nu föreliggande remiss också ett sådant, fullt utarbetat alternativ föreligger, är läget i nämnda hänseende i viss mån förändrat. Då vidare den minskning i spritsmugglingen, som kunde konstateras redan vid tidpunkten för kontrollstyrelsens tidigare yttrande, även därefter torde ha fortgått, under det att lönnbränningen icke synes i samma grad ha gått tillbaka, framstår det numera som än viktigare, att samhällets ingripanden i samma mån riktas mot lönnbränningen som mot smugglingen. Såväl ur denna som ur vissa andra synpunkter har kontrollstyrelsen, då styrelsen nu haft att jämföra två i detalj utformade förslag till polisorganisation för bekämpande av den olovliga sprithanteringen, ansett

sig böra giva visst företräde åt det senast utarbetade förslaget. Kontrollstyrelsen får därför för sin del i princip förorda bifall till detsamma.

Föreningen Sveriges landsfogdar yttrar:

Föreningen vill livligt tillstyrka, att i stället för den tidigare föreslagna tullpolisorganisationen en förstärkning av kriminalstatspolisen kommer till stånd på sätt de sakkunniga föreslagit. Såsom de sakkunniga framhållit äro de lokala polismyndigheterna i stor utsträckning verksamma vid bekämpandet av den olovliga sprithantering och komma även att vara det i fortsättningen. Därvid lämnar statspolisen redan nu ortspolisen ett värdefullt biträde men på grund av alltför fåtalig personal har detta icke kunnat ske i den utsträckning, som varit önskvärd. Ett huvudsyfte med den tillämnade organisationen har ju varit att råda bot mot den dualism, som rått i arbetet mot spritmugglingen och att därför bland annat avveckla den verksamhet, som i Stockholms stad och vissa län bedrivits av den s. k. spritpolisen. Därest emellertid denna spritpolis skulle ersättas av en särskild under tullverkets ledning stående tullpolisorganisation med liknade arbetsuppgifter som dem, vilka ortspolisen och statspolisen redan nu hava, synes med skäl kunna befaras, att i vart fall åtskilliga anledningar till friktion mellan de olika organisationerna inom de gemensamma verksamhetsområdena komma att kvarstå. Om däremot kriminalstatspolisen i stället förstärkes, bortfaller denna friktionsanledning och kvar står blott frågan, hur i kusttrakterna ett intimt samarbete skall kunna åstadkommas mellan kustbevakningen å ena och orts- och statspolisen å andra sidan. Denna fråga hade även krävt en lösning, därest en särskild tullpolisorganisation hade kommit till stånd. Föreningen anser, att de sakkunniga löst detta spörsmål på ett lyckligt sätt.

Icke minst viktigt är det även att samtidigt få tillgång till personal för ett effektivt bekämpande av andra former av illegal sprittrafik, särskilt den i stora delar av vårt land florerande lönnbränningen. Enligt föreningens mening skulle i detta hänseende icke kunna påräknas någon nämnvärd hjälp från en särskild tullpolisorganisation medan genom en förstärkning av statspolisen stora möjligheter erhållas att med större kraft än nu upptaga kampen även på detta område.

Riksförbundet för fjärdingsmän och polismän förklarar, att förslaget om statspolisens övertagande av spritpolisens arbete icke kunde bli föremål för kritik från förbundets sida men att en tillfredsställande lösning av hit hörande spörsmål icke vore möjlig, så länge åtskilliga föreliggande problem för lokalpolisens å landsbygden vidkommande vore olösta.

I de enstaka fall, där yttrandena över statspolisförslaget gå i avstyrkande riktning, förordas närmast, under hänvisning till lokala förhållanden, ett bibehållande av spritpolisorganisationen. Sålunda anför *länsstyrelsen i Västmanlands län* beträffande den nyligen inrättade spritpolisorganisationen i länet:

Ehuru ännu alltför kort tid förflutit för att lämna möjlighet till något bestämt omdöme om denna organisations effektivitet, torde dock med visshet kunna påstås att densamma — rätt skött — har avsevärt större möjligheter att göra framgångsrika insatser för den olagliga sprithanteringens bekämpande inom länet än en till statspolisens Stockholmsavdelning knuten spritpolis med huvudstaden och fem län som verksamhetsområde. Det får nämligen icke förbises, att en av de viktigaste förutsättningarna för spritpolisens möjligheter att uppnå positiva resultat är en ingående person- och lokal-

kännedom, något som icke i tillnärmelsevis önskvärd omfattning torde kunna ernås i ett distrikt av den storlek, som föreslagits för spritpolisen i Stockholm. Härtill kommer, att den nuvarande organisationen, som till väsentlig del finansieras av Västerås stad, ställer sig avsevärt billigare för statsverket än en motsvarande utökning av statspolisen.

Liknande synpunkter anföras av *poliskammaren i Malmö*, som gör gällande, att den nuvarande spritpolisorganisationen i Skåne vore både effektivare och billigare än en till Malmö förlagd statspolisstyrka kunde förväntas bliva.

En motsatt uppfattning hävdas emellertid av såväl *länsstyrelsen* som *landsfogden i Malmöhus län*, vilka i likhet med motsvarande myndigheter i de flesta övriga länen tillstyrka statspolisförslaget.

Vad beträffar de närmare riktlinjerna för organiserandet av statspolisens ifrågavarande verksamhet, har *kontrollstyrelsen* framhållit angelägenheten av att undvika en splittring av verksamheten genom täta mellankommande uppgifter inom andra delar av kriminalpolisarbetet. Styrelsen ifrågasätter därför, att förutsättningarna för den nytillkommande personalens användning för andra kriminalpolisuppgifter än bekämpande av olovlig rusdryckshantering skärpas därhän, att sådan användning endast må äga rum där så oundgängligen erfordras. Styrelsen anser det vidare böra övervägas, huruvida det icke borde anförtros å vederbörande kommissarie vid avdelningen i Stockholm att under statspolisintendenten utöva viss ledning av de övriga avdelningarnas verksamhet i förevarande del. — *Sveriges nykterhetsvänners landsförbund* har framställt erinringar av liknande innebörd. — *Svenska polisförbundet* håller före, att bestämmelser angående samarbetet mellan polisen och tullpersonalen borde utfärdas i fullständigare omfattning, än i förslaget avsåges.

Med avseende å den framlagda planen för statspolisens förstärkning å de särskilda orterna ifrågasätta *kontrollstyrelsen* och *Sveriges nykterhetsvänners landsförbund*, huruvida icke den nytillkommande polispersonalen i Norrbottens län borde med hänsyn till lönnbrännings förekomst förläggas till annan ort än Luleå. Landsförbundet uttalar, att jämväl vissa andra placeringsspörsmål torde förtjäna en omprövning ur samma synpunkt. — *Föreningen Sveriges stadsfiskaler* anser, att en i vissa fall väl långt driven centraliseringsprincip tagit sig uttryck i fråga om stationeringsorterna. — *Svenska polisförbundet* förordar en allmän ökning av personalen utöver vad i förslaget upptagits. — Större ökning av personalen vid avdelningen i Stockholm ifrågasattes av *överståthållarämbetet* under hänvisning till att den nuvarande spritpolisavdelningen i staden omfattade 11 polismän förutom en fordons- och båtförare samt att hela denna styrka ständigt varit erforderlig inom Stockholms stad och län eller sålunda inom ett område av betydligt mindre omfattning än statspolisavdelningens tjänstgöringsområde. Samma myndighet anser, att icke någon av de båda överkonstaplar, som äro avsedda att placeras vid avdelningen, kan utan men för polisarbetets ledning avses för den

ifrågasatta tjänstgöringen hos kustbevakningsledningen, och förordar därför, att i stället en konstapel avdelas till sådan tjänstgöring. — *Landsfogden i Kalmar län* ifrågasätter förstärkning av avdelningen i Kalmar. *Länsstyrelsen i länet* har emellertid ansett sig tills vidare, i avvaktan på närmare erfarenhet, icke böra framställa yrkande härom. — Förstärkning av statspolisens yrkas för respektive läns vidkommande av *länsstyrelserna* och *landsfogdarna i Gotlands, Västmanlands och Jämtlands län*. — *Länsstyrelsen och landsfogden i Kristianstads län* hemställa, att frågan om inrättande av en statspolisavdelning i Kristianstad måtte tagas i övervägande. — *Poliskammaren i Göteborg* har med instämmande av *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* hemställt, att två av konstaplarna vid avdelningen i Göteborg i första hand finge till uppgift att ägna sig åt bekämpandet av olovlig sprithantering inom Göteborgs stad. Poliskammaren har alternativt hemställt, att staden måtte av statsmedel erhålla gottgörelse för anställande av två kriminalkonstaplar för berörda ändamål.

Statskontoret har i fråga om statspolisintendentens avlöningsförmåner förklarat sig icke kunna finna, att tillräckliga skäl andragits för att i detta sammanhang vidtaga ändring därutinnan. Mot förslaget i fråga om anställande av en statspolisassistent erinrar statskontoret endast, att denne befattningshavare syntes böra i likhet med övriga befattningshavare inom statspolisväsendet uppföras å vederbörande kommun, d. v. s. i detta fall Stockholms stads, lönestat, varvid ersättning av statsmedel borde i vanlig ordning beredas staden.

Vad härefter angår de föreslagna särskilda åtgärderna för bekämpande av lönbränning m. m. göras även nu från ett och annat håll principiella invändningar mot att vid tjänsteresor för dylikt ändamål bereda gottgörelse utöver vad som enligt gällande bestämmelser är fallet i fråga om andra resor i tjänsten. Höjning av det för verksamheten avsedda särskilda anslaget eller tilldelande av medel därav har yrkats av myndigheterna i åtskilliga län.

Vad i promemorian anförts om tillhandahållande av medel från den s. k. smuggelfonden för utbetalning av ersättningar till enskilda personer för biträde åt statspolisens har givit *generaltullstyrelsen* anledning till det uttalandet, att styrelsen givetvis skulle söka i möjligaste mån tillgodose statspolisens behov av att utöver å stat anvisade anslag hava tillgång till medel för särskilda åtgärder för bekämpande av spritsmugglingen. Enär emellertid tillskotten till sagda fond under senare tid starkt minskats samt de belopp, som vid bifall till förslaget om beslagarandelarnas indragning skulle vid verkställighet av utslag i mål angående spritsmuggling eller annan olaga rusdryckshantering ytterligare tillföras fonden, icke nu kunde ens tillnärmelsevis uppskattas, funne styrelsen sig icke för närvarande kunna ställa i utsikt, att det i promemorian beräknade beloppet, 10,000 kronor för år, utan endast någon del därav kunde ställas till statspolisens förfogande till särskilda åtgärder för spritsmugglingens bekämpande.

De verkställda utredningarna hava enligt min uppfattning tydligt ådaga- *Departements-*
lagt behovet av att polisverksamheten mot den olovliga sprithanteringen om- *chefen.*
läggas. Av de föreliggande två organisationsförslagen har, såsom av yttran-
dena framgår, förslaget om inrättande av en under tullverkets ledning ståen-
de tullpolisorganisation från åtskilliga håll, i främsta rummet från polismyn-
digheters sida, mött gensagor, under det att förslaget om att för ändamålet
åvägabringa en förstärkning av kriminalstatspolisen i allmänhet vunnit an-
slutning.

För egen del vill jag särskilt understryka det i promemorian gjorda utta-
landet, att hur arbetet mot spritsmugglingen och närstående brott än organi-
seras, en fördelning av arbetsuppgifterna på olika organisationer är ofrån-
komlig och att verksamheten därför måste i väsentlig mån byggas på sam-
arbete mellan de olika organisationerna. Såsom i promemorian vidare fram-
hållits, bör den verksamhet, som vid sidan av kustbevakningens arbete er-
fordras till bekämpande av olaga sprittrafik, fortfarande — liksom bekäm-
pandet av andra brott — i första hand åvila de lokala polismyndigheterna,
och bör syftet med en särskild polisorganisation mot den olovliga sprithan-
teringen vara att bereda lokalpolisen förstärkning i detta arbete. Såväl från
denna utgångspunkt som med hänsyn till sambandet mellan polisverksam-
heten mot den olovliga sprithanteringen och annan polisverksamhet bör det
ligga nära till hands, att den härutinnan erforderliga förstärkningen åt lokal-
polisen beredes genom statspolisen, vilken jämväl med avseende å annat
mera omfattande polisarbete har att bereda lokalpolisen förstärkning.

Erfarenheten från statspolisens hittillsvarande verksamhet har visat, att den-
na organisation kunnat på ändamålsenligt sätt komplettera lokalpolisen och
samarbeta med denna. För övrigt lär det i de fall, då statspolisen redan
nu blivit anlitad i spritsmugglingsmål, även hava visat sig, att ett framgångs-
rikt samarbete med tullpersonalen kunnat åvägabringas. Den i promemorian
framlagda utredningen synes också giva grundad anledning antaga, att före-
liggande spörsmål rörande samarbetet mellan de olika organisationerna skola
kunna på ett tillfredsställande sätt lösas vid genomförande av statspolisför-
slaget.

Såsom ett företräde för statspolisförslaget har framhållits, att dess genom-
förande komme att erbjuda en bättre utgångspunkt för ett skarpt ingripande
mot lönnbränningen och andra brott mot spritlagstiftningen, som icke stå i
samband med smuggling. Denna synpunkt bör så mycket mera beaktas, som
gjorda iakttagelser tyda på att en nedgång i spritsmugglingen motsvaras av
en stegring i annan olaga sprittrafik. Enligt vad i en del yttranden framhål-
les går också utvecklingen i den riktningen, att behovet av åtgärder för stäv-
jande särskilt av lönnbränningen blir alltmer framträdande.

På grund av vad utredningen i dessa och andra hänseenden givit vid han-
den vill jag för min del förordna, att förslaget om förstärkning av statspolis-
organisationen kommer till genomförande.

Såsom tidigare nämnts, har det i promemorian angivits såsom en förut-
sättning för statspolisförslagets genomförande, att det i smugglingslagstift-

ningen grundade beslagarandelssystemet borttoges. Redan i 1935 års betänkande fästes uppmärksamheten på den ogynnsamma inverkan, smugglingslagstiftningens bestämmelser om beslagares rätt till andel i böter m. m. visat sig kunna utöva å samarbetet mellan olika organisationer och funktionärer vid bekämpandet av smugglingen. Efter en ingående utredning, i vilken jämväl beslagarandelarnas värde såsom ett sporrande moment i kampen mot smugglingen kom till fullt beaktande, föreslogs i betänkandet deras borttagande. I yttrandena över betänkandet har detta förslag, alltefter den betydelse som tillmätts de nyss antydda synpunkterna, på en del håll tillstyrkts men från andra håll mött gensagor. Vad åter beträffar yttrandena över promemorian, understrykes på flera håll vad i promemorian härutinnan anförts. Jämväl myndigheter, som tidigare uttalat sig för beslagarandelarnas bibehållande, hava förklarat sig numera icke motsätta sig borttagandet därav i samband med genomförande av statspolisförslaget. I denna riktning har bland andra generaltullstyrelsen uttalat sig, dock med reservation av en ledamot av styrelsen. I övrigt har icke någon erinran mot promemorians innehåll i denna del framställts.

Efter överbäggande av senaste berörda spörsmål har jag kommit till den uppfattningen, att borttagandet av beslagarandelarna utgör en nödvändig förutsättning för att verksamheten mot spritsmugglingen skall kunna fås att fungera tillfredsställande, vilken organisation som än väljes. Ehuru en omläggning av bestämmelserna rörande beslagarandelar enligt min mening framstår såsom ofrånkomlig, behöver förslag därom ej framläggas i detta sammanhang. Frågan torde lämpligen få upptagas till avgörande i samband med vissa andra smugglingslagstiftningen berörande spörsmål vid 1938 års riksdag.

I fråga om principerna för ordnandet av statspolisens verksamhet mot den olovliga sprithanteringens ansluter jag mig i huvudsak till vad i promemorian föreslagits.

Vad härefter angår den i promemorian framlagda detaljplanen till statspolisens förstärkning å de särskilda orterna, har denna utarbetats under jämförelse med såväl den nuvarande spritpolisorganisationen som tullpolisförslaget och med beaktande av däröver avgivna yttranden. Förklarligt är, att i yttranden över promemorian önskemål om ytterligare förstärkning av organisationen på en och annan punkt gjorts gällande. Emellertid torde det vara välbefogat att, såsom jämväl i promemorian synes hava skett, i avvaktan på närmare erfarenhet begränsa förstärkningen av statspolisen till vad som nu kan med större säkerhet förutses såsom behövt. Vad i vissa yttranden anförts giver anledning att även i detta sammanhang erinra om att bekämpandet av den olovliga sprithanteringens förutsattes fortfarande skola liksom andra polisuppgifter ingå jämväl i de lokala polismyndigheternas verksamhet.

Jag anser mig sålunda kunna förutsätta, att en tillfredsställande organisation av den särskilda polisverksamheten mot olovlig rusdryckshantering skall kunna åvägbringas på grundvalen av den föreslagna förstärkningsplanen. Av vad tidigare anförts framgår, att anslag för ändamålet emellertid icke påkallas för det närmaste budgetåret.

Vad i promemorian anförts rörande anslag till särskild polisverksamhet för uppdagande av lönnbränning m. m. föranleder ej erinran från min sida. Ej heller sådant anslag påkallas under det närmaste budgetåret.

Föreliggande spörsmål om jämkning av statspolisintendentens avlöning och anställande av särskilt arbetsbiträde å intendentens expedition, vilka spörsmål icke äro betingade enbart av den nu omhandlade utvidgningen av statspolisens verksamhet, torde böra tagas i övervägande vid beräklandet av statspolisorganisationens anslagsbehov för budgetåret 1938/1939. I sådant sammanhang torde jämväl frågan om beredande av möjlighet till utbetalning av vissa i promemorian åsyftade gratifikationer till enskilda personer böra övervägas.

Kustbevakningens omorganisation.

Inledning.

I fråga om kustbevakningens nuvarande organisation samt vissa tidigare väckta frågor om ändring därav hava redogörelser lämnats i 1935 års betänkande. I dessa ämnen torde jag i allmänhet få inskränka mig till kortfattade omnämmanden och i övrigt hänvisa till betänkandets innehåll.

Beträffande de förhållanden, som närmast ansetts påkalla ändringar i kustbevakningens organisation, har i 1935 års betänkande lämnats en sammanfattande redogörelse, ur vilken må återgivas följande:

Den centrala ledningen av kustbevakningen ankommer på kustbevakningsinspektören närmast under generaltullstyrelsen. Kustbevakningsinspektörens befogenheter med avseende å ledningens utövande äro såtillvida begränsade, att flertalet kustbevakningen rörande ärenden, och därav även sådana av jämförelsevis ringa ekonomisk betydelse, skola föredragas i styrelsen och avgöras i den ordning, som stadgas i gällande instruktion för styrelsen. Med denna form för kustbevakningsärendens avgörande kan icke undvikas, att handläggningen därav präglas av en viss omständlighet. Då många kustbevakningsärenden äro av natur att påkalla omedelbara åtgärder, kan icke frånkommas, att en sådan ordning för handläggningen av kustbevakningsärenden som den hittills tillämpade icke alltid är lämplig. Vidare må framhållas, att den ställning av huvudsakligen inspekterande och rådgivande befattningshavare, som kustbevakningsinspektören intager inom den nuvarande organisationen, icke ger honom sådan befogenhet, som under numera rådande förhållanden är erforderlig för att med vederbörlig kraft leda kustbevakningens verksamhet.

Vad det lokala chefskapet för kustbevakningen beträffar är det nuvarande systemet med tullförvaltare respektive tullbevakningschef såsom chef för kustdistrikt vid sidan av föreståndarskap för tullanstalt eller tullbevakningsinspektion icke lämpligt under nu rådande förhållanden. En ändamålsenligt bedriven bevakningsverksamhet påkallar nämligen numera planläggning och övervakning av kustbevakningens arbete i helt annan omfattning än tidigare, då smugglingen var mera sporadiskt förekommande samt ledningen av kustbevakningsarbetet i följd därav mindre betungande. Ledningen av kustbevakningen ställer också ökade anspråk på vederbörandes skicklighet inom denna gren av tullverkets förvaltningsområde. I samma mån som de göromål, vilka åvila chef för kustdistrikt, ökat eller blivit av mera komplicerad natur, har olägenheten av den nuvarande ordningen tydligt framträtt.

Vissa anmärkningar kunna även framställas i fråga om personalens rekrytering och utbildning samt beträffande fortskaffningsmaterielen.

Fråga om utvidgning av kustbevakningens uppgifter.

I 1935 års betänkande framhålls, att kustbevakningen, även om den ej borde göras till en sjöpolisorganisation, hade möjlighet att, utan förfång för den egentliga tulltjänsten, fullgöra vissa övervakningsuppgifter vid sidan därav. Till en början erinras därvid om en tidigare väckt fråga angående medverkan från kustbevakningen vid kustfarvattens övervakning ur synpunkten av försvarsväsendets intressen. Vidare påvisas några ytterligare uppgifter, som lämpligen kunde uppdragas åt kustbevakningspersonalen, nämligen medverkan vid övervakning av utlänningar samt tillsyn å fridlysta naturminnesmärken m. m. ävensom inrapporterande av skador å sjömärken o. d. Jämväl beröras frågorna om kustbevakningens ombesörjande av sjuktransporter och biträde från dess sida inom livräddningsväsendet.

Chefen för marinstaben har härom anfört bland annat:

Frågan om en omorganisation av tullverkets kustbevakning vore även ur försvarssynpunkt av stor betydelse, då nämligen vår nuvarande sjöbevakning vore ur militär synpunkt bristfällig, varom påminnelser icke så sällan erhöles vid främmande örlogsfartygs rörelser och operationer invid våra kuster. Från försvarets synpunkt vore det ett givet önskemål, att övervakningen i olika hänseenden av kustfarvattnen bleve enhetligt ledd och att en organisation, som anförtrordes denna uppgift, finge erforderlig styrka. Hithörande uppgifter vore för närvarande spridda ej blott till olika styrelser utan även till olika statsdepartement. Det gaves här ett tillfälle att fylla en lucka i vår försvarsorganisation. Ur försvarets synpunkt vore kustbevakningsorganisationens (även med kvarstående inom tullverket) utvidgning till en sjöpolisorganisation önskvärd. Kunde icke nu så ske, borde före kustbevakningsorganisationens fastställande enligt de sakkunnigas förslag utredning hava skett beträffande de utvidgade uppgifterna, så att organisationen ej hindrade deras tillgodoseende framdeles.

I sitt yttrande över betänkandet har *generaltullstyrelsen* angivit några övervakningsuppgifter, som utöver vad i betänkandet nämnts kunde anförtros åt kustbevakningen. Utan att närmare ingå på hithörande spörsmål har styrelsen framhållit, att om kustbevakningspersonalens uppgifter i nu berörda avseenden icke skulle inskränkas till en allmän rapporteringsskyldighet rörande uppdagade förseelser, personalen, åtminstone vad anginge förman för kustpostering, borde utrustas med polismans befogenhet.

Sedermera har *generaltullstyrelsen* i sitt yttrande över promemorian rörande förstärkning av statspolisorganisationen åberopat ett av statskontoret och styrelsen den 29 november 1935 gemensamt avgivet utlåtande i fråga om tullverkets befattning med gränskontrollen, i vilket ämbetsverken föreslagit särskild utredning om utvidgning av tullpersonalens uppgifter.

*Departements-
chefen.*

De sålunda berörda spörsmålen om utvidgning av kustbevakningens uppgifter kunna i sitt nuvarande läge icke bliva föremål för slutligt övervägande. Häri torde emellertid ej ligga något hinder för att nu pröva den förevarande

organisationsfrågan. De åsyftade förhållandena synas nämligen icke vara av beskaffenhet att i väsentlig mån inverka på anordnandet av kustbevakningen. Denna bör, såsom jämväl de sakkunniga och generaltullstyrelsen torde hava förutsatt, anpassas efter vad som erfordras för fullgörandet av tullverkets egentliga uppgifter, vilket dock givetvis icke utesluter, att det sedermera kan tagas i övervägande, i vilken mån särskilda uppgifter kunna utan förfång för tulltjänsten åläggas tullpersonalen.

Förhållandet till lokaltullförvaltningen.

I 1935 års betänkande erinras, att fråga tidigare väckts angående utsträckning av den lokala tullbevakningens medverkan vid bevakandet av kusten men att någon åtgärd i sådant syfte ansetts icke böra vidtagas. Härutinnan anföra de sakkunniga för egen del, att därest en vidsträcktare tillsyn vid kusten, än som för närvarande utövades av den inre tullbevakningen, skulle åläggas densamma, det i regel torde bliva nödvändigt att utrusta den med därför lämplig båtmateriel samt att en utsträckt patrulleringsskyldighet för tullbevakningen säkerligen även i en del fall skulle nödvändiggöra förstärkning av dess personal. Vid sådant förhållande ifrågasätta de sakkunniga icke någon ändring i den ordning, som i förevarande avseende nu tillämpas.

Vidare beröres i betänkandet den jämväl tidigare övervägda frågan om ändring i de sedan länge bestående anordningar, enligt vilka dels å vissa platser, huvudsakligen i södra och västra Sverige, förman för kustposter är föreståndare för tullstation eller tullexpedition, dels å vissa platser i Bohuslän kustposter tillagts invisationsrätt. De sakkunniga förklara sig anse det principiellt riktigt, att sådana uppgifter, som kunna verka störande på kustbevakningens göromålens behöriga fullgörande, icke åläggas kustbevakningspersonalen. I betraktande av att smugglingen i de trakter, där ifrågavarande anordningar vore tillfinnandes, för närvarande icke syntes hava någon större omfattning, ifrågasätta de sakkunniga likväl icke någon ändring i det hittillsvarande systemet. Emellertid framhålla de sakkunniga att, för den händelse smugglingen i dessa trakter skulle tilltaga, frågan om bibehållandet av berörda system borde upptagas till omprövning.

Vad de sakkunniga sålunda anfört föranleder ej erinran från min sida. *Departements-
chefen.*

Sjöbevakning och landbevakning; bevakningens rörlighet.

Kustbevakningen utövas genom patrullering dels till sjöss och dels till lands. Beträffande frågan, vilkendera bevakningsmetoden, sjöbevakning eller landbevakning, som under numera rådande förhållanden borde givas företräde, yttras i 1935 års betänkande bland annat:

För att en bevakning till sjöss skall kunna sätta en något så när effektiv spärr mot smugglingsföretag, skulle erfordras, att densamma vore mycket tät och utrustad med ett stort antal för olika uppgifter lämpade båtar. Att åstadkomma en fullt effektiv bevakning till sjöss skulle emellertid draga orimliga kostnader. I jämförelse med bevakningen till sjöss ställer sig landbevakning medelst motorfordon avsevärt billigare. En på dylikt sätt utövad

bevakning har jämväl den fördelen, att bevakningsstyrkor lätt kunna förflyttas till punkter, där smuggling är att vänta. Då större delen av den sprit, som insmugglas till kusten, vidarebefordras landvägen till andra orter, måste en bevakning av tillförselvägarna vara ägnad att i hög grad försvåra dessa olagliga transporter. Med hänsyn till nu berörda omständigheter bör bevakning till lands medelst motorfordon komma till användning i större utsträckning än vad för närvarande är fallet.

I betänkandet framhålles emellertid, att sjöbevakning alltfört vore nödvändig för att såvitt möjligt förhindra smugglarfartygs tillträde till våra kuster och övervaka deras förehavanden samt för att utöva en allmän tillsyn över trafiken utmed kusterna och inom skärgårdsområdena. Därvid angivas åtskilliga kustbevakningen åvilande uppgifter, för vilka bevakning till sjöss under nuvarande förhållanden erfordrades och vilka icke kunde ombesörjas på annat sätt. De sakkunniga yttra vidare:

Landbevakning medelst motorfordon bör användas vid öppna kuststräckor samt såsom kuststärkning åt sjöbevakningen vid skärgårdsområden. Den hittills å vissa kuststräckor, företrädesvis i södra Sverige, bedrivna landbevakningen till fots eller med cykel bör sålunda i allmänhet ersättas med en mera rörlig bevakning medelst motorfordon. Med hänsyn till att motorcyklarna åstadkomma alltför stort buller och utsätta personalen för stora fysiska påfrestningar, särskilt under den kalla årstiden, böra endast automobilerna användas i bevakningstjänsten.

Gentemot det nuvarande bevakningssystemet, som är grundat på användande av ett stort antal utefter kusten spridda posteringar med å vissa sträckor jämförelsevis små patrulleringsområden, erinras i betänkandet, att systemet lede av en viss stelhet, när det gällde att anpassa bevakningen efter inträffande ändringar i smugglingstrafiken m. m. Därvid betonas särskilt sambandet mellan å ena sidan frågan om posteringarnas förläggning och å andra sidan de å olika orter rådande bostadsförhållandena. Ur denna synpunkt framhålles önskvärdheten av en såvitt möjligt rörlig bevakning genom färre men starkare bemannade posteringar. De sakkunniga yttra vidare:

Om dessa posteringar förläggas till orter, där svårigheter med avseende å bostadsförhållandena ej föreligga, underlättas givetvis möjligheterna att vid förefallande behov förflytta personal. Genom koncentrereringen av bevakningen vinnas fördelar även i andra avseenden. Därest en större personalstyrka är förlagd på samma ort, förefinnes nämligen större möjlighet att för fullgörande av mera krävande uppdrag använda de tjänstemän, som äro mest lämpade för uppdraget i fråga. Om till dylik större postering förlägges båtmaterial av olika beskaffenhet, kan för särskild uppgift alltefter som denna kräver snabbgående eller sjövärdig materiel utväljas den farkost, som bäst lämpar sig för ändamålet. Vidare underlättas möjligheterna att bereda personalen erforderlig vila och att vid tillfälligt förfall för någon tjänsteman förse farkost eller automobil med fulltallig besättning. Slutligen medför ett dylikt system större svårigheter för smugglarna och deras medhjälpare att övervaka kustbevakningens verksamhet eller att på förhand beräkna, vilken personal eller båtmaterial som kommer att användas inom visst område.

Gentemot de synpunkter, som sålunda kommit till uttryck i betänkandet, *Departements-
chefen.* synes i och för sig icke vara något att erinra. Beträffande den förordade koncentrationen av bevakningen framgår emellertid av yttrandena över betänkandet, att det kan bliva föremål för tvekan, hur långt denna bör drivas å olika delar av kusten, om hänsyn tages jämväl till de lokala bevakningsförhållandena och till de arbetsuppgifter, som föreligga utöver bekämpandet av smugglingen. Till hithörande spörsmål torde jag få återkomma i ett följande sammanhang.

Underrättelseväsendet.

I 1935 års betänkande erinras om i tullstadgan och i tjänstgöringsreglementet för lots- och fyrstaten förekommande bestämmelser angående skyldighet för lotspersonalen att lämna tullverket underrättelser om vissa iakttagelser av intresse för tulltjänsten. De sakkunniga framhålla i anslutning därtill, att lots- och fyrpersonalen hade möjlighet att i större utsträckning än hittills varit förhållandet lämna kustbevakningspersonalen underrättelser om vad som under tjänstgöring eller eljest iakttoges rörande förhållandena till sjöss eller i skärgård. Några föreskrifter angående samarbete mellan kustbevaknings- samt lots- och fyrpersonalen utöver de nyss berörda anse de sakkunniga emellertid icke vara erforderliga utan förorda endast en överenskommelse mellan generaltullstyrelsen och lotsstyrelsen om det närmare be- drivandet av den avsedda underrättelsetjänsten.

Liknande skyldighet att insända underrättelser bör enligt betänkandet åligga befälhavare å marinens fartyg samt å flygplan i marinens tjänst, varom en erinran föreslås till intagande i vederbörliga tjänstgöringsreglementen.

De sålunda framställda förslagen hava biträts av såväl *generaltullstyrelsen* som *lotsstyrelsen* och *chefen för marinstaben*. Jämväl har i *promemorian rörande förstärkning av statspolisorganisationen* framhållits önskvärdheten av förslagens genomförande.

För egen del vill jag betona angelägenheten av att lämpliga åtgärder vid- *Departements-
chefen.* tagas för vinnande av ett förbättrat samarbete i förevarande hänseenden. I likhet med de sakkunniga förutsätter jag, att detta kan ske huvudsakligen i form av överenskommelser mellan vederbörande verksstyrelser.

Kustbevakningens centrala ledning.

Nuvarande organisation. Den centrala ledningen av kustbevakningen utövas av generaltullstyrelsen. Å generaltullstyrelsens stat är uppförd en be- fattning såsom kustbevakningsinspektör, vilken har till åliggande, bland annat, att hålla tillsyn över kustbevakningen och dess tjänstemateriel och att, efter särskilt förordnande, i styrelsen föredraga vissa kustbevakningen rörande ärenden. Till kustbevakningsinspektören utgår enligt 5 § i gällande av- löningsreglemente arvode med ett belopp av 10,000 kronor för år. Enligt

25 § civila tjänstepensionsreglementet gäller för kustbevakningsinspektören ett pensionsunderlag av 6,000 kronor.

Å styrelsens stat är jämväl uppförd en för kustbevakningsinspektörens expedition avsedd tullkontrollörstjänst. I enlighet med beslut vid 1934 års riksdag hålles denna tjänst tills vidare vakant, och är i stället å expeditionen anställd en byråinspektör å extra stat (B 24).

Vidare äro å expeditionen anställda ett kontorsbiträde å ordinarie stat samt ett tekniskt biträde (ingenjör), den senare extra befattningshavare. Dessutom hava arbetskrafterna i mån av behov förstärkts med anlitande av icke-ordinarie personal.

Fråga om ändring av kustbevakningsinspektörsbefattningen. I 1935 års betänkande påpekades, såsom förut nämnts, att den nu tillämpade ordningen för kustbevakningsärendenas handläggning präglades av en viss omständlighet och att den befogenhet, som nu tillkomme kustbevakningsinspektören, icke vore tillräcklig för att med vederbörlig kraft leda kustbevakningens verksamhet. I betänkandet yttrades:

Därest i enlighet med de sakkunnigas förslag en tullpolisorganisation inrättas inom tullverket för ombesörjande av den av spritpolisen hittills bedrivna verksamheten, torde olägenheterna av den nuvarande ordningen bliva ännu mera framträdande. Om man vill erhålla garantier för förbättrad effektivitet av kustbevakningens verksamhet, är det därför nödvändigt, att kustbevakningsinspektörsbefattningen omändras och att åt innehavaren därav uppdrages att närmast under generaltullstyrelsen utöva chefskapet över kustbevakningen samt att handleda och övervaka kustbevakningens arbete. I syfte att betona den ändrade karaktär av denna befattning, som de sakkunniga åsyfta, föreslås, att titeln kustbevakningsinspektör ersättes med titeln kustbevakningsdirektör.

De sakkunniga framkastade tanken på att inrätta en särskild byrå för kustbevakningsärendena under chefskap av kustbevakningsdirektören men framhöllo, att en dylik anordning skulle medföra, att kustbevakningsdirektören bleve på grund av sitt ledamotskap i styrelsen hindrad att helt ägna sig åt kustbevakningen. I stället förordades, att det i instruktionen för styrelsen bestämdes, att kustbevakningsdirektören skulle vid behandling i styrelsen av kustbevakningen rörande ärende ingå såsom ledamot av styrelsen.

I fråga om kustbevakningsdirektörens föredragningskyldighet och befogenhet att själv avgöra ärenden innehöll betänkandet i huvudsak följande:

De sakkunniga tänka sig, att samtliga ärenden, som angå kustbevakningen, skulle ankomma på kustbevakningsdirektörens föredragning med undantag av sådana, i fråga om vilka iakttagande av enhetlighet är nödvändig, såsom disciplinärenden, ärenden angående flyttningssättningar och andra avlöningsförmåner samt tjänstetillsättnings- och andra personalärenden. Vad sistnämnda slags ärenden beträffar hava de sakkunniga hyst viss tvekan. Med hänsyn till angelägenheten av att enhetliga principer i tjänstetillsättningsärenden bliva tillämpade och då kustbevakningsdirektören enligt de sakkunnigas förslag skulle vara närvarande vid behandlingen i styrelsen av personal-

ärenden rörande kustbevakningen, hava de sakkunniga emellertid ansett sig icke böra på denna punkt ifrågasätta någon ändring.

Enligt de sakkunnigas förslag skulle alltså kustbevakningsdirektören hava att föredraga ärenden bland annat angående anskaffning och underhåll av båt- och annan forskaffningsmateriel, legor för sådan materiel, inrättande och indragning av kustposteringsar, gratifikationer ur smuggelfonden samt upphandling av materiel och drivmedel för kustbevakningens räkning.

De sakkunniga föreslå vidare, att kustbevakningsdirektören skall äga utan föredragning i styrelsen dels genom order till chef för kustdistrikt eller befälhavare å farkost, som lyder direkt under styrelsen, meddela sådana detaljföreskrifter angående bevakningstjänstens bedrivande, som utgöra omedelbar tillämpning av styrelsens beslut eller av gällande reglementen och instruktioner, dels ock besluta angående upphandling för kustbevakningens behov och utförande av reparationer eller arbeten å kustbevakningens materiel samt angående andra nödiga utgifter för kustbevakningstjänstens behöriga bedrivande, allt i den mån kostnaden i varje särskilt fall beräknas icke överstiga femhundra kronor.

De sakkunniga föreslogo ändring i dessa hänseenden av instruktionen för generaltullstyrelsen.

Vid tjänsteresor eller förfall för kustbevakningsdirektören borde enligt betänkandet vikarie för honom förordnas.

Angående kompetensfordringarna för befattningen yttrades:

Visserligen får det anses önskvärt, att innehavaren av ifrågavarande befattning besitter fackinsikter inom någon eller några av de huvuduppgifter, som falla inom hans verksamhetsområde, men detta kan icke anses oundgängligen behöfligt. Däremot torde organisationsförmåga samt genom tidigare verksamhet förvärvat allmän erfarenhet i administrativa värv böra fordras av innehavare av befattningen i fråga. Behovet av fackinsikter inom respektive områden bör i stället kunna tillgodoses genom att specialutbildning kräves för de tjänster, som avses för kustbevakningsdirektörens expedition.

I fråga om tillsättandet av befattningen förutsattes i betänkandet, att den nuvarande ordningen bibehölles och att sålunda tillsättandet skedde medelst förordnande på viss tid, högst sex år i sänder.

Med hänsyn till de omfattande och maktpåliggande uppgifter, som enligt de sakkunnigas förslag skulle tillkomma kustbevakningsdirektören, och angelägenheten av att för befattningen kunna förvärva en person med framstående duglighet förordade de sakkunniga, att arvudet för kustbevakningsdirektören bestämdes till 13,000 kronor. Pensionsunderlaget föreslogs höjt till 7,000 kronor.

Ur yttrandena över betänkandet må här anföras:

I fråga om förslaget angående kustbevakningsdirektörens befogenheter förklarade *kustbevakningsinspektören* sig icke hava annat att erinra, än att jämväl beredning och föredragning av tjänstetillsättnings- och andra personalärenden vid kustbevakningen borde ankomma på kustbevakningsdirektören samt att det belopp, som angivits såsom maximum i fråga om rätten att utan föredragning i styrelsen besluta om upphandling m. m., borde höjas från femhundra till ettusen kronor.

Generaltullstyrelsen anförde:

Styrelsen biträdde i huvudsak de sakkunnigas förslag till organisation av kustbevakningens centrala ledning. Emellertid ifrågasattes, att avgörandet huruvida kustbevakningsdirektören skulle ingå såsom ledamot av styrelsen bleve beroende på styrelsens prövning. — I fråga om ärenden rörande tjänstetillsättningar hade styrelsen ansett övervägande skäl tala för den av de sakkunniga förordade begränsningen i kustbevakningsdirektörens föredragningssskyldighet. — Vidkommande frågan om rätt för kustbevakningsdirektören att utan föredragning i styrelsen avgöra vissa ärenden ansåge styrelsen i likhet med de sakkunniga, att kustbevakningsdirektören i detta avseende borde äga en vidsträckt befogenhet. Styrelsen kunde ock i huvudsak biträda de sakkunnigas förslag, i vad det avsåge omfattningen av berörda befogenhet. Då emellertid styrelsen med stöd av bemyndigande i instruktionen för styrelsen kunde åt kustbevakningsdirektören överlämna avgörandet av kustbevakningsärenden i den utsträckning, som kunde befinnas lämplig, och då denna anordning möjliggjorde ett noggrannare bestämmande av kustbevakningsdirektörens befogenhet i förevarande hänseende än som lämpligen kunde ske i instruktionen, syntes den ifrågasatta ändringen av instruktionen i denna del icke erforderlig. Vad anginge kustbevakningsinspektörens förslag om höjning av det belopp, som ifrågasatts som maximum beträffande kustbevakningsdirektörens rätt att utan föredragning besluta om upphandling m. m., ansåge styrelsen sig icke för närvarande böra biträda detta förslag.

Vad de sakkunniga föreslagit beträffande arvode och pensionsunderlag för kustbevakningsdirektören tillstyrktes av *statskontoret*.

Generaltullstyrelsen anförde beträffande samma förslag:

Det tillskott i arbetsuppgifter, som skulle ankomma på kustbevakningsdirektören, och den förändrade ställning, som denne komme att intaga i den nya organisationen, motivera enligt styrelsens mening ett högre arvode än det för kustbevakningsinspektörsbefattningen bestämda. Ehuru styrelsen anser en höjning av arvodet påkallad, vill styrelsen likväl ifrågasätta, huruvida detsamma skäligen bör bestämmas till så högt belopp som 13,000 kronor eller sålunda omkring 1,000 kronor mera än den för byråchef fastställda avlöningen i högsta löneklassen å G-ort. Då kustbevakningsdirektören i huvudsak skulle komma att intaga en med byråchef jämförlig ställning, torde skäl kunna anföras för att han i avlöningshänseende jämställas med byråchef. Med hänsyn till de i sakens natur liggande svårigheterna att förvärva en för befattningen i fråga i alla avseenden kvalificerad person och att kustbevakningsdirektören måste tagas från annan jämförelsevis högt avlönad beställning utom verket, torde det emellertid vara nödigt, att arvodet avväges på sådant sätt, att han redan vid tillträdet av befattningen erhåller en avlöning, som svarar mot högsta löneklassen i den för byråchef gällande lönegraden. Styrelsen föreslår därför, att arvodet i fråga bestämmas till 12,000 kronor för år. Till jämförelse må erinras, att chefen för stuteribrån i lantbruksstyrelsen, vilken befattning jämväl tillsattes på förordnande för en tid av sex år i sänder, åtnjuter arvode med nämnda belopp. — Mot det för kustbevakningsdirektörsbefattningen föreslagna tjänstepensionsunderlaget, 7,000 kronor, har styrelsen icke något att erinra.

Jämväl *allmänna civilförvaltningens lönenämnd* förordade ett arvode av 12,000 kronor.

Sedermera hava hithörande spörsmål berörts i *promemorian rörande förstärkning av statspolisorganisationen*, varvid följande uttalande gjorts:

Vad beträffar kustbevakningens centrala ledning, komma dennas uppgifter vid frångående av förslaget om tullpolis att såsom hittills inskränka sig till att avse den egentliga kustbevakningstjänsten. Genom den tidigare utredningen lär det emellertid hava blivit fastslaget, att en omorganisation av ledningen är påkallad huvudsakligen och i första hand med hänsyn till dessa uppgifter. De sakkunniga anse också för sin del, att vad som tidigare anförts och föreslagits beträffande kustbevakningsdirektörens befogenhet samt därav betingade kompetensfordringar och anställningsvillkor äger giltighet oavsett frågan om polisverksamhetens ordnande.

Statskontoret har i yttrande över promemorian ifrågasatt, om det icke med hänsyn till den minskade omfattning med avseende å kustbevakningsledningens arbetsuppgifter, som det i promemorian framlagda förslaget utginge ifrån, kunde vara motiverat att något nedsätta det arvode å 13,000 kronor, som i 1935 års betänkande föreslagits åt kustbevakningsdirektören.

Generaltullstyrelsen har i sitt yttrande över promemorian vidhållit sina tidigare förslag beträffande kustbevakningsdirektörens befogenhet samt hans avlönings- och pensionsförhållanden. Emellertid har styrelsen föreslagit, att befattningens innehavare benämndes kustbevakningschef.

Vid frångående av förslaget om tullpolis bortfaller visserligen ett av de skäl, som åberopats för den föreslagna ändringen av kustbevakningsinspektörsbefattningen. Emellertid anser jag omfattningen och beskaffenheten av de arbetsuppgifter, som äro förknippade med ledningen av den egentliga kustbevakningstjänsten, i och för sig väl motivera, att de med befattningen förenade befogenheterna vidgas och att anställningsvillkoren regleras i förhållande därtill. Departements-
chefen.

Det av generaltullstyrelsen framställda förslaget om ändrad tjänstetitel finner jag mig kunna biträda. Arvodet synes, såsom i vissa yttranden föreslagits, böra bestämmas till 12,000 kronor för år och pensionsunderlaget till det i 1935 års betänkande föreslagna beloppet, 7,000 kronor.

I fråga om befattningens tillsättande torde, såsom jämväl i betänkandet föreslagits, den nuvarande ordningen böra bibehållas.

Övrig personal. I 1935 års betänkande anfördes:

Behovet av särskilda fackinsikter för de olika arbetsuppgifter, som skulle ankomma på kustbevakningens centrala ledning, borde tillgodoses genom anställning av för dessa arbetsuppgifter speciellt utbildad personal. Dylig specialutbildning krävdes dels för ärenden rörande byggnad av farkoster för kustbevakningens räkning samt reparation och underhåll av kustbevakningens tillhörande båt- och annan fortskaffningsmateriel, dels för handläggningen av frågor på det sjötekniska området, dels ock för ledningen av underrättelseväsendet samt spanings- och undersökningsverksamheten. För dessa arbetsuppgifter torde erfordras tre befattningshavare med teoretisk och praktisk utbildning inom respektive områden, förslagsvis benämnda byråingenjör, byråinspektör och tullpolisintendent. Med hänsyn till dels omfattningen av de arbetsuppgifter, som redan nu åvilade ledningen, dels ock den ökning i arbetsbördan, som kunde förväntas bliva en följd av utvidgningen av de å expeditionen ankommande arbetsuppgifterna, torde dessutom erfordras en

notarie för uppsättning av koncept till skrivelser m. m. samt, förutom det nuvarande kontorsbiträdet, ett skrivbiträde för skrivgöromål m. m.

Såsom villkor för vinnande av anställning såsom byråingenjör, byråinspektör och tullpolisintendent syntes böra uppställas vissa kompetensfordringar, nämligen för byråingenjören: examen vid tekniska högskolan eller därmed jämförlig läroanstalt inom fackavdelningen för skeppsbyggnad; för byråinspektören: sjöofficers- eller sjökaptensexamen; och för tullpolisintendenten: juris kandidatexamen jämte kriminalpolisutbildning.

Då det vore av synnerlig vikt att för sistnämnda tre befattningar kunna förvärva väl kvalificerade personer, syntes befattningarna böra placeras relativt högt å löneskalan, särskilt som befattningarna icke för närvarande borde uppföras å ordinarie stat. Med hänsyn härtill vore icke tillrådligt att placera befattningarna i fråga lägre än i lönegraden B 26. Detta innebure beträffande den vid 1934 års riksdag nyinrättade byråinspektörsbefattningen en uppflyttning med två lönegrader. Då innehavaren av denna befattning efter omorganisationen förutsattes erhålla mera krävande uppgifter än vad nu vore fallet, syntes emellertid skäligt, att han i avlöningshänseende likställdes med byråingenjören och tullpolisintendenten.

Med undantag av kontors- och skrivbiträdesbefattningarna syntes de föreslagna befattningarna tills vidare böra uppföras å extra stat.

Då vid genomförande av detta förslag det tekniska biträde (ingenjör), som för närvarande vore anställt å kustbevakningsinspektörens expedition, icke vidare torde erfordras, innebure förslaget en ökning av den nuvarande personaluppsättningen med tre tjänster, nämligen tullpolisintendent-, notarie- och skrivbiträdestjänsterna. Det förutsattes, att den för kustbevakningsinspektörens expedition avsedda tullkontrollörstjänst, vilken nu hölles vakant, indroges.

Ur yttrandena över 1935 års betänkande må följande anföras.

Statskontoret yttrade bland annat:

Det syntes föreligga visst fog för att en byråingenjör och en juridiskt utbildad polisman anställdes såsom befattningshavare å extra stat i lönegraden B 26. Vad beträffade förslaget att den för närvarande å extra stat i lönegraden B 24 uppförda byråinspektörsbefattningen skulle uppflyttas i lönegraden B 26 syntes intet av vad de sakkunniga anført utgöra tillräcklig anledning för att ifrågavarande befattning skulle placeras högre än för närvarande vore fallet. Ej heller syntes skäl föreligga för att denna byråinspektörsbefattning skulle erhålla en högre lönegradsplacering än andra i staten för generaltullstyrelsen uppförda byråinspektörsbefattningar med undantag för den, vars innehavare vore föreståndare för tullverkets huvudlaboratorium. Vidare syntes det ej vara behöfligt att å kustbevakningsexpeditionen inrätta en notariebefattning, utan torde det — åtminstone tills vidare — vara tillfyllest, att en kammarskrivare placerades å sagda expedition.

Kustbevakningsinspektören föreslog, att samtliga ifrågavarande tjänster uppfördes å ordinarie stat samt att kontorsbiträdes- och skrivbiträdestjänsterna utbyttes mot en kanslibiträdes- och en kontorsbiträdestjänst.

Generaltullstyrelsen anförde i huvudsak:

Med hänsyn till arten av de arbetsuppgifter — diarieföring, registrering och ordnande av handlingar, upprättande av viss statistik m. m. — som skulle ankomma på innehavaren av kontorsbiträdestjänsten, syntes skäligt, att denna befattning uppflyttades till kanslibiträdesgraden. Däremot ansåge styrelsen tillräckliga skäl icke föreligga för uppflyttning av den föreslagna skriv-

biträdestjänsten. — Mot den förordade lönegradsplaceringen för övriga befattningar, nämligen B 26 för byråingenjör-, byråinspektör- och tullpolisintendentbefattningarna samt B 21 för notariebefattningen, hade styrelsen icke annan erinran än att styrelsen ville ifrågasätta, huruvida en uppflyttning av byråinspektörsbefattningen, vilken för närvarande vore placerad i lönegraden B 24, kunde anses vara av omständigheterna påkallad. I avseende härå borde framhållas, att byråinspektören närmast syntes få till uppgift att biträda med handläggningen av löpande ärenden och således komme att intaga en i viss mån annan ställning än byråingenjören och tullpolisintendenten. Erinras borde ock, att övriga å styrelsens stat uppförda byråinspektörstjänster med undantag av den för huvudlaboratoriet avsedda vore placerade i lönegraden B 24. I likhet med de sakkunniga ansåge styrelsen, att de nu avsedda tjänsterna, med undantag av kanslibiträdes- och skrivbiträdestjänsterna, borde tills vidare uppföras å extra stat.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd yttrade bland annat:

I betraktande av att de ordinarie byråinspektörsbefattningarna hos generaltullstyrelsen icke vore — med undantag dock för byråinspektören å styrelsens laboratorium — placerade i högre lönegrad än den 24:e, ansåge lönenämnden skäl icke förefinnas för att tilldela byråinspektören hos kustbevakningsledningen högre löneställning än den sistnämnda. Däremot syntes intet vara att erinra mot att den ifrågasatta byråingenjörstjänsten hänfördes till lönegrad B 26.

Därest till förfogande ställdes en befattningshavare i tullpolisintendents ställning, med den för nämnda befattningshavare avsedda juridiska utbildningen, ville det synas lönenämnden, att denne borde kunna åläggas utförande jämväl av sådana göromål, som avsetts skola tillkomma notarien.

En av nämndens ledamöter, tullkontoristen *Reinwall*, avstyrkte inrättande av tullpolisintendents- och notariebefattningarna.

I *promemorian rörande förstärkning av statspolisorganisationen* har framhållits, att behovet av den föreslagna befattningen såsom tullpolisintendent bortföle vid frångående av tullpolisförslaget. — Det tidigare omnämnda förslaget, att en statspolisman skall biträda kustbevakningsledningen i viss omfattning för uppehållande av närmare förbindelse mellan statspolisen och kustbevakningen samt för biträde med vissa polisverksamheten närstående göromål, har i *promemorian* förutsatts skola genomföras utan inverkan på den ifrågavarande polismannens avlöningsförhållanden och sålunda jämväl utan inverkan på tullverkets anslagsbehov. — I *promemorian* har vidare framhållits, att övriga nu förevarande personalfrågor syntes komma i ändrat läge endast såvitt anginge den föreslagna notarietjänsten, vilken vid frånskiljande av tullpolisärendena icke syntes bliva erforderlig i samma mån som tidigare förutsatts. Då det emellertid syntes kunna antagas, att befattningen icke varit betingad uteslutande av förslaget om tullpolis, har inrättande i dess ställe av en befattning i lägre tjänstegrad ansetts kunna ifrågasättas.

I sitt yttrande över *promemorian* har *statskontoret* erinrat om sitt tidigare förslag att i stället för notarietjänsten inrätta en kammarskrivartjänst. *Statskontoret* ville nu ifrågasätta, huruvida tillräckliga skäl kunde anses vara för

handen för inrättande av en dylik befattning, därest det senaste förslaget om polisorganisationen skulle vinna bifall. I varje fall syntes åtminstone tills vidare befattningen böra inrättas såsom extra ordinarie.

Kustbevakningsinspektören har anfört, att beslagarandelarnas borttagande och ersättande med gratifikationer säkerligen komme att medföra ett avsevärt ökat arbete för kustbevakningens centrala ledning, varför, om notarietjänsten icke bleve inrättad, det torde vara ofrånkomligt att i stället öka personalen med en tjänsteman i kammarskrivares grad.

Generaltullstyrelsen har anfört, att styrelsen ansåge sig icke, förrän erfarenhet vunnits, i vad mån den nya organisationen medförde ökning av kansli-göromålen, böra förordade sistnämnda förslag. Behovet av biträde för sagda göromål borde därför, såsom skett under senare år, tills vidare tillgodoses genom att en av de å styrelsens kanslibyrå anställda amanuenserna ställdes till förfogande med i erforderlig mån reducerad tjänstgöring å kanslibyrån.

*Departements-
chefen.*

Den enda förstärkning av den nuvarande organisationen av kustbevakningens centrala ledning som, vid frångående av förslaget om tullpolis, synes påkallad med avseende å personalen ovan biträdesgraderna torde vara, att en byråingenjörstjänst i lönegraden B 26 uppföres å extra stat. Då för närvarande en extra befattningshavare anlitas för handläggning av tekniska frågor, innebär den nu förordade åtgärden icke någon ökning av personalen.

I fråga om den för närvarande å extra stat i lönegraden B 24 uppförda byråinspektörstjänsten finner jag icke skäl förordade någon ändring. Den tullkontrollörstjänst, som enligt beslut i samband med byråinspektörstjänstens inrättande hålles vakant, torde nu böra indragas.

Vad angår biträdespersonalen ansluter jag mig till generaltullstyrelsens förslag och förordar sålunda, att den nuvarande kontorsbiträdestjänsten ersättes med en kanslibitträdestjänst samt att en ny skrivbiträdestjänst uppföres å ordinarie stat.

Det lokala chefskapet.

Kustbevakningen är för närvarande enligt av generaltullstyrelsen meddelade bestämmelser fördelad på tjugutvå kustdistrikt, ett vart omfattande kusttrakterna till ett eller flera tulldistrikt. Chefskapet utövas av tjänstemän vid tullverkets lokalförvaltning, nämligen i Stockholms, Göteborgs och Malmö kustdistrikt av tullbevakningscheferna i dessa städer samt i övriga kustdistrikt av tullförvaltarna vid de tullkamrar, efter vilka kustdistrikten benämnts.

I 1935 års betänkande erinrades, hurusom vid den tidigare behandlingen av frågor rörande det lokala chefskapet vid kustbevakningen meningarna varit delade om företrädet mellan två olika system, nämligen å ena sidan det nuvarande systemet med tullförvaltare (tullbevakningschefer) såsom chefer för kustdistrikten och å andra sidan ett system med särskilt tillsatta chefer. För systemet med tullförvaltare såsom chefer hade sålunda åberopats i hu-

vudsak dels nödvändigheten av enhetligt befäl över den yttre och inre bevakningen för att ernå ett verkligt samarbete, dels kostnadsskäl. För det särskilda chefskapet och mot en anordning av chefskapet sådant som det för närvarande bestående hade åter andragits, att verklig effektivitet i bevakningen kunde ernås endast, därest chefskapet uppdroges åt särskilda, uteslutande för kustbevakningen avsedda personer i chefställning, och att tullförvaltarna på grund av närmare angivna omständigheter icke skulle hava tid, intresse och förmåga att rätt handhava befälet över kustbevakningen.

I betänkandet framhölls, att den nuvarande organisationen tillkommit vid en tid, då smugglingen ännu icke tagit sådan omfattning, som den numera sedan flera år ägde. När det nu gällde att inom tullverket åstadkomma en enhetlig organisation av verksamheten mot spritsmugglingen, syntes nödvändigt att taga frågan om det lokala chefskapet över kustbevakningen under förnyat övervägande.

De sakkunniga anförde härom bland annat följande:

I kustdistrikt, där smuggling av spritdrycker eller andra varor i nämnvärd utsträckning förekommer, är det icke tillräckligt, att chefen för distriktet utövar en allmän tillsyn över kustbevakningspersonalens verksamhet, utan det är nödvändigt, om verklig effektivitet skall uppnås, att han sörjer för planläggning av bevakningens verksamhet och samarbete mellan olika posteringar inbördes och med polismyndigheterna samt i övrigt utövar en oavslätlig kontroll över bevakningspersonalen. Ett rätt handhavande av de sålunda antydda arbetsuppgifterna, vilka dels äro arbetskrävande, dels måste kunna utföras oberoende av tid å dygnet, förutsätter givetvis, att kustdistriktchefen kan utan förfång över andra göromål ägna tillräcklig tid för nämnda uppgifter. I detta hänseende torde förhållandena hava utvecklats sig i den riktningen, att tullförvaltarnas tid och arbetskrafter i högre grad än tidigare tagas i anspråk för å dem såsom föreståndare för tullanstalt ankommande uppgifter, varigenom möjligheterna att utöva en omedelbar ledning av kustbevakningen alltmera försvårats.

Redan de arbetsuppgifter, som nu ankomma på kustdistriktcheferna, synas vara av den omfattning, att fara föreligger för eftersättande antingen av dessa uppgifter eller dem i egenskap av föreståndare för tullanstalt eller tullförvaltningsavdelning åvilande göromål. När då härtill kommer, att tullverket skulle övertaga den av spritpolisen nu bedrivna verksamheten, varigenom nya maktpåliggande uppgifter komme att läggas på kustbevakningens lokala ledning, synes uppenbart, att det nuvarande systemet icke längre kan bibehållas.

En omläggning av detta system torde för övrigt påkallas även därav, att en ändamålsenligt bedriven bevaknings- och spaningsverksamhet förutsätter väsentligt större bevakningsdistrikt än de nuvarande. Såsom tidigare framhållits, bedrivs nämligen den yrkesmässiga smugglingen under sådana former, att en planläggning av bevakningens verksamhet bör avse jämförelsevis stora kustavsnitt. En sådan planläggning försvåras emellertid, om ledningen av kustbevakningen är splittrad på alltför många händer.

De sakkunniga ansågo sålunda med hänsyn till bevakningens effektivitet nödvändigt, att den lokala ledningen av kustbevakningen uppdroges åt särskilda, uteslutande för denna uppgift avsedda befattningshavare. Om, såsom de sakkunniga tänkt sig, å sådan befattning förordnades person inom

tullverket, syntes icke behöva befaras, att några svårigheter skulle möta att åstadkomma erforderligt samarbete med den inre bevakningen. De mot systemet med delat chefskap anförda kostnadsskäl borde enligt de sakkunnigas mening icke få vara avgörande, om detta system eljest ansåges lämpligare än annat system för chefskapets ordnande. För övrigt anmärktes, att kostnaderna för avlöning åt särskilda kustdistriktchefer och biträden åt dessa i viss mån motvägdes därav, att personal, som å tullanstalterna sysslade med till kustbevakningen hörande ärenden, i stället kunde användas för andra göromål, som måhända eljest skulle föranleda behov av personalförstärkning.

I betänkandet föreslogs, att kustbevakningen fördelades på sex kustdistrikt, omfattande nedan angivna tulldistrikt:

1. *Haparanda kustdistrikt*: Haparanda tulldistrikt;
2. *Umeå kustdistrikt*: Luleå, Piteå, Skellefteå, Umeå, Örnsköldsviks, Härnösands, Sundsvalls, Hudiksvalls och Söderhamns tulldistrikt;
3. *Stockholms kustdistrikt*: Gävle, Stockholms, Södertälje, Nyköpings, Norrköpings, Västerviks och Oskarshamns tulldistrikt;
4. *Visby kustdistrikt*: Visby tulldistrikt;
5. *Malmö kustdistrikt*: Kalmar, Karlskrona, Ronneby, Karlshamns, Sölvesborgs, Åhus, Simrishamns, Ystads, Trälleborgs, Malmö, Landskrona och Hälsingborgs tulldistrikt; samt
6. *Göteborgs kustdistrikt*: Halmstads, Falkenbergs, Varbergs, Göteborgs, Uddevalla, Lysekils och Strömstads tulldistrikt.

Såsom chefer för Haparanda och Visby kustdistrikt föreslogos tullförvaltarna i nämnda städer, vad angick tullförvaltaren i Haparanda med den särskilda motivering, att denne jämväl vore chef för Haparanda gränsdistrikt och att avskiljande av gräns- och kustområdena skulle medföra praktiska olägenheter.

I övriga fyra kustdistrikt borde enligt förslaget särskilda chefer, benämnda kustchefer, tillsättas. Dessas expeditioner skulle vara förlagda till de städer, efter vilka distrikten benämnts.

I fråga om kustchefernas uppgifter anfördes:

Handläggningen av samtliga ärenden, som röra kustbevakningen, bör ankomma på kustchefen. Med hänsyn till angelägenheten av att begränsa kontorsgöromålen omfattning vilja de sakkunniga dock förorda, att kustcheferna befrias från all kassarörelse och att utbetalning av avlöningar åt personalen m. m. ombesörjes av tullanstalten å den ort, där kustchefens expedition är belägen.

Kustchef bör genom täta inspektioner utöva kontroll över kustbevakningens verksamhet. Han bör vidare utöva ledningen av tullpolisavdelningens arbete samt sörja för enhetlighet och planmässighet.

Kustchef skulle enligt betänkandet utan ansökning förordnas av generaltullstyrelsen för tre år i sänder. Som nämnts tänkte sig de sakkunniga, att förordnande i regel skulle kunna tilldelas tjänstemän inom tullverket.

Kustchefstjänsterna förutsattes skola utgöra arvodesbefattningar. Med hänsyn till angelägenheten av att till kustchefer kunna förvärva verkligt dugande

personer ansåges arvodena icke böra utmätas för knappt. Arvodet åt den i Stockholm placerade kustchefen borde bestämmas till något högre belopp — förslagsvis 500 kronor mer — än för de tre övriga. Enligt de sakkunnigas mening syntes skäligt, att arvodet bestämdes till 9,000 kronor för kustchefen i Stockholm och 8,500 kronor för envar av de tre övriga kustcheferna, vilket sistnämnda belopp ungefär motsvarade avlöningen åt tullöverkontrollör (B 24) å G-ort i näst högsta löneklassen. Då tulltjänsteman, som förordnats såsom kustchef, skulle äga åtnjuta pension vid innehavande ordinarie tjänst i tullverket, förutsattes särskilda pensionsbestämmelser för kustcheferna icke bliva erforderliga.

Såsom biträden å varje kustchefsexpedition borde enligt betänkandet avses dels en kammarskrivare, dels ock ett skrivbiträde. Kammarskrivaren tänktes skola biträda kustchefen med handläggningen av å denne ankommande göromål och under dennes frånvaro på inspektionsresor o. d. ombesörja handläggningen av löpande ärenden.

Ur yttrandena över 1935 års betänkande må anföras följande.

Statskontoret yttrade:

Den av de sakkunniga föreslagna anordningen, att särskilda befattningshavare, kustchefer, skulle förordnas såsom chefer för de större kustbevakningsdistrikten funne statskontoret välbetänkt, och de för dessa befattningshavare förordade arvodesbeloppen syntes vara lämpligt avvägda. Det förefölle dock statskontoret, som om den av de sakkunniga föreslagna tidsperioden för ett dylikt förordnande, tre år, vore väl kort och därför borde utsträckas till förslagsvis fem år.

Beträffande de meningar, som kommit till uttryck i de av *generaltullstyrelsen införskaffade yttrandena*, bar styrelsen lämnat en sammanfattning, innehållande bland annat:

Kustbevakningsinspektören liksom flertalet av de hörda tullmyndigheterna hava tillstyrkt systemet med särskilt chefskap över kustbevakningen. Sålunda anför chefen för Stockholms kustdistrikt, att arbetsbördan för cheferna inom de distrikt, där smugglingen varit särskilt omfattande, med det nu tillämpade systemet blivit onaturligt stor, ett förhållande som oundgängligen lett till att endera, ofta båda grenarna av deras verksamhetsområde blivit lidande, samt att det därför måste anses synnerligen välbetänkt med i huvudsak särskilda chefer för kustbevakningen. Chefen för Malmö kustdistrikt framhåller, att under de senare åren allt flera viktiga arbetsuppgifter tillagts såväl tullanstalterna i gemen som centraltullkamrarnas tullbevakningsavdelningar samt att därigenom arbetet med ledningen och ansvaret för göromålens behöriga gång vuxit för dessas föreståndare till den grad, att ett bibehållande därjämte av chefskapet över vederbörande kustdistrikt i längden blivit så gott som omöjligt, utan att endera av dessa båda tjänsteuppgifter måst eftersättas. Chefen för Norrköpings kustdistrikt anför, att vissa kustchefer på grund av andra dem åvilande göromål icke hava tillräcklig tid att ägna åt här ifrågavarande uppdrag; andra åter äga icke tillräckliga insikter för att kunna på ett rätt sätt handhava detsamma och i något fall saknas måhända intresse för denna del av tjänsten. Det nuvarande systemet innebär emellertid, på grund av att varje kustdistriktschef endast har en jämförelsevis liten del av kusten sig anförtrodd, förutsättningar för ett fruktbarande arbete och underlättar uppehållet av erforderlig kontakt mellan lokaltullförvaltning och kustbevakning. Då de föreslagna kustdistrikten ble-

ve för stora för att en person skulle kunna göra sig förtrogen med förhållandena inom sitt distrikt, är det tveksamt, om en centralisation, särskilt av sådan vidd som de sakkunniga förordat, kan anses tillräddig. Den nuvarande ordningen synes därför böra bibehållas oförändrad eller ock bör, därest tillräckligt starka skäl befinnas anförda däremot, antalet kustchefsdistrikt ökas med två. Chefen för Kalmar kustdistrikt har, under åberopande av nödvändigheten av ett nära samarbete mellan den yttre och den inre bevakningen, föreslagit, att systemet med gemensamt chefskap måtte bibehållas och så tillvida utsträckas, att kust- och tulldistrikten, så långt möjligt är, sammanfalla. I vart fall bör kustbevakningen å Öland stå under befäl av tullförvaltaren i Kalmar. Chefen för Strömstads kustdistrikt har framfört liknande synpunkter och under framhållande i övrigt av det intima sambandet mellan kust- och gränsförhållandena inom Strömstads tulldistrikt hemställt, att Strömstads kustdistrikt måtte, i likhet med Haparanda kustdistrikt, bilda eget distrikt. Styrelsen för svenska tullmannaförbundet instämmer i vad de sakkunniga anförst beträffande svårigheterna för tullförvaltarna att medhinna såväl de lokala göromålen som ledningen av kustbevakningen. Med tanke på de många lokala uppgifter, som åligga kustbevakningspersonalen å syd- och västkusten, ifrågasätter förbundsstyrelsen emellertid, om icke genom det föreslagna systemet en skadlig dualism mellan tullförvaltarna och kustcheferna komme att uppstå. Med hänsyn härtill uttalar förbundsstyrelsen sig för bibehållande av det nuvarande systemet på syd- och västkusten, varvid för underlättande av tullförvaltarnas arbete med kustbevakningsfrågor å deras expeditioner böra placeras särskilda tjänstemän, förslagsvis i tullmästares tjänstegrad. Vad beträffar ostkusten med undantag av Haparanda och Visby kustdistrikt bör denna kuststräcka uppdelas i tre distrikt med särskilda kustchefer. Även å dessa kustchefers expeditioner bör en tjänsteman i nyssnämnda grad placeras.

I fråga om antalet kustdistrikt hava olika meningar gjort sig gällande. Några kustdistriktchefer hava sålunda framhållit, att distrikten, sådana de föreslagits, bliva väl stora, och i likhet med chefen för Norrköpings kustdistrikt uttalat sig för ökning av antalet distrikt till åtta. I flertalet yttranden har förslaget dock lämnats utan erinran eller tillstyrkts.

För egen del anförde *generaltullstyrelsen* i huvudsak:

Liksom då styrelsen på sin tid haft att taga ställning till vissa i betänkandet omnämnda tidigare förslag till omorganisation av kustbevakningen ansåge styrelsen nu, att det lokala chefskapet över kustbevakningen borde uppdragas åt särskilda, uteslutande för denna uppgift avsedda befattningshavare. Styrelsen kunde nu även åberopa de icke alltid gynnsamma erfarenheter, som vunnits angående den hittillsvarande anordningen i fråga om chefskapet över kustbevakningen.

Med anledning av den i några av de inkomna yttrandena berörda frågan om nödvändigheten av nära samarbete mellan den yttre och den inre bevakningen, vilket skulle försvåras om chefskapet över kustbevakningen vore skilt från chefskapet över den lokala tullförvaltningen, borde endast framhållas, att redan enligt den nuvarande ordningen ett stort antal kustdistrikt omfattade kusttrakterna till mera än ett tulldistrikt och att några olägenheter av denna ordning icke försports. Någon verklig anledning till antagande, att upprätthållandet av det erforderliga samarbetet mellan den yttre och den inre bevakningen skulle försvåras till följd av att kustdistrikten utvidgades att omfatta ännu flera tulldistrikt än för närvarande, syntes därför icke föreligga.

Styrelsen, som alltså anslöte sig till systemet med särskilt chefskap över

kustbevakningen, ansåge emellertid, att detta system borde genomföras i hela riket utan undantag för någon del av kusten och att detsamma sålunda borde utsträckas att omfatta jämväl Haparanda och Visby kustdistrikt, i fråga om vilka de sakkunniga velat bibehålla den nuvarande ordningen. Detta skulle lämpligen kunna ske genom att de föreslagna Umeå respektive Stockholms kustdistrikt utvidgades till att omfatta nyssnämnda två distrikt. Härigenom komme visserligen de två ur bevakningssynpunkt synnerligen viktiga Umeå- och Stockholmsdistrikten att något utökas. I betraktande av de fördelar i bevakningshänseende, som ett enhetligt ordnande av befälsförhållandena medförde, torde emellertid detta förhållande icke behöva möta några betänkligheter. I övrigt hade styrelsen icke funnit anledning att ifrågasätta någon ändring i de sakkunnigas förslag till distriktsindelning. Kustchefernas arvoden föresloges sänkta till 8,500 respektive 8,000 kronor. De för kustchefernas expeditioner föreslagna skrivbiträdesbefattningarna borde uppflyttas i kontorsbiträdesgraden. I enlighet med styrelsens förslag skulle alltså för kustchefsexpeditionerna avses, förutom fyra kustchefsbefattningar i icke-ordinarie anställning, följande tjänster å ordinarie stat, nämligen fyra kammarskrivare i lönegraden B 16 och fyra kontorsbiträden i lönegraden B 4.

Chefen för marinstaben anmärkte, att gränserna för marindistriktet icke överensstämde med gränserna för de föreslagna kustdistrikten, och förordade ömsesidiga jämkningar därutinnan.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd yttrade:

I betraktande av att till innehavare av kustchefsbefattningarna i regel endast torde kunna ifrågakomma yngre ordinarie befattningshavare vid tullverket, syntes det lönenämnden — även med behörigt beaktande av de krav, som i olika hänseenden måste ställas på kustcheferna — icke vara ur rekryteringssynpunkt erforderligt att fastställa arvodet till fullt så högt belopp, som av de sakkunniga förordats, utan syntes någon nedsättning vara motiverad. Även i fråga om formen för arvodets bestämmande ville lönenämnden föreslå en ändring. Därest man nämligen ville åstadkomma en differentiering av arvodet med hänsyn till dyrortsförhållandena, skulle detta enklast kunna ske på det sätt, att detsamma bestämdes enligt viss löneklass, såsom skedde i fråga om vägingenjörsbefattningarna vid genomförande från och med den 1 juli 1930 av den nya vägorganisationen i länen. Därvid skulle särskilda föreskrifter rörande semester m. m. bli obehövlige.

Lönenämnden ville för sin del förorda, att arvodet till kustchef bestämdes till belopp motsvarande lön enligt 25:e löneklassen i den i avlöningsreglementet för allmänna civilförvaltningen intagna löneplanen ävensom att bestämmelser utfärdades därom, att för kustchef skulle — med undantag för att sådan befattningshavare icke skulle äga rätt till uppflyttning i högre löneklass — i övrigt i tillämpliga delar lända till efterrättelse de bestämmelser, som gällde för befattningshavare, varom förmäldes i 1 § av kungörelsen den 15 juni 1935 (nr 397) med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare vid nyreglerade verk inom allmänna civilförvaltningen, därvid kustchef skulle anses tillhöra 25:e lönegraden i nämnda löneplan.

Lönenämndens ledamot, tullkontoristen *Reinwall* anförde bland annat:

Ett genomförande av det nu föreslagna distriktindelningssystemet vid kustbevakningen komme antagligen att medföra vissa olägenheter, särskilt där distriktet skulle komma att omfatta ett större antal tuldistrikt. Tullkamrarna komme där sannolikt att få åtskilligt besvär med att tjäna som mellanhänder mellan kustchefen och kustbevakningspersonalen, exempel-

vis då på grund av sjukdom eller annat tjänstgöringsförhinder omändringar i posteringsplanen eller inkallning av reservpersonal måste ske. Vidare måste ju i och för avlöningslistornas upprättande regelbundna rapporter avlåtas från kustchefen till respektive tullkamrar rörande beviljade tjänstledigheter, extrapersonalens inkallning i tjänstgöring m. m. Det hade därför varit lyckligare, om man kunnat inskränka sig till att inrätta särskilda kustdistriktchefsbefattningar i Stockholm, Göteborg och Malmö samt låta distriktindelningen i övrigt få bli oförändrad med tullförvaltare som distriktchefer liksom hittills. — Med avseende å de för expeditjonsarbetet å kustchefsexpeditionerna föreslagna kammarskrivartjänsterna framhölles, att kammarskrivarutbildning icke torde erfordras för ifrågavarande expeditjonsarbete och att det i och för sig icke kunde vara försvarligt, att för ändamålet anställa dyrare arbetskraft än som erfordrades, blott för att nära till hands hava tillgång till lämplig semestervikarie för kustchefen.

Nyκτηrhetsnämndernas centralkommitté vände sig mot den föreslagna minskningen av antalet kustdistrikt, och *magistraten i Luleå* uttryckte tvekan, huruvida icke det föreslagna Umeådistriktet vore alltför vidsträckt.

I *promemorian rörande förstärkning av statspolisorganisationen* har anförts:

Av de uttalanden, som gjorts under den tidigare utredningen, framgår väl, att inrättandet av tullpolis och därmed sammanhängande befälsförhållanden ansetts utgöra en av de faktorer, som nödvändiggjorde den föreslagna ändringen av organisationsgrunderna för det lokala chefskapet. Lika tydligt är emellertid, att även för denna omorganisation fullgiltiga skäl ansetts ligga i hänsyn till den egentliga kustbevakningstjänstens effektivitet. — — — — —

Vid frångående av förslaget om tullpolis komma kustcheferna visserligen att frigöras från en av de uppgifter, som ursprungligen tillämnats dem, nämligen att utöva ledning av polisverksamhet. Detta förhållande uppväges emellertid i viss mån därav, att den organisation av polisverksamheten, som nu i stället är under övertvägande, kommer att ställa stora krav på kustcheferna i vad angår deras samarbete med polismyndigheterna. På det hela taget anse de sakkunniga den nu förevarande organisationsplanen icke giva anledning att ifrågasätta någon ändring i vad som från tidigare föreliggande utgångspunkter föreslagits beträffande kustchefernas ställning i avlöningshänseende och vad därmed äger samband.

I fråga om personalen å kustchefernas expeditioner synes anledning till särskilda jämkningar icke föreligga i detta sammanhang.

Beträffande kustdistriktens gränser kunde måhända erinras, att det för samarbetet med polismyndigheterna vore av en viss fördel, att indelningen i kustdistrikt närmare anslöte sig till länsindelningen. Frågan är dock ej av någon mera avsevärd betydelse ur polissynpunkt, och de sakkunniga förutsetta, att det med hänsyn till samverkan med tullverkets lokalförvaltning föreligger starkare skäl för den föreslagna anordningen att anknyta till indelningen i tulldistrikt.

Sammanfattningsvis få de sakkunniga alltså uttala såsom sin uppfattning, att de föreliggande organisationsspörsmålen rörande det lokala chefskapet vid kustbevakningen och vad därmed sammanhänger kunna efter tidigare angivna riktlinjer lösas oavsett den jämkning i kustchefernas uppgifter, som inträder, därest tullpolisorganisationen icke kommer till stånd.

I sitt yttrande över *promemorian* har *statskontoret* anförts:

Det ville förefalla, som om den direkta befattning, vilken kustcheferna enligt 1935 års betänkande tänkts skola taga med tullpolisens ledning, måste

anses så ansvarsfull, att ett borttagande av detta tjänsteåliggande borde medföra en justering nedåt av de för kustcheferna föreslagna arvodesbeloppen. Ett arvode av 8,000 kronor för kustchefen i Stockholm och 7,500 kronor för övriga kustchefer syntes statskontoret under angivna förutsättning vara tillräckligt.

Generaltullstyrelsen har i sitt yttrande över promemorian vidhållit sina i det tidigare utlåtandet framställda förslag i nu ifrågavarande avseenden allenast med den ändring, att styrelsen med föranledande av den föreslagna ändrade benämningen å kustbevakningsinspektören föreslagit, att kustcheferna benämndes kustdistriktchefer. Styrelsen har vidare framhållit, att styrelsens förslag innebure, att kustdistriktcheferna skulle tillsättas efter anslag och ansökning i vanlig ordning och sålunda icke, på sätt i 1935 års betänkande föreslagits, utan ansökning.

Länsstyrelsen i Kalmar län har uttalat sig mot uppdelning av Kalmar län på olika kustdistrikt och föreslagit ett särskilt kustdistrikt med Kalmar såsom förläggningssort samt omfattande även Västerviks och Oskarshamns tulldistrikt.

Vid ordnandet av det lokala chefskapet vid kustbevakningen måste, såsom i 1935 års betänkande framhållits, hänsyn tagas till att bekämpandet av smuglingen visat sig kräva en väsentligt större aktivitet och en bättre utrustning hos kustbevakningen, än som vid förberedandet av den nuvarande organisationen förutsattes. Rådande förhållanden nödvändiggöra en ingående planläggning och fortlöpande ledning av bevakningstjänsten, samtidigt som ett ekonomiskt och i övrigt ändamålsenligt handhavande av de tekniska hjälpmedlen ställer betydande krav på ledningens insikter och omtanke.

Vid den av mig förordade lösningen av frågan om polisverksamhetens ordnande kommer det visserligen icke att ingå i kustdistriktchefernas uppgifter att leda egentligt polisarbete. Denna omständighet synes dock ej innefatta någon mera väsentlig rubbning av förutsättningarna för organisationsförslaget i nu förevarande del. Uppenbart är nämligen, att kustdistriktchefernas huvuduppgift i vilket fall som helst blir att leda den egentliga kustbevakningstjänsten. Med hänsyn till vad därutinnan fordras har, såsom i betänkandet omförmälts, ett system med särskilda lokala chefsmyndigheter vid kustbevakningen varit starkt ifrågasatt redan under tidigare rådande, mindre krävande förhållanden. Det nu ånyo framlagda och av generaltullstyrelsen förordade förslaget härom vill jag för min del biträda.

Jag finner vidare övervägande skäl tala för generaltullstyrelsens förslag att helt genomföra systemet med särskilt chefskap sålunda, att kusten indelas i fyra distrikt, ett vart under chefskap av särskild tjänsteman, benämnd kustdistriktchef.

Ifrågavarande tjänstemän synas böra tillsättas för viss tid. Beträffande deras ställning i avlöningshänseende ansluter jag mig till vad allmänna civilförvaltningens lönenämnd föreslagit.

I likhet med generaltullstyrelsen förordar jag, att för envar av kustdistriktchefernas expeditioner avses en kammarskrivare och ett kontorsbiträde, båda å ordinarie stat.

*Departements-
chefen.*

Fortskaffningsmaterielen.

Den i 1935 års betänkande förordade organisationsplanen omfattade jämväl en förstärkning av kustbevakningens fortskaffningsmateriel. Redan vid 1936 års riksdag hava, med beaktande av i betänkandet framställda förslag, medel anvisats för vissa åtgärder i sådant syfte. Vad som nu återstår till genomförande torde få upptagas i samband med behandlingen i det följande av generaltullstyrelsens anslagsäskanden. I det nu förevarande sammanhanget anhåller jag emellertid att få omnämna en i samband med omorganisationsförslaget berörd principfråga om sättet för tillhandahållande av viss fortskaffningsmateriel.

Den ifrågavarande materielen tillhandahålles delvis av tullverket, delvis av vederbörande tjänstemän, som härför uppbära lega eller på annat sätt bestämd ersättning. Legosystemets användning vid tullverket har nyligen varit föremål för särskild utredning, och i enlighet med beslut vid 1934 års riksdag hava åtgärder vidtagits för underlättande av användningen och närmare reglering av därmed sammanhängande förhållanden.

I 1935 års betänkande har, efter en redogörelse för vad sålunda tidigare förevarit, upptagits frågan om legosystemets förenlighet med de skärpta krav på bevakningssystemet, särskilt dess rörlighet, som den föreliggande organisationsplanen skall tillgodose. Frågan har förts på tal närmast i anslutning till överväganden om de fordringar, som borde ställas på båtmaterielen vid kustbevakningen. Enligt de i förenämnda tidigare sakkunnigutredning uppdragna riktlinjerna för legosystemets användning i tullverket skulle de farkoster, för vilka anskaffningskostnaden kunde beräknas icke överstiga 8,000 kronor, hållas av vederbörande tjänstemän mot lega. I 1935 års betänkande har anförts:

Vid de överväganden av skälen för och mot legosystemet, som tidigare förekommit, hade framför allt anmärkts, att legosystemet försvarade en snabb anpassning av bevakningsorganisationen efter de från tid till annan inträffande växlingarna i behovet av fortskaffningsmateriel. Legosystemet skulle med andra ord utgöra hinder för uppnående av önskvärd rörlighet i bevakningsorganisationen.

Att legosystemet vore behäftat med vissa olägenheter, kunde icke bestridas. Dessa olägenheter torde emellertid i det väsentliga hava undanröjts genom de anordningar, som numera träffats. De sakkunniga syftade härvid dels på de lättnader med kapitalanskaffningen, som beretts genom en efter beslut av 1934 års riksdag inrättad båtlånefond, dels på de bestämmelser angående rätt till ersättning åt tulltjänsteman bland annat vid indragning av lega, som meddelats i kungörelse den 30 juni 1934 (nr 397). Med tillämpning av dessa bestämmelser syntes erforderliga möjligheter vara för handen att, därest ändrade förhållanden vid någon postering sådant påkallade, helt indraga vid posteringen förefintlig legomateriel eller ersätta densamma med materiel, lämplig för de ändrade förhållandena. I betraktande av de möjligheter att utan olägenhet för vederbörande tjänsteman indraga lega, som sålunda förefunnes, syntes legosystemet icke behöva försvåra ernandet av den rörlighet i bevakningsorganisationen, som, på sätt de sakkunniga i olika sammanhang betonat, måste anses nödvändig.

På grund av vad sålunda anförts och med hänsyn jämväl till att frågan

om legosystemets bibehållande i tullverket varit föremål för särskild utredning och att ännu icke tillräcklig erfarenhet vunnits om verkningarna av de på grundval av denna utredning vidtagna åtgärderna, hade de sakkunniga icke funnit anledning att föreslå några ändringar i fråga om legosystemets användning eller de härutinnan gällande bestämmelserna.

Jämväl *generaltullstyrelsen* har förklarat sig anse, att frågan om ändringar med avseende å legosystemets användning icke nu borde upptagas till förnyad prövning. Styrelsen har emellertid framhållit, att det med hänsyn till de ökade anspråk på båtarnas fart och sjösäkerhet, som numera måste ställas i en del fall, kunde förutses, att anskaffning och underhåll komme att i ökad utsträckning få äga rum direkt genom tullverkets försorg.

Vad sålunda anförts finner jag mig kunna biträda.

Departement-
chefen.

Radioutrustning.

För den i 1935 års betänkande föreslagna radioutrustningen hava medel anvisats vid 1936 års riksdag.

Tjänstegrader.

Kustbevakningens ordinarie personal är för närvarande fördelad på fem tjänstegrader, nämligen kustöveruppsyningsmän (B 12), kustuppsyningsmän (B 8), förste kustvakter (B 7), kustvakter (B 6) och kustbevakningsbiträden (B 5). Den icke-ordinarie kustbevakningspersonalen utgöres av extra ordinarie och extra kustbevakningsbiträden. Härtill kommer tillfälligt anställd personal å tre utsjöbevakningsångare och en större, utan fast stationering använd tullkryssare.

I 1935 års betänkande föreslogs sammanslagning dels av förste kustvaktgraden med kustuppsyningsmänsgraden till en tjänstegrad, benämnd kustuppsyningsman, dels av kustbevakningsbiträdesgraden med kustvaktgraden till en tjänstegrad, benämnd kustvakt.

För personalen å tre utsjöbevakningsfartyg föreslogos i betänkandet särskilda regler med hänsyn till ovissheten om hur länge den särskilda verksamhet, för vilken dessa fartyg vore avsedda, behövde bedrivas. Befälhavare och förste styrman borde anställas allenast å extra stat. Övrig personal borde, i den mån lämplig kustbevakningspersonal ej kunde beordras till tjänstgöring å dessa fartyg, anställas mot hyra. För befälhavare och förste styrman föreslogs följande lönegradsplacering, nämligen för befälhavare B 20 och för förste styrman B 15. Till jämförelse framhölls, att befälhavare å lotsverkets ångfartyg vore placerad i 11:e lönegraden enligt avlöningsreglementet för befattningshavare vid lots- och fyrstaten, vilken lönegrad motsvarade 20:e lönegraden enligt avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen.

I sina yttranden över betänkandet tillstyrkte *statskontoret* och *generaltullstyrelsen* dessa förslag, *generaltullstyrelsen* dock med den jämkningen att

befälhavarna och förste styrmännen borde hava extra ordinarie anställning. *Allmänna civilförvaltningens lönenämnd* avstyrkte ändring beträffande kustbevakningsbiträdestjänsterna. Lönenämndens ledamot, tullkontoristen *Reinwall* tillstyrkte däremot förslaget även i denna del.

Sedermera har *generaltullstyrelsen* i sin skrivelse den 15 september 1936 med förslag till reglering av tullverkets utgiftsstaten för budgetåret 1937/1938 anfört, att styrelsen på grund av den pågående allmänna utredningen rörande statens befattningshavares löneställning funnit sig icke nu böra ifrågasätta minskning av antalet tjänstegrader vid kustbevakningen.

Departement-
chejen.

I likhet med generaltullstyrelsen förordar jag, att förslaget om minskning av antalet tjänstegrader vid kustbevakningen icke för närvarande föranleder någon åtgärd. Frågan synes böra upptagas till behandling av 1936 års lönekommitté.

Jag anser mig vidare icke böra tillstyrka, att befattningarna såsom befälhavare och förste styrmän å utsjöbevakningsångarna uppföras å extra stat. Huruvida eljest någon ändring i de nuvarande anställningsvillkoren för denna personal bör vidtagas, torde, då i allt fall någon höjning i anslagsberäkningen icke i sådant hänseende ifrågasättes, ej behöva närmare övervägas i detta sammanhang.

Vad i förevarande del av betänkandet anförts har i övrigt givit mig anledning endast till det uttalandet att, vad angår bemanningen av utsjöbevakningsångarna och förenämnda större tullkryssare, hinder icke synes böra möta för att tills vidare tillämpa den nuvarande ordningen med användande i erforderlig omfattning av tillfälligt anställd personal.

Kompetensfordringar och utbildning.

Enligt instruktionen för generaltullstyrelsen äger styrelsen meddela erforderliga bestämmelser beträffande de allmänna villkoren för antagning till icke-ordinarie befattningshavare i tullverket samt kompetensfordringarna för sådan befattningshavare. Vidare äger styrelsen föreskriva, att tjänsteman för erhållande av annan befattning vid tullstaten än kammarskrivartjänst eller ordinarie tjänst i högre lönegrad skall hava avlagt godkänd examen vid för befattningen avsedd utbildningskurs.

I 1935 års *betänkande* har framhållits, hurusom nödvändigheten att hålla dyrbarare båtmaterial i förening med andra omständigheter, såsom den ökade betydelsen av spaningstjänsten, gäve anledning att upptaga frågan om kompetensfordringarna för kustbevakningspersonalen till omprövning. De sakkunnigas förslag härutinnan upptager följande huvudpunkter.

För befälhavare å tullkryssare av större typ (I eller II) och dennes närmaste man borde fordras insikter i sjömanskap och navigation motsvarande fordringarna för skepparexamen av 1:a klass. Av befälhavare å andra båtar, såsom tullkryssare av mindre typ (III) samt tullracer och tulljakter, borde krävas dylika insikter motsvarande fordringarna för skepparexamen av 2:a klass, och det syntes ändamålsenligt att fordra enahanda insikter

jämväl av övriga tjänstemän. För vissa tjänstemän erfordrades utbildning i motorskötsel. Vidare borde vissa krav ställas på författningskunskap samt kännedom om grunderna för spaningstjänst. På grund härav förordades anordnande av *dels* grundläggande utbildning av extra befattningshavare, omfattande såväl praktisk utbildningstjänstgöring som en kortare kurs vid tullverkets undervisningsanstalt, *dels* praktisk utbildning jämte undervisningskurs för motorskötare, *dels ock* utbildning vid undervisningsanstalten till befattning såsom kustöveruppsyningsman.

Generaltullstyrelsen har i sitt yttrande över betänkandet anfört:

Lika med de sakkunniga ansåge generaltullstyrelsen synnerligen angeläget, att kustbevakningspersonalens kompetens höjdes, särskilt som en stor del av den materiel, varå tjänstgöringen numera fullgjordes, påkallade ökade tekniska kunskaper mot förr. Styrelsen hade för sin del icke heller något att erinra mot de kompetenskrav, som ifrågasatts för olika befattningshavare.

Vad beträffade de föreslagna utbildningskurserna omförmäldes, att styrelsen genom cirkulär den 16 juli 1935 föreskrivit bland annat, att ansökning, som avsåge anställning såsom extra tjänsteman vid tullverkets kustbevakning, skulle åtföljas av handling, som styrkte, att sökanden *dels* besuttede icke blott på praktisk tjänstgöring grundad erfarenhet i sjömanskap och navigation utan även teoretisk insikt i dessa ämnen, *dels* ägde god kännedom om skötsel av båtmotorer. Därjämte skulle sökanden styrka sig innehava körkort för förande av automobil. Med avseende å de sålunda vidtagna skärpningarna i fråga om villkoren för anställning såsom extra befattningshavare vid kustbevakningen och då erforderlig kännedom om tullförfattningar borde kunna inhämtas under tjänstgöringen ansåge styrelsen, att något behov av den praktisk-teoretiska utbildningskurs, som de sakkunniga ifrågasatt, icke föreläge, varför de sakkunnigas förslag härutinnan avstyrktes. Däremot förefunnes otivelaktigt ett starkt behov av förbättrad utbildning av befattningshavare, som tjänstgjorde såsom motorskötare eller befälhavare å de större farkosterna. Styrelsen anslöte sig därför till de sakkunnigas förslag om anordnande av motorskötar- och kustöveruppsyningsmanskurser. Då det låge inom styrelsens befogenhet att anordna dylika kurser, ville styrelsen beträffande frågan om kursplaner m. m. endast framhålla, att styrelsen i huvudsak biträdde vad de sakkunniga härutinnan anfört.

Marinstabschefen har uttalat önskemål, att kustbevakningspersonalen i viss utsträckning hade militär utbildning.

Sedermera har *generaltullstyrelsen* i sitt yttrande över promemorian rörande förstärkning av statspolisorganisationen omförmäلت, att styrelsen den 13 december 1935 meddelat föreskrift om examen vid särskild utbildningskurs såsom villkor för erhållande av kustöveruppsyningsmansbefattning.

Vad generaltullstyrelsen i förevarande hänseenden yttrat föranleder ej *Departementschefen*.
erinran från min sida.

Överflyttning av kustbevakningstjänstemän till den lokala tullbevakningen.

Med hänsyn till de särskilda tjänstgöringsförhållandena vid kustbevakningen har i 1935 års betänkande betonats vikten av att kustbevakningstjänste-

man, vilken icke fyllde de anspråk, som måste ställas på ifrågavarande personal, förflyttades till annan tjänstgöring inom tullverket. Av samma anledning hava de sakkunniga framhållit önskvärdheten av att ansökningar av kustbevakningstjänstemän om förflyttning till den inre bevakningen tillmötesginges, i den mån förhållandena det medgäve samt förflyttningen vore ur tjänstesynpunkt lämplig.

Generaltullstyrelsen har förklarat sig icke finna anledning till erinran mot vad i betänkandet sålunda anförts. Styrelsen har dock framhållit, att begagnande av förflyttningsrätten stundom kunde för vederbörande medföra vissa olägenheter, varför det låge i sakens natur, att styrelsen vid behandlingen av uppkommande frågor om förflyttning av personal komme att iakttaga den varsamhet, som vore möjlig, för tillgodoseende av personalens berättigade intressen.

*Departement-
chefen.*

På sätt i betänkandet omnämnts, äro bestämmelser om tjänstemans skyldighet att underkasta sig förflyttning meddelade i avlöningsreglementet, och äger generaltullstyrelsen enligt sin instruktion förordna om förflyttning av befattningshavare, som här avses. Vad generaltullstyrelsen i förevarande ämne anført giver ej anledning till erinran från min sida.

Fråga om arvoden åt befälhavare och motorskötare å vissa båtar.

I 1935 års betänkande berördes jämväl frågan om åvägbringande av en förbättrad löneställning för befattningshavare vid kustbevakningen. Ehuru en dylik åtgärd med avseende å vissa befattningshavare enligt betänkandet syntes motiverad, hade de sakkunniga ansett sig likväl icke böra framlägga förslag om högre lönegradsplacering för sådana befattningshavare bland annat av det skälet, att ett sådant förslag borde förutsätta en allmän undersökning av kustbevakningspersonalens ställning i lönehänseende jämväl i förhållande till personalen inom tullverket i övrigt.

För att emellertid åstadkomma någon förbättring för de befattningshavare, vilka i första rummet syntes förtjänta av högre löneplacering, nämligen befälhavare och motorskötare å de större av tullverkets båtar, föreslogo de sakkunniga, att särskilda arvoden tillerkändes befälhavare och motorskötare å tullkryssare och tullracer.

Antalet dylika båtar hade beräknats till 24. Arvodena föreslogos till årliga belopp av 400 kronor för befälhavare och 200 kronor för motorskötare. Därjämte föreslogos vissa bestämmelser om rätt för vikarie till del av arvodet och om avdrag därifrån för tid, då båt vore tagen ur tjänst.

Förslaget tillstyrktes av *statskontoret* och *generaltullstyrelsen*. *Allmänna civilförvaltningens lönenämnd* erinrade endast, att arvodet lämpligen syntes böra, i likhet med s. k. sjö tillägg till personal å flottans fartyg, utgå i form av ersättning för tjänstgöringsdag.

I sitt senast avgivna yttrande har emellertid *generaltullstyrelsen*, som med hänsyn till den pågående allmänna avlöningsrevisionen avstått från att föreslå vissa med omorganisationen eljest sammanhängande personalåtgärder,

uttalat sig för att arvodesfrågan icke för närvarande upptoges till slutlig prövning.

I likhet med generaltullstyrelsen anser jag de sakkunnigas förslag i denna *Departements-
chefen.* del icke nu böra föranleda någon åtgärd.

Traktamentsersättningar.

Enligt gällande avlöningsreglemente må tjänsteman åtnjuta ersättning enligt särskilda av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser för sådana regelbundet eller ofta återkommande resor, som innefattas i tjänstemans vanliga tjänstutövning. För tullverkets vidkommande äro sådana bestämmelser meddelade i Kungl. Maj:ts brev till generaltullstyrelsen den 20 juli 1925 (»Tullverkets resereglemente»).

Vissa ändringar av nuvarande bestämmelser om traktamentsersättning hava föreslagits av *generaltullstyrelsen* i yttranden den 14 juni 1929 och den 19 september 1930 i anledning av sakkunnigutlåtanden angående planläggning av tjänsteresor och besparingsreglementen m. m.

Vidare hava i 1935 års *betänkande* föreslagits vissa jämkningar innebärande avvikelse från generaltullstyrelsens förslag.

I yttrandet över betänkandet har *generaltullstyrelsen* vidhållit sin tidigare intagna ståndpunkt.

Vad i nu berörda hänseende förekommit gives anledning att beakta bland *Departements-
chefen.* annat förhållandet mellan kustbevakningstjänstemännens och vissa andra tjänstemannagrupper, däribland polispersonalens, traktamentsförmåner. Detta och övriga hithörande spörsmål torde böra upptagas i samband med andra, för närvarande på Kungl. Maj:ts prövning beroende ärenden avseende de s. k. besparingsreglementena och påkalla därför icke prövning i detta sammanhang.

Fråga om försäkring å tullverkets motorfordon.

I 1935 års *betänkande* har föreslagits bemyndigande för generaltullstyrelsen att låta taga försäkring å tullverkets motorfordon.

Statskontoret och *generaltullstyrelsen* hava tillstyrkt detta förslag.

Frågan om bemyndigande för statsmyndigheter att taga försäkring å *sta-
Departements-
chefen.* ten tillhöriga motorfordon har jämväl väckts i en av svenska järnvägsmanaförbundets styrelse, statstjänarnas centralorganisation, försvarsverkens civila personals förbund samt telegraf- och telefonmannaförbundets styrelse gjord framställning. Enär spörsmålet om försäkring å tullverkets motorfordon synes böra komma under övertvägande i angivna vidsträcktare sammanhang, förordar jag, att de sakkunnigas förslag i denna del icke nu föranleder någon åtgärd.

Posteringsplanen.

Beträffande detaljerna i den i 1935 års *betänkande* framlagda posteringsplanen torde få hänvisas till betänkandet jämte därvid fogade översikter,

vilka även innefatta en jämförelse mellan den tidigare och den nu föreslagna organisationen.

Såsom förut nämnts, går de sakkunnigas förslag ut på att, särskilt å en del kuststräckor, åvägbringa ett mera koncentrerat men samtidigt rörligare bevakningssystem, byggt på ett minskat antal posteringar med större personalstyrka och förstärkt materielutrustning.

Planen innebär en minskning av antalet kustposterings till 106. I början av år 1935 utgjorde antalet posteringar 196 men har sedermera enligt inhämtad uppgift minskats med ett 20-tal. — Den ordinarie personalstyrkan är i planen upptagen till 345 man, vilket i jämförelse med det för närvarande fastställda antalet innebär en minskning med 5 man. I personalstyrkan enligt planen ingår å andra sidan ett större antal kustöveruppsyningsmän, nämligen 33, vilket innefattar en ökning med 11. — Antalet icke-ordinarie kustbevakningstjänstemän är enligt planen beräknat till 80, vilket i jämförelse med medeltalet under år 1934 betyder en minskning med ett 100-tal man. Det använda antalet sådana befattningshavare har efter betänkandets tillkomst avsevärt minskats. Enligt lämnad upplysning utgjorde medeltalet för januari 1937 omkring 105.

De nu anförda beräkningarna omfatta icke den för distriktexpeditionerna avsedda personalen och ej heller den förut omnämnda personalen å de tre utsjöbevakningsångarna.

Beträffande huvuddragen i posteringsplanen må ur betänkandet anföras följande:

De sakkunniga föresloge en omläggning av bevakningssystemet, innebärande dels att personal och materiel i den för smuggling särskilt utsatta kuststräckan från Stockholms skärgård och söderut till Västervikstrakten i viss mån koncentrerades till ett mindre antal posteringar, dels att bevakningen inom vissa trakter, företrädesvis inom kustdistriktet i Skåne och Halland, ersattes med rörlig bevakning. Denna omläggning hade möjliggjort, att ett stort antal av de i sistnämnda kustdistriktet förlagda posteringarna kunnat föreslås till indragning. Med hänsyn till att spritsmuggling förekomme i stor omfattning till mellersta Norrlands kusttrakter hade viss förstärkning av bevakningen därstädes ansetts påkallad. Frågan om bevakningen i Norrland vore visserligen delvis beroende av verkan av den gemensamt med Finland anordnade bevakningen i Ålands hav. Då bevakningen i Norrland vore ojämförligt glesare än utmed andra delar av rikets kust, torde dock den föreslagna ökningen vara erforderlig oavsett resultatet av den i Ålands hav anordnade bevakningen.

För farkoster och automobiler hade räknats med följande bemanning:

för tullkryssare typ I	befälhavare och 6 man
» » » II	» » 4 »
» » » III	» » 3 »
» tullracer	» » 2 »
» tulljakt	» » 2 »
» andra motorbåtar	» » 1 »
» automobil	» » 2 »

Emellertid upptog förslaget i regel en eller i fråga om vissa posteringar, huvudsakligen i Norrland, två man mindre än nu angivits som den normala

bemanningen. Avvikelsen sammanhänge därmed, att förslaget avsåge endast ordinarie personal och att skillnaden förutsatts skola utfyllas med den icke-ordinarie personal, som erfordrades för rekryteringsändamål. Vad beträffade den ordinarie personalstyrkan vid vissa posterings i Norrland motiverades den mindre styrkan med att kustbevakningens göromål vid dessa posterings vore väsentligt minskade under den del av året, då Bottenhavet vore tillfruset.

Beträffande personalstyrkans sammansättning vid olika posterings hade kustöveruppsyningsman avsetts dels såsom befälhavare å tullkryssare av typ I och II, dels såsom förman för vissa viktigare posterings. I de fall, då postering föresloges skola utgöra både land- och sjöpostering och fördenskull förses med såväl automobil som farkost, tänktes kustöveruppsyningsman skola utöva förmanskap för posteringen men i regel själv tjänstgöra såsom befälhavare å automobilen, under det att kustuppsyningsmannen avsåges skola tjänstgöra såsom befälhavare å farkosten. Utgjordes farkosten av legobåt, borde skyldigheten att hålla denna ankomma på kustuppsyningsmannen.

Att kustöveruppsyningsman föresloges såsom befälhavare för bilpostering motiverades med att befälhavare å sådan postering ofta hade anledning att verkställa husrannsakan och prejningar av motorfordon, åtgärder som givetvis vore av grannlaga natur. Det erinrades ock, att tulltjänsteman i lägre grad än överuppsyningsmansgraden endast i vissa fall ägde företaga husrannsakan, varemot tjänsteman i överuppsyningsmans tjänsteställning finge anställa husrannsakan, när fara vore i dröjsmål.

I fråga om övergången till den nya organisationen anföres bland annat:

De sakkunnigas förslag innebär indragning av åtskilliga posterings i södra Sverige. Om detta förslag genomföres, torde i ett flertal fall fråga uppkomma om tvångsförflyttning av tjänstemän. Förflyttning av tjänstemän, som befinna sig nära pensionsåldern, bör dock ej ifrågakomma. I syfte att göra övergången till den nya organisationen så mjuk som möjligt vilja de sakkunniga därför förorda, att omorganisationens genomförande sker successivt under en övergångstid av förslagsvis två år.

Beträffande innehållet i förevarande delar av *yttrandena över 1935 års betänkande* må nämnas följande.

Statskontoret har yttrat:

Med hänsyn till möjligheten av en nedgång i smuggeltrafiken kunde det i viss mån väcka betänkligheter, att ett så stort antal befattningar, som de sakkunniga föreslagit, skulle uppföras å ordinarie stat. Emellertid syntes det ej vid en så stor organisation som den, varom här vore fråga, vara möjligt att erhålla en tillfredsställande rekrytering och i tjänst kvarhålla de dugligaste tjänstemännen, såvida antalet ordinarie befattningshavare bleve ringa. På grund härav och då de sakkunnigas förslag ej innebure, att ordinarie befattningar vid kustbevakningen skulle förekomma i större antal, än för närvarande vore fallet, ansåge sig statskontoret ej böra framställa någon erinran mot förslaget i vad det avsåge uppförande av befattningar å ordinarie stat vid kustbevakningens lokalförvaltning.

Tullmyndigheternas yttranden i denna del har generaltullstyrelsen sammanfattat sålunda:

Omdömet om de sakkunnigas förslag till bevakningens ordnande inom de särskilda distrikten har utfallit olika. Cheferna för de norrländska kust-

distrikten ävensom cheferna för Gävle, Stockholms, Nyköpings och Norrköpings kustdistrikt hava tillstyrkt eller i vart fall icke haft något att i huvudsak erinra mot de sakkunnigas förslag, i vad det avser bevakningsanordningarna inom vederbörande distrikt. De framställda erinringarna avse i regel posteringarnas utrustning med fortskaffningsmateriel eller andra detaljfrågor. I några yttranden har dock ifrågasatts inrättande av ytterligare någon postering utöver det föreslagna antalet eller, såsom i det av chefen för Stockholms kustdistrikt avgivna yttrandet, bibehållande av till indragning förordade posteringar.

I fråga om bevakningsanordningarna inom övriga kustdistrikt hava meningarna varit mera delade, och från flera kustdistriktchefers sida hava erinringar framställts mot de sakkunnigas förslag. I vissa fall inskränka sig dessa erinringar till detaljer i posteringsplanen eller önskemål om ytterligare någon postering utöver de i planen upptagna; i andra återigen har uttalats, att den nuvarande organisationen i stort sett bör lämnas orubbad; och i ett par fall slutligen hava yrkanden framförts, som innebära en väsentlig ökning av den nuvarande ordinarie personalstyrkan.

Styrelsen för *Sveriges allmänna tulltjänstemannaförening* har anfört, att det vore vanskligt att avgiva ett omdöme om förslaget; det föreslagna bevakningssystemets fördelar, nämligen enhetlig ledning, koncentration och rörlighet, låge emellertid i öppen dag.

Styrelserna för *svenska tullmannaförbundet* och för *de tullanställdas samorganisation* hava däremot framställt åtskilliga erinringar. Styrelsen för den förra sammanslutningen förklarar sig i stort sett icke hava något att erinra mot vad som föreslagits beträffande norrlandskusten och nuvarande Stockholms kustdistrikt men anför vidare:

Vad beträffar rikets sjögräns i övrigt har förbundsstyrelsen en mot de sakkunniga avvikande mening. Här synes det som om de sakkunniga icke tagit tillräcklig hänsyn till tullbevakningens uppgift att tjäna den legala trafiken. Utefter såväl syd- som västkusten finnes en stor fiskarbefolkning, som ej endast bedriver fiske utan även i stor utsträckning fraktfart från utrikes ort, och har kustbevakningspersonalen även att öva tillsyn över denna trafik. Därtill kommer under sommarmånaderna den stora trafiken med lustbåtar, som även fordrar uppsikt från tullpersonalens sida. Skulle de sakkunnigas förslag om indragning av flertalet fasta posteringar längs dessa kuster genomföras, kommer den rörliga bevakningen att i stor utsträckning tagas i anspråk för tillsyn av den legala trafiken å lastageplatserna, och den övriga kusten komme därigenom att bli obebakad.

Med tanke på spritsmugglingens bekämpande och även den legala trafikens behov av tullpersonal enligt gällande författningar synes det förbundsstyrelsen som om den rörliga bevakningen till sjöss och lands måste kompletteras med fasta posteringar. Patruller till fots eller å cykel hava också den fördelen, att de bättre kunna taga sig fram efter mindre stigar, löpande utefter kusten, samt även bli mer förtrogna med terrängens skiftningar och lokala förhållanden på grund av patrullområdets mindre utsträckning. En automobil måste däremot följa de större vägarna, och från dessa har man långa sträckor utefter syd- och västkusten ingen utsikt över sjön eller stranden. Det finns på ett flertal platser skogar eller höga strandvallar mellan sjön och de framkomliga vägarna, vilket förhindrar sikten. Det vitsordas även från erfarna kustbevakningstjänstemän, att därest ej angivning föreligger, bevakning till sjöss nattetid blir tämligen slumpartad, vilket ock-

så torde vara fallet med enbart bevakning till lands medelst automobil. Det synes dock som om en sammandragning av vissa posteringar — särskilt enmans — med fördel skulle kunna låta sig göra.

Med den indragning av de fasta posteringarna å syd- och västkusten som de sakkunniga föreslå, kan det befaras att, då risken blir mindre för den nu laglydiga ortsbefolkningen och för smugglarna, smugglingen åter kan börja tilltaga i dessa trakter, särskilt som smugglarna — enligt uppgift från kustbevakningspersonalen — ännu bo kvar utefter kusten.

Generaltullstyrelsen har för egen del anfört:

Styrelsen anslöte sig till de sakkunnigas uppfattning i fråga om de allmänna grunderna för kustbevakningens fördelning på posteringar samt dessas bemanning och utrustning. Vad beträffade de sakkunnigas förslag till bevakningens ordnande inom de särskilda distrikten funne styrelsen sig visserligen kunna i princip biträda den i sådant hänseende framlagda posteringsplanen. Styrelsen hyste dock tvekan, huruvida icke i fråga om vissa kuststräckor — huvudsakligen utmed Öresund — indragning av posteringar företagits i större utsträckning än som med hänsyn till närheten till främmande land och rådande trafikförhållanden kunde anses tillrådigt. Det kunde ock, såsom förut framhållits, ifrågasättas, om icke koncentrationen av bevakningen till större, med flera fortskaffningsmedel utrustade posteringar drivits längre än som syntes lämpligt. Vidare kunde sättas i fråga, om icke å andra delar av kusten i något fall postering, som upptagits i posteringsplanen, skulle kunna undvaras eller förses med mindre personalstyrka än som beräknats. Ett bestämt ståndpunktstagande till nu berörda spörsmål och till posteringsplanens olika detaljer i övrigt förutsatte givetvis en närmare undersökning av de lokala förhållandena. Styrelsen ville därför hava framhållit, att ehuru styrelsen ansett sig kunna i princip biträda förslaget till bevakningens ordnande inom de olika distrikten, styrelsen därmed icke hade tagit slutlig ställning till lämpligheten av de särskilda detaljerna av förslaget. Fastmera förutsatte styrelsen, att, för den händelse närmare undersökning av de i fråga om varje särskild postering föreliggande förhållandena skulle befinnas böra föranleda jämkningar i posteringsplanen, styrelsen skulle äga att inom ramen för den fastställda avlöningsstaten vidtaga sådana ändringar i nämnda plan, som utan att förrycka de för omorganisationen grundläggande principerna funnes vara ägnade att lända bevakningsarbetet till gagn.

I fråga om beräklandet av antalet tjänster å kustbevakningens stat har generaltullstyrelsen anmärkt, att styrelsen icke vore övertygad om behövligheten av en för posteringen i Norrtälje avsedd kustöveruppsyningsmanstjänst. I avvaktan på närmare prövning av behovet av denna tjänst i samband med den detaljundersökning av de lokala förhållandena vid olika posteringar, som styrelsen förutsatt skola äga rum, syntes icke för närvarande någon kustöveruppsyningsmanstjänst böra beräknas för nämnda postering.

Styrelsen har vidare beträffande övergången till den nya organisationen anfört:

Styrelsen ansåge lika med de sakkunniga angeläget, att omorganisationen finge ske successivt under en icke alltför kort övergångstid. Med hänsyn till svårigheten att nu helt överblicka de omständigheter, som därvid kunde inverka, torde någon viss tid för organisationens genomförande icke böra bestämmas. Styrelsen hölle dock för sannolikt, att en tid av två år skulle, utom möjligen för enstaka fall, visa sig tillräcklig. Styrelsen omförmålde

i detta sammanhang, att styrelsen i syfte att underlätta övergången till en blivande organisation komme att vid inträffande ledighet å befattningar vid kustbevakningen beakta de sakkunnigas förslag till posteringsplan och därvid vidtaga sådana ändringar i posteringsars förläggning och bemanning, som styrelsen ansåge lämpliga.

Ledamoten av allmänna civilförvaltningens lönenämnd, tullkontoristen *Reinwall* har anfört:

Rörande möjligheten att ersätta fasta kustposterings med rörliga bilpatruller anser jag de sakkunniga hava varit alltför optimistiska. De hava enligt vad jag kan finna sett frågan ur enbart spritsmugglingssynpunkt och förbisettt att kustbevakningen på vissa orter kan hava även andra uppgifter än att förhindra spritsmuggling. Om befolkningen längs kusterna gives allt för fria händer, lärer även annat slag av olovlig varuinförsel kunna uppstå och utvecklas. En bilpatrull med stort patrulleringsområde kan knappast komma i sådan kontakt med den lojala befolkningen vid kusten, som erfordras för att de bevakande skola kunna känna sig trygga i medvetandet om att den av dem utförda bevakningen verkligen är effektiv. Ett visst osäkerhetsförhållande måste därför enligt min mening alltid inträda vid den fasta kontrollens utbytande mot rörlig kontroll. Det synes mig därför tillrådigt, att vid sådant utbyte gå försiktigt till väga och icke i ett slag blotta hela kuststräckor på fast bevakning. Därest de sakkunniga såsom jag förmodar missräknat sig i fråga om möjligheten att indraga fasta posterings i av dem avsedd utsträckning, torde ju deras kostnadsberäkningar rörande förslagens genomförande i motsvarande mån minska i tillförlitlighet. Säkrast vore måhända att icke räkna med på långt när så stor besparing å indragna tjänster, som de sakkunniga tänkt sig.

Sveriges redareförening har framhållit, att vissa kustposterings med hänsyn till sin förläggning hittills kunnat på ett förmånligt sätt betjäna sjöfarten. Föreningen har därför hemställt att, då det gällde indragning av posterings, det måtte tillses, att sjöfarten icke förorsakades nackdelar därav.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har anfört, att länsstyrelsen ställde sig synnerligen betänksam mot den rätt kraftiga minskningen av antalet kustposterings. Med tätare posterings i stället för långa bevakningsområden kunne man givetvis, att vederbörande tullman hade möjlighet att grundligare lära känna ortsbefolkningen och dess vanor. Härigenom hade han lättare att upptäcka om personer, hemmahörande inom hans bevakningsområde, hade något otillåtligt för sig eller främmande personer uppehölle sig därinom.

Norra Luggude fiskeriförening med flera hava anhållit, att kustposteringsarna måtte bibehållas vid de öresundshamnar, där lokalbevakning saknades. Därvid har hänvisats till att fiskefartyg vid hemkomst från danska sidan av sundet hade att anlöpa ort med tullpersonal.

Dessutom innehålla några yttranden erinringar rörande vissa detaljer i posteringsplanen.

I sitt den 3 december 1936 avgivna yttrande har *generaltullstyrelsen*, under hänvisning till den pågående allmänna avlöningsrevisionen, förorddat, att någon ändring för nästa budgetår icke vidtoges i nuvarande antal kustöveruppsyningsmans-, kustuppsyningsmans-, förste kustvakt-, kustvakt- och kust-

bevakningsbiträdestjänster. Styrelsen har därvid anfört att, i den mån anställande av ytterligare kustöveruppsyningsmän erfordrades från och med den 1 juli 1937 eller sedermera under budgetåret, detta behov torde få tillgodoses genom provisoriska anordningar.

Såsom jag i det föregående framhållit, synas de huvudprinciper, på vilka *Departements-*
chefen. det i 1935 års betänkande framlagda förslaget till posteringsplan är uppbyggt, i och för sig icke giva anledning till erinran. Hur långt den åsyftade koncentrationen av bevakningen bör drivas på olika kuststräckor läser få bli va beroende på lokala förhållanden. Dessa påverka icke blott bekämpandet av smugglingen utan även tullpersonalens övriga arbetsuppgifter.

Från åtskilliga håll har ifrågasatts, huruvida det vore lämpligt ur övervakningssynpunkt att i den utsträckning förslaget avser ersätta de smärre, fasta posteringsarna med ett rörligt bevakningssystem. I sjöfarts- och fiskerinäringarnas intresse hava vidare framförts önskemål om att möjligheten att anlita kustposteringsarna vid fullgörande av anmälningsskyldighet och andra fartygstrafikens åligganden enligt tullförfattningarna icke måtte alltför mycket begränsas.

Någon detaljprövning av den framlagda posteringsplanen, i vad den avser fördelningen av personalen och materiel på posteringsarna samt förläggningen av dessa, läser icke i detta sammanhang kunna ifrågakomma. När jag biträder huvudgrunderna för planen, förutsätter jag därför, att de jämkningar i planen få vidtagas vid dess genomförande, som vid närmare undersökning må finnas påkallade för en ändamålsenlig användning av tillgänglig personal och materiel. Generaltullstyrelsen, som äger tillse det närmare genomförandet av bevakningsanordningarna, har också enligt sitt tidigare återgivna uttalande velat förbehålla sig möjlighet att inom ramen för den fastställda avlöningsstaten vidtaga sådana ändringar i posteringsplanen, som utan att förrycka de grundläggande principerna finnas vara påkallade med hänsyn till lokala förhållanden. Icke minst till följd av nödvändigheten att härutinnan pröva sig fram är en successiv övergång att förorda. En viss icke alltför kort övergångstid synes påkallad också ur synpunkten av de i betänkandet antydda personalintressena. I detta sammanhang må nämnas, att posteringsplanens genomförande torde i viss mån påverkas av de närmare åtgärder, som kunna finnas påkallade för lösandet av den för närvarande aktuella frågan om arbetstidsreglering vid kustbevakningen.

Såsom generaltullstyrelsen föreslagit, torde, i avvaktan på en allmän avlöningsrevision, icke nu böra göras någon ändring i antalet ordinarie kustöveruppsyningsmän, kustuppsyningsmän, förste kustvakter, kustvakter och kustbevakningsbiträden. Ett uppskov härutinnan torde så mycket mindre vålla olägenhet som den ändrade organisationen bör genomföras endast successivt och över huvud icke förutsätter någon större ändring i det sammanlagda antalet ordinarie kustbevakningstjänstemän i berörda grader.

Avlöningsstaten för generaltullstyrelsen.

Kungl. Maj:t har den 15 maj 1936 fastställt följande personalförteckning för generaltullstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937:

Befattning	Personalförteckning.	Lönegrad
	Tjänstemän å ordinarie stat:	
1 generaltulldirektör, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—	
5 byråchefer	B 30	
1 kustbevakningsinspektör, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet ..	—	
1 byrådirektör och ombudsman	B 28	
1 byråinspektör och föreståndare för tullverkets huvudlaboratorium ..	B 26	
1 förste aktuarie och chef för statistiska avdelningen	B 26	
1 sekreterare	B 26	
5 byråinspektörer	B 24	
2 förste revisorer	B 24	
1 kamrerare	B 24	
3 aktuarier	B 21	
3 notarier	B 21	
11 revisorer	B 21	
4 tullkontrollörer	B 21	
12 kammarskrivare	B 16	
1 materialförvaltare	B 15	
1 registrator	B 14	
2 kansliskrivare	B 11	
1 förste expeditionsvakt	B 7	
15 kanslibiträden	B 7	
7 expeditionsvakter	B 5	
22 kontorsbiträden	B 4	
7 skrivbiträden	B 2	
	Tjänsteman å extra stat:	
1 byråinspektör	B 24.	

Enligt anmärkning till personalförteckningen skall en av de å ordinarie stat uppförda tullkontrollörstjänsterna hållas vakant, så länge en byråinspektör finnes uppförd å extra stat.

Samtidigt med personalförteckningens fastställande har Kungl. Maj:t fastställt följande avlöningsstat för generaltullstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor	586,100	
2. Avlöning till tjänsteman å extra stat, <i>förslagsvis</i>	»	8,300	
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:			
a. Grundavlöningar m. m.	kronor	104,600	
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	5,000	» 109,600
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	34,000	
	Summa kronor	738,000	

Frågor om ändringar i personalorganisationen.

Generaltullstyrelsen har i sin skrivelse den 15 september 1936 med förslag till reglering av tullverkets utgiftsstaten för budgetåret 1937/1938 föreslagit uppförande å styrelsens ordinarie stat av dels 1 ny revisorstjänst, avsedd för kameralbyrå, och dels 1 ny expeditivtjänst.

Sedermåra har styrelsen i sin skrivelse den 3 december 1936 med yttrande över promemorian rörande förstärkning av statspolisorganisationen föreslagit i det föregående berörda, av den ändrade kustbevakningsorganisationen betingade förändringar i avlöningsstaten för styrelsen.

För bedömning av förslaget om nyinrättande av en revisorstjänst å styrelsens kameralbyrå må till en början erinras om följande.

För kameralbyrå äro för närvarande 4 revisorstjänster avsedda. En av dessa tjänster har inrättats på grund av beslut vid 1936 års riksdag.

Vid avgivande av det förslag till reglering av tullverkets utgiftsstaten, som föregick nyssnämnda beslut, hade generaltullstyrelsen ansett, att behov av 3 revisorstjänster å kameralbyrå, utöver de 3 redan förefintliga, gjort sig gällande. Behovet hade därvid angivits vara betingat av tre grupper av göromål, nämligen: dels revidering, jämsides med två dåvarande revisorer, av de lokala tullmyndigheternas månatliga huvudräkenskaper, dels förberedande behandling av ärenden rörande upphandling av vid tullverket erforderliga förbrukningsartiklar och annan tjänstemateriel, vissa bestyr med avseende å blanketterna till tjänstehandlingar samt deltagande i arbetet med uppläggning av tullverkets huvudbok, dels ock verkställande, jämsides med den tredje dåvarande revisorn, av beredning av ärenden, som anginge fastställandet av ingångsavlöningar och löneklassuppflyttningar, ny- eller ombyggnader och underhåll av tullverkets egna och städernas åt tullverket upplåtna fastigheter samt anvisande av tjänstebostäder, ävensom granskning av vissa löpande ärenden, utredningar samt vissa kassainventeringar. Emellertid hade styrelsen för det dåvarande ansett sig böra begränsa sin hemställan till inrättande av 2 nya revisorstjänster.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd hade i yttrande häröver förordnat inrättande av allenast 1 ny revisorstjänst. Lönenämnden hade därvid särskilt framhållit, att det ville synas, som om åtskilliga av de arbetsuppgifter, vilka hade samband med upphandlingen av förbrukningsartiklar och

annan tjänstemateriel, skulle kunna omhänderhavas av materialförvaltaren, och att i varje fall för fullgörande av dessa göromål icke syntes erfordras befattningshavare i högre tjänsteställning än kammarskrivare.

I uttalande till statsrådsprotokollet den 21 februari 1936 framhöll jag för egen del, att arbetsbördan för den dåvarande personalstyrkan å kameralbyrån vore mycket betydande, att denna byrå också utvisade den såväl absolut som relativt sett största ökningen sedan år 1927 av antalet årligen handlagda ärenden samt att inom byrån förekomme regelbundet övertidsarbete i mycket stor utsträckning. Med hänsyn härtill förordade jag, att personalen förstärktes. Emellertid ansåg jag denna förstärkning böra, såvitt anginge ordinarie personal, för det nästa budgetåret begränsas till inrättande av en ny revisorstjänst.

Generaltullstyrelsen har nu, efter erinran om vad sålunda vid 1936 års riksdag förekommit, anfört följande:

Göromålen å byrån hava sedan dess ytterligare ökat, och övertidsarbete måste fortfarande i betydande omfattning regelbundet förekomma. Vad särskilt angår de arbeten, som, enligt vad styrelsen i statsförslaget för budgetåret 1936/1937 närmare anfört, egentligen skola handhavas av revisorer men i brist på sådana måst överlätas på tjänstemän i lägre tjänsteställningar, återstå, trots det innehavaren av den med innevarande budgetår inrättade revisorstjänsten ålagts högt kvalificerat arbete i så stor utsträckning, att det samma endast med anlitan av övertid kunnat av honom medhinnas, likväl en betydande mängd revisorsgöromål, vilka måste anförtros åt personal i lägre tjänsteställningar, däribland åt ett till kameralbyrån med innevarande budgetår tilldelat kontorsbiträde. Till belysande av de svårigheter med avseende å arbetsfördelningen, som byrån har att till följd av bristen å personal i revisorsställning vidkännas, må exempelvis anföras, att arbetet med upplägningen av tullverkets huvudbok jämte de under hela budgetåret pågående förarbetena till densamma, revisionen av minst en tredjedel av lokalmyndigheternas månatliga huvudredovisning, kontrollen å tullmyndigheternas depositions-, kassa- och bankrörelse samt anbudsinfordringar och förundersökningar om leverantörer och varor för tullverkets centralupphandling måst anförtros åt ordinarie eller extra ordinarie kammarskrivare samt befattningshavare i lägre ordinarie eller icke-ordinarie tjänsteställningar. Anställda jämförelser med förhållandena härutinnan i andra motsvarande ämbetsverk hava givit vid handen, att därstädes för arbeten av motsvarande beskaffenhet synes användas personal i lägst revisorsgrad.

I avseende å förslaget om nyinrättande av en expeditionsvaktjänst har *generaltullstyrelsen* anfört:

Den ifrågasatta förstärkningen av den ordinarie vaktpersonalen hos styrelsen är betingad av att tillgången till äldre och mera erfaren vaktpersonal visat sig vara för knapp, en olägenhet, som måste bliva än mera kännbar genom den utvidgning av styrelsens lokaler, som beräknas komma att ske under budgetåret 1937/1938, sedan vissa i riksdagens skrivelse den 19 juni 1934 (nr 427) avsedda ombyggnadsarbeten blivit fullbordade. För närvarande äro å styrelsens ordinarie stat uppförda 1 förste expeditionsvakt och 7 expeditionsvakter. Härjämte användas för vissa upppassningsgöromål tillfälligt anställda expeditionsbud, vilka åtnjuta dagavlöning och vid omkring 20 års ålder i allmänhet anställas såsom extra tullvakter vid lokalullförvaltningen. För

innevarande budgetår har beräknats, att i medeltal 11 expeditionsbud komma att användas i tjänstgöring. Det ökade behov av vaktpersonal, som beräknas för nästa budgetår, bör lämpligen tillgodoses genom anställande av ytterligare 1 ordinarie expeditionsvakt.

De förhållanden, som legat till grund för fastställandet vid nästföregående års riksdag av antalet revisorstjänster hos generaltullstyrelsen, synas icke hava undergått så väsentlig förändring, att en ytterligare höjning av antalet nu bör äga rum. *Departement-
chefen.*

Förslaget om inrättande av en ny expeditionsvakttjänst anser jag mig däremot böra biträda.

Vad jag dels nu och dels, med avseende å kustbevakningen, i det föregående tillstyrkt innebär följande ändringar i personalorganisationen inom generaltullstyrelsen. Den nuvarande befattningen såsom kustbevakningsinspektör med arvode enligt 5 § avlöningsreglementet av 10,000 kronor ändras till befattning såsom kustbevakningschef med arvode enligt samma paragraf av 12,000 kronor. Från ordinarie staten avföres 1 för närvarande vakant tullkontrollörstjänst (B 21). Å staten uppföres däremot såsom nya tjänster 1 expeditionsvakttjänst (B 5) och 1 skrivbiträdestjänst (B 2), varjämte 1 kontorsbiträdestjänst (B 4) utbytes mot 1 kanslibiträdestjänst (B 7). I enlighet med förslag av styrelsen bör kontorsbiträdestjänsten uppföres å övergångsstat och den nya skrivbiträdestjänsten hållas vakant i avvaktan på kontorsbiträdestjänstens avförande från övergångsstaten. Å extra stat uppföres 1 byråingenjörstjänst (B 26).

Anslagsberäkning.

Anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, för närvarande upptagen till 586,100 kronor, har av *generaltullstyrelsen* i anslutning till de av styrelsen framlagda förslagen om förändringar i fråga om den ordinarie personalen uppförts med ett belopp av 601,700 kronor. Med avseende å ändringarna beträffande biträdespersonalen å kustbevakningschefens expedition har, som nämnts, styrelsen förutsatt, att den kontorsbiträdestjänst, som föreslagits skola utbytas mot en kanslibiträdestjänst, uppföres å övergångsstat och att den nya skrivbiträdestjänsten hålles vakant, så länge kontorsbiträdestjänsten kvarstår å övergångsstaten. Styrelsens anslagsberäkning upptager ej avlöningsmedel vid skrivbiträdestjänsten.

Av skäl som nyss nämnts har styrelsen upptagit en ny anslagspost till avlöning till tjänstemän å övergångsstat, beräknad till 2,800 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å extra stat, nu 8,300 kronor, har i anslutning till förslaget om inrättande av 1 byråingenjörstjänst (B 26) av styrelsen beräknats till 17,500 kronor.

Beträffande anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal anför styrelsen:

Anslagsposten vore i gällande avlöningsstat uppförd med 109,600 kronor, varav för grundavlönningar m. m. 104,600 kronor och för avlöningsförhöjningar m. m. 5,000 kronor. Vid nu skedd beräkning av det erforderliga antalet icke-ordinarie befattningshavare hos styrelsen under innevarande budgetår hade styrelsen funnit den i anslagsposten ingående delposten till grundavlönningar m. m. vara alltför knapp. Styrelsen ansåge sig härvid allenast böra erinra om de arbetsuppgifter, som tid efter annan ålades styrelsens statistiska avdelning på grund av framställningar från olika statsmyndigheter.

På grund av det sålunda anförda och då delposten uppförts med bestämt belopp, som icke finge överskridas, har styrelsen nu upptagit samma delpost till 110,000 kronor, i följd varav anslagspostens slutsumma ökats till 115,000 kronor.

Vad angår anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän har styrelsen anförts, att de föreslagna förändringarna i den ordinarie personalstaten visserligen skulle medföra en viss ökning av provisoriska dyrortstillägg. Med hänsyn till belastningen å anslagsposten under juli 1936 har styrelsen emellertid uppfört anslagsposten med oförändrat belopp, 34,000 kronor.

Sammanlagt skulle alltså enligt generaltullstyrelsens förslag å avlöningsstaten för styrelsen anvisas $(601,700 + 2,800 + 17,500 + 115,000 + 34,000 =)$ 771,000 kronor.

*Departement-
chefen.*

I överensstämmelse med vad jag förut anförts böra i anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat tilläggas avlöningsmedel till höjt arvode åt kustbevakningschefen samt till 1 kanslibiträde och 1 expeditionsvakt, varemot avlöningsmedel till 1 kontorsbiträde böra frånräknas.

Avlöningsmedel vid den nya skrivbiträdestjänsten böra med hänsyn till vakanthållandet därav icke beräknas. För den till indragning föreslagna tullkontrollörstjänsten äro avlöningsmedel icke beräknade i den gällande staten.

Förevarande anslagspost kan härefter beräknas till 582,000 kronor.

Anslagsposten till avlöning till tjänsteman å övergångsstat — 1 kontorsbiträde — torde kunna upptagas till 2,700 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å extra stat torde vid bifall till förslaget om inrättande av 1 byråingenjörstjänst böra beräknas till 17,200 kronor.

Vad beträffar anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal vill jag förorda en höjning med 4,000 kronor till 113,600 kronor, därav 108,600 kronor för grundavlönningar m. m. och förslagsvis 5,000 kronor för avlöningsförhöjningar m. m.

Vid beräkandet av förenämnda anslagsposter har hänsyn tagits till familjepensionsavdrag för första halvåret 1938.

Vid genomförande av den i årets statsverksproposition föreslagna löne-

minskningskompensationen åt extra ordinarie tjänstemän torde anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän böra höjas till 34,500 kronor.

I enlighet med vad sålunda anförts skulle den nu ifrågavarande avlöningsstatens slutsumma för budgetåret 1937/1938 uppgå till (582,000 + 2,700 + 17,200 + 113,600 + 34,500 =) 750,000 kronor.

Avlöningsstaten för tullstaten.

Kungl. Maj:t har den 15 maj 1936 fastställt följande personalförteckning för tullstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937:

Personalförteckning.

Befattning

Lönegrad

Tjänstemän å ordinarie stat:

1. Lokaltullförvaltningen.

3 tulldirektörer	B 29
3 tullöverinspektörer	B 27
3 tullbevakningschefer	B 26
3 tulldirektörsassistenter	B 26
6 tullförvaltare av klass 1 A	B 26
3 tullkommissarier	B 26
7 tullförvaltare av klass 1 B	B 24
21 tullöverkontrollörer	B 24
17 förste tullkontrollörer	B 22
17 tullförvaltare av klass 2	B 22
20 tullförvaltare av klass 3	B 21
130 tullkontrollörer	B 21
5 tullförvaltare av klass 4	B 18
3 tullkassörer	B 18
316 kammarskrivare	B 16
22 tullmästare	B 15
26 tulluppbördsmän	B 15
152 tullkontorister	B 12
124 tullöveruppsyningsmän	B 12
2 kansliskrivare	B 11
572 tulluppsyningsmän	B 8
35 kanslibiträden	B 7
725 tillsyningsmän	B 6
309 tullvakter	B 5
60 kontorsbiträden	B 4
30 skrivbiträden	B 2

Befattning	Lönegrad
<i>2. Kustbevakningen.</i>	
22 kustöveruppsyningsmän	B 12
55 kustuppsyningsmän	B 8
53 förste kustvakter	B 7
165 kustvakter	B 6
55 kustbevakningsbiträden	B 5

3. Gränsbevakningen.

1 gränsbevakningschef	B 22
1 kammarskrivare	B 16
6 gränsöveruppsyningsmän	B 12
188 gränsuppsyningsmän	B 8

Tjänstemän å övergångsstat:

12 tullkassörer	B 18
25 kammarskrivare	B 16
1 gränsöveruppsyningsman	B 12
1 gränsuppsyningsman	B 8.

Till personalförteckningen äro följande anmärkningar fogade:

1. 12 tulluppbördsmanstjänster å ordinarie stat må tillsättas endast i den mån 12 tullkassörer å övergångsstat avgå från sina befattningar.

2. 14 tulluppbördsmanstjänster och 11 tullkontoristtjänster å ordinarie stat må tillsättas endast i den mån 25 kammarskrivare å övergångsstat avgå från sina befattningar. Härvid iakttages, att tullkontoristtjänsterna tillsättas i första hand.

3. En av de å ordinarie stat upptagna kustvakttjänsterna skall hållas vakant, så länge den å övergångsstat uppförde gränsuppsyningsmannen kvarstår i tjänst.

4. En av de å ordinarie stat upptagna gränsuppsyningsmanstjänsterna skall hållas vakant, så länge den å övergångsstat uppförde gränsöveruppsyningsmannen kvarstår i tjänst.

Samtidigt med personalförteckningens fastställande har Kungl. Maj:t fastställt följande avlöningsstat för tullstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> ..	kronor 11,562,000
2. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i> ..	» 225,000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.	» 1,500
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar m. m., <i>förslagsvis</i> kronor 1,343,500	
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	» 70,000
	» 1,413,500
5. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	» 209,000

Summa kronor 13,411,000.

Kungl. Maj:t har tillika föreskrivit, att den å avlöningsstaten upptagna anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar skall tills vidare från och med budgetåret 1936/1937 disponeras på följande sätt:

1 laboratorieföreståndare i Göteborg, <i>högst</i>	kronor 1,000
1 laboratorieföreståndare i Malmö, <i>högst</i>	» 500.

Vidare har Kungl. Maj:t föreskrivit, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1936/1937, att den under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal upptagna delposten till grundavlöningar m. m. icke må utan Kungl. Maj:ts medgivande överskridas samt att av nämnda delpost må till ett belopp av sammanlagt högst 1,000 kronor för år räknat bestridas gratifikationer åt kronolots- och kanalpersonal.

Återstoden av sistberörda anslagspost må enligt Kungl. Maj:ts beslut den 14 augusti 1936 disponeras i huvudsaklig överensstämmelse med en av generaltullstyrelsen framlagd plan, upptagande under tullstaten 3 extra tullfiskaler, 30 extra ordinarie kammarskrivare, 22 extra kammarskrivare, 2 extra tullkontorister, 13 extra ordinarie skrivbiträden, 30 extra skrivbiträden, 1 extra ordinarie tullmästare, 90 extra ordinarie tullvakter, 150 extra tullvakter, 30 kontorsvakter, 73 extra ordinarie kustbevakningsbiträden, 62 extra kustbevakningsbiträden, 8 extra ordinarie gränsuppsyningsmän och 22 extra gränsuppsyningsmän samt under 10 månader av året ytterligare 23 extra kammarskrivare och under 6 månader av året 24 kammarskrivarelever.

Frågor om ändringar i personalorganisationen.

I sin skrivelse den 15 september 1936 med förslag till reglering av tullverkets utgiftsstaten för budgetåret 1937/1938 har *generaltullstyrelsen*, vad först angår lokaltullförvaltningen, dels hänvisat till den prövning av personalorganisationen berörande frågor, som vid 1936 års riksdag verkställts med beaktande av företagen särskild utredning av frågan om överkvalificerad arbetskraft inom tullverket, dels ock erinrat, hurusom med hänsyn till en förestående allmän översyn av avlöningsbestämmelserna och lönegradsplaceringen för statens befattningshavare ett av styrelsen framställt förslag om utbyte av tillsyningsmanstjänsterna mot samma antal tulluppsyningsmanstjänster icke ansetts för det dåvarande böra upptagas till prövning.

Styrelsen har nu för lokaltullförvaltningens del inskränkt sig till att föreslå, att å ordinarie stat för budgetåret 1937/1938 måtte uppföras ytterligare 1 tullmästar- och 2 tullvaktjänster. Styrelsen har till stöd för detta förslag anfört:

I propositionen nr 95 år 1936 anmälde chefen för finansdepartementet väckt fråga om inrättande av en tullanstalt i Köping samt förordade därvid inrättande av en tullstation i nämnda stad. Enligt Kungl. Maj:ts förslag inberäknades under den å avlöningsposten för tullstaten upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal avlöningar till 1 extra ordinarie tullmästare och 1 extra ordinarie tullvakt, avsedda för ifrågavarande tullstation, varvid förutsattes, att härutöver 1 icke-ordinarie tullvakt skulle överflyttas från tullkammaren i Västerås till tullstationen. Sedermera har Kungl. Maj:t den 8 maj 1936 förordnat, att en under tullkammaren i Västerås ly-

dande tullstation med tullnederlags- och transitupplagsrätt finge från och med den 1 juli 1936 tills vidare, intill dess Kungl. Maj:t annorlunda förordnade, vara inrättad i Köping, under villkor att staden enligt av generaltullstyrelsen meddelade närmare bestämmelser kostnadsfritt tillhandahölle tullverket för tullstationen erforderliga expeditions- och vaktlokaler samt möbler och inventarier ävensom behövliga varumagasin.

Efter det de av Kungl. Maj:t sålunda föreskrivna villkoren fullgjorts av staden, har tullstation den 1 juli 1936 öppnats i Köping. Personalen vid densamma utgöres av 1 tullmästare och 2 tullvakter, av vilka sistnämnda den ene förflyttats från tullkammaren i Västerås. Sagda personal åtnjuter avlöning enligt avlöningsbestämmelserna för extra ordinarie tjänstemän. Då det synes utslutet, att nämnda tjänster icke skulle vara påkallade av ett stadigvarande behov, torde de böra uppföras å ordinarie stat för budgetåret 1937/1938.

Styrelsen har vidare berört frågan om en omklassificering av tullkamrarna, dock utan att för närvarande anse sig böra föreslå någon åtgärd därutinnan.

Med avseende å kustbevakningen har generaltullstyrelsen i sin skrivelse den 3 december 1936 med yttrande över promemorian rörande förstärkning av statspolisorganisationen föreslagit vissa i det föregående berörda förändringar i personalhänseende.

Vad härefter angår gränsbevakningen har styrelsen förklarat sig med hänsyn till den pågående avlöningsrevisionen icke vilja nu återupprepa sin i förslag till utgiftsstater för budgetåret 1936/1937 gjorda framställning om uppdelning av gränsuppsyningsmansgraden på två lönegrader. Styrelsen har icke heller eljest föreslagit någon förändring av gränsbevakningens personalorganisation.

Departements-
chefen.

Innan den av generaltullstyrelsen berörda frågan om ändrad klassindelning av tullkamrarna tages i närmare övervägande, synes resultatet av den pågående allmänna avlöningsutredningen böra avbidas.

För tullstationen i Köping torde från och med nästa budgetår böra avses 1 tullmästar- och 2 tullvaktjänster. Emellertid behöver endast 1 av tullvaktjänsterna tillföras personalförteckningen, enär enligt vad upplyst blivit 1 tullvaktjänst står vakant såsom övertalig efter indragning år 1935 av tullstationen i Öregrund.

Vad jag dels nu och dels, med avseende å kustbevakningen, i det föregående tillstyrkt innebär följande ändringar i personalorganisationen inom tullstaten, nämligen *dels* inrättande av ett antal nya ordinarie tjänster, därav för lokaltullförvaltningen 1 tullmästartjänst (B 15) och en tullvaktjänst (B 5) samt för kustbevakningen 4 kammarskrivartjänster (B 16) och 4 kontorsbiträdestjänster (B 4), *dels ock* inrättande av 4 icke-ordinarie befattningar såsom kustdistriktchefer med lön enligt 25:e löneklassen i den i avlöningsreglementet för allmänna civilförvaltningen intagna löneplanen.

Anslagsberäkning.

Anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat är för närvarande upptagen till 11,562,000 kronor. I detta belopp hava

ej inräknats avlöningar vid vissa av de tjänster, som äro uppförda å ordinarie stat, nämligen 26 tulluppbördsmanstjänster och 11 tullkontoristtjänster. Anledningen härtill är, att enligt förenämnda anmärkningar till gällande personalförteckning berörda tjänster skola tillsättas endast i den mån å övergångsstat uppförda 12 tullkassörer och 25 kammarskrivare avgå från sina befattningar.

Generaltullstyrelsen har nu omförmålt, att 2 tullkassörs- och 23 kammarskrivartjänster avförts från övergångsstaten samt att jämväl de återstående 2 kammarskrivartjänsterna beräknades bliva avförda från övergångsstaten före utgången av det löpande budgetåret. På grund härav har styrelsen under förevarande anslagspost för budgetåret 1937/1938 beräknat avlöningar till ytterligare 16 tulluppbördsmän och 11 tullkontorister.

Vidare har styrelsen erinrat, att avlöningen till en av de å ordinarie stat uppförda gränsuppsyningsmännen, med hänsyn till att utbyte av den å övergångsstat upptagna gränsöveruppsyningsmanstjänsten förutsatts komma att ske från och med den 1 november 1936, i den gällande avlöningsstaten beräknats för en tid av åtta månader. Styrelsen har nu för budgetåret 1937/1938 beräknat avlöning till 1 gränsuppsyningsman för ytterligare fyra månader.

I anslutning jämväl till sina förut omförmälda förslag om uppförande å ordinarie stat av dels 1 tullmästar- och 2 tullvakttjänster vid tullstationen i Köping och dels 4 kammarskrivar- och 4 kontorsbiträdestjänster vid kust-distriktchefernas expeditioner har styrelsen beräknat förevarande anslagspost på följande sätt:

Nuvarande belopp	kronor	11,562,000
Härtill komma avlöningar, minskade med tjänstepensionsavdrag, till:		
4 kammarskrivare	kronor	22,836
1 tullmästare	»	4,989
16 tulluppbördsmän	»	85,776
11 tullkontorister	»	40,260
2 tullvakter	»	5,508
4 kontorsbiträden	»	10,740
1 gränsuppsyningsman för 4 månader ..	»	1,071
		171,180
	kronor	11,733,180.

Sistnämnda belopp har styrelsen avrundat till 11,733,000 kronor.

De avlöningar, som sålunda skulle inberäknas under anslagsposten för budgetåret 1937/1938, hava av styrelsen, såvitt angår tullkontoristtjänsterna och gränsuppsyningsmanstjänsten, beräknats efter samma grunder, som tillämpats vid fastställande av anslagspostens belopp för innevarande budgetår. För övriga ifrågavarande tjänster har styrelsen räknat med högsta löneklassen, varvid beträffande kammarskrivar-, tulluppbördsmans- och kontorsbiträdestjänsterna ortgruppen F ansetts såsom genomsnittlig.

Anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, för närvarande 225,000 kronor, har med hänsyn till förut berörda avgångar från övergångsstaten av generaltullstyrelsen beräknats till 69,000 kronor.

Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har av styrelsen för nästa budgetår uppförts med oförändrat belopp eller 1,500 kronor.

Beträffande anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har styrelsen i sin skrivelse den 15 september 1936 anfört:

Anslagsposten är för innevarande budgetår uppförd med ett belopp av 1,413,500 kronor, varav till grundavlöningar m. m. förslagsvis 1,343,500 kronor och till avlöningsförhöjningar m. m. förslagsvis 70,000 kronor. Beräkningen av anslagsposten har skett på grundval av det belopp, 1,818,000 kronor, varmed anslagsposten var uppförd för budgetåret 1935/1936, samt med hänsyn till utgifterna från anslagsposten under budgetåret 1934/1935 ävensom nyinrättandet från och med budgetåret 1936/1937 av bland annat 200 tullvaktjänster och 44 biträdestjänster. Utgifterna från anslagsposten under budgetåret 1935/1936 utgjorde 2,145,774 kronor 11 öre. Anslagsposten för sistnämnda budgetår har sålunda överskridits med 327,774 kronor 11 öre. Anledningen härtill är i främsta rummet, att utrikes fartygstrafiken och godsstrafiken från utrikes ort ökats. Till belysande av ökningen från år 1934 till år 1935 meddelas följande ur tullverkets förvaltningsberättelse för år 1935 hämtade uppgifter rörande utrikes fartygs- och godstrafiken vid centraltullkamrarna och tullkamrarna (utom frihamnarna).

	År 1934	År 1935
Inklarerade fartyg	37,338	39,501
Utklarerade fartyg	40,373	42,379
Direkt sjöledes inkommande gods:		
vagnslaster	9,324	11,221
partier utan kollital	16,359	16,708
» om minst 1,000 kולי	3,557	3,609
andra kולי (huvudsakligen stycke gods).....	11,417,911	12,739,916
Utförelsen:		
varuanmälningar rörande tullkontroll underkastat gods	86,281	95,719.

Stegringen i fartygs- och godstrafiken har medfört en väsentlig ökning av antalet icke-ordinarie tullvakter under budgetåret 1935/1936 vid jämförelse med budgetåret 1934/1935. Under sistnämnda budgetår användes i medeltal 439 icke-ordinarie tullvakter i tjänstgöring mot 532 under budgetåret 1935/1936. Till jämförelse må nämnas, att under en föregående högkonjunktur sammanlagda antalet tulluppsyningsmän, tillsyningsmän, tullvakter och icke-ordinarie tullvakter vid distrikttullanstalterna under år 1930 utgjorde 1,895, vilket antal under år 1931 minskades till 1,797 och under år 1932 ytterligare nedgick till 1,735. Antalet icke-ordinarie skrivbiträden vid lokaltullförvaltningen uppgick under budgetåret 1934/1935 till 96 samt under budgetåret 1935/1936 till 125.

Enär generaltullstyrelsen icke anser sig böra utgå från att den nuvarande högkonjunkturen icke skall fortvara under budgetåret 1937/1938, har styrelsen med avseende å det belopp av närmare 328,000 kronor, varmed anslags-

posten överskridits under budgetåret 1935/1936, funnit sig föranlåten att upptaga anslagsposten till ett med 298,500 kronor förhöjt belopp eller sålunda till 1,712,000 kronor. Härav har ett belopp av 1,630,000 kronor beräknats för grundavlönningar m. m. samt 82,000 kronor för avlöningsförhöjningar m. m.

Sedermera har styrelsen i sin skrivelse den 3 december 1936 med avseende å förslaget till ändringar i kustbevakningsorganisationen anfört, att till det tidigare beräknade beloppet, 1,712,000 kronor, skulle komma arvoden till 4 kustdistriktchefer med sammanlagt 32,500 kronor. Vidare har styrelsen yttrat:

Enär enligt förslaget till kustbevakningens omorganisation antalet icke-ordinarie kustbevakningsbiträden skulle minskas, borde därav egentligen förändras en viss minskning av medelsbehovet under ifrågavarande anslagspost. Med hänsyn till belastningen å anslagsposten under budgetåret 1935/1936 och då utgifterna från densamma under innevarande budgetår torde komma att avsevärt överstiga de under anslagsposten anvisade medlen, har styrelsen emellertid funnit annan ändring i de förut gjorda beräkningarna icke nu kunna ifrågakomma än att anslagsposten ökas med ovanberörda belopp, 32,500 kronor, och sålunda uppföres med 1,744,500 kronor, varav till grundavlönningar m. m. förslagsvis 1,662,500 kronor samt till avlöningsförhöjningar m. m. förslagsvis 82,000 kronor.

Vidkommande anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän har styrelsen med hänsyn till tillgängliga belastningssiffror beräknat densamma till oförändrat belopp eller 209,000 kronor.

Sammanlagt skulle alltså enligt generaltullstyrelsens förslag å avlöningstaten för tullstaten anvisas (11,733,000 + 69,000 + 1,500 + 1,744,500 + 209,000 =) 13,757,000 kronor.

Generaltullstyrelsens beräkning av anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat föranleder ej annan erinran från min sida, än att avlöning bör beräknas till 1 ny tullvakttjänst i stället för 2, varjämte hänsyn bör tagas till familjepensionsavdrag för första halvåret 1938. Anslagsposten torde böra upptagas till 11,537,000 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å övergångsstat torde med hänsyn till familjepensionsavdrag böra beräknas till 67,000 kronor.

Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bör upptagas med oförändrat belopp eller 1,500 kronor.

Med hänsyn till vad styrelsen anfört torde en höjning av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal få anses ofrånkomlig. Såsom styrelsen anmärkt, innebär visserligen den år 1935 framlagda posteringsplanen för kustbevakningen en minskning av det nuvarande antalet icke-ordinarie kustbevakningsbiträden. Då emellertid en dylik minskning av förut anförda skäl endast torde kunna ske efter hand, torde man, i betraktande jämväl av den påvisade belastningen i övrigt, försik-

*Departements-
chefen.*

tigtvis böra räkna med ett personalbehov ej understigande det av styrelsen förutsatta.

Med de jämkningar i styrelsens anslagsberäkning, som föranledas dels av sättet för bestämmande av kustdistrikchefernas avlöning och dels av familjepensionsavdragen, skulle förevarande anslagspost beräknas till 1,739,000 kronor. På sätt i det följande skall vidare beröras, förutsätter jag emellertid, att till denna anslagspost skola överföras de avlöningsmedel, som för närvarande ingå i anslaget till särskilda åtgärder för bekämpande av olovlig införsel av spritdrycker m. m. Sammanlagda beloppet av dessa avlöningsmedel har beräknats till 190,000 kronor.

Förevarande anslagspost till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har i enlighet härmed upptagits till 1,929,000 kronor. Härav torde 82,000 kronor böra avses till avlöningsförhöjningar m. m. samt återstoden, 1,847,000 kronor, till grundavlöningar m. m. Båda delposterna böra uppföras med förslagsvis beräknade belopp.

Anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän synes med hänsyn till den föreslagna löneminskningsskompensationen för extra ordinarie tjänstemän böra upptagas till 213,500 kronor.

Sammanlagt skulle alltså enligt mitt förslag å avlöningsstaten för tullstaten anvisas (11,537,000 + 67,000 + 1,500 + 1,929,000 + 213,500 =) 13,748,000 kronor.

Omkostnadsstaten för tullverket.

1936 års riksdag har godkänt följande omkostnadsstat för tullverket, att tillämpas från och med budgetåret 1936/1937:

Omkostnadsstat.

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	250,000
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	735,000
3. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	16,800
4. Hemliga utgifter	»	2,000
5. Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>	»	711,200

Summa kronor 1,715,000.

Genom brev den 15 maj 1936 har sedermera Kungl. Maj:t fastställt en mera specificerad omkostnadsstat. I denna stat har anslagsposten till övriga utgifter uppdelats på följande delposter:

a. Kostnader för avdömande av tullmål, <i>förslagsvis</i>	kronor	35,000
b. Byggnader, hyror och tomtören, <i>förslagsvis</i>	»	130,000
c. Drift och underhåll av viss forskaffningsmateriel, <i>förslagsvis</i>	»	65,000
d. Legor för forskaffningsmateriel, <i>förslagsvis</i>	»	140,000
e. Utbildning i tulltjänsten, <i>förslagsvis</i>	»	56,200

f. Beklädnad och beväpning, <i>förslagsvis</i>	kronor	20,000
g. Beslagarandelar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	130,000
h. Diverse utgifter, <i>förslagsvis</i>	»	135,000

Summa kronor 711,200.

Samtidigt har Kungl. Maj:t föreskrivit, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1936/1937,

att anslagsposterna till reseersättningar och publikationstryck icke finge utan Kungl. Maj:ts medgivande överskridas,

att av anslagsposten till expenser finge för nedan nämnda ändamål tagas i anspråk följande belopp nämligen:

Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	kronor	185,000
Övriga expenser, <i>högst</i>	»	550,000,

samt att de under anslagsposten till övriga utgifter upptagna delposterna till *dels* byggnader, hyror och tomtören, *dels* drift och underhåll av viss fort-skaffningsmateriel, *dels* legor för fort-skaffningsmateriel, *dels* ock beklädnad och beväpning icke finge utan Kungl. Maj:ts medgivande överskridas.

I sin skrivelse den 15 september 1936 har *generaltullstyrelsen* föreslagit höjning av anslagsposten till reseersättningar från 250,000 kronor till 300,000 kronor. Styrelsen har till stöd härför anfört, att utgifterna från anslagsposten under budgetåret 1935/1936 uppgått till 318,724 kronor, fördelade på tjänstgöringstraktamenten 56,103 kronor, övriga resekostnads- och traktamentsersättningar 220,376 kronor samt ersättningar för flyttningkostnader 42,245 kronor, samt att sistnämnda slag av ersättningar visade stegringstendens. Styrelsen har vidare anmärkt, att under anslagsposten vore inberäknad jämväl den resekostnads- och traktamentsersättning vid extra tullförrättningar, som enligt tullstadgan skulle utgivas av trafikerande, samt att de på grund därav uppkommande utgifterna från anslagsposten sålunda motsvarades av enahanda belopp i ökad inkomst för tullverket.

Anslagsposten till expenser, för närvarande 735,000 kronor, har av styrelsen behandlats *dels* i förenämnda skrivelse den 15 september 1936 och *dels* i särskild skrivelse den 8 januari 1937. I den förstnämnda skrivelser har anslagsposten uppförts med 730,000 kronor, varvid styrelsen anfört:

Utgifterna för bränsle, lyse och vatten utgjorde under budgetåret 1935/1936 204,085 kronor. Motsvarande utgifter under budgetåret 1937/1938 har generaltullstyrelsen med hänsyn jämväl till de utvidgningar av styrelsens lokaler, som i det föregående omförmäls vid behandlingen av avlöningsstaten för styrelsen, beräknat till 210,000 kronor.

Beträffande övriga expenser får styrelsen erinra, att under anslagsposten för innevarande budgetår beräknats kostnad för inköp av en uppsättning av styrelsen förhyrda statistikmaskiner och räkneverk med 68,900 kronor. Nämnda materiel har enligt medgivande i Kungl. Maj:ts brev den 15 maj 1936 inköpts av styrelsen. Med frånräknande av berörda belopp, 68,900 kronor, står alltså för övriga expenser under innevarande budgetår ett belopp av 481,100 kronor till förfogande.

Såsom övriga expenser har å motsvarande anslagspost för budgetåret 1935/1936, av vilken enligt Kungl. Maj:ts föreskrift i brev den 15 juni 1935 högst ett belopp av 520,000 kronor finge tagas i anspråk för nu ifrågavarande ändamål, avförts ett sammanlagt belopp av 512,103 kronor, vari ingår hyra för ovannämnda statistikmaskiner och räkneverk. Utgifterna understego således med allenast 7,897 kronor det högsta belopp, som styrelsen ägde disponera till övriga expenser.

Under budgetåret 1937/1938 kommer den i det föregående omnämnda utvidgningen av generaltullstyrelsens lokaler att medföra ökade kostnader på grund av nya telefonanordningar. Dessa kostnader hava vid verkställd utredning uppskattats till omkring 20,000 kronor.

Vad beträffar det belopp, som härutöver erfordras för bestridande av till övriga expenser hänförliga utgifter, kan detsamma icke på förhand med någon större grad av säkerhet beräknas, enär med hänsyn till trafikens växlande omfattning under olika år samt tillkomsten av mer eller mindre tillfälliga nya arbetsuppgifter för tullpersonalen behovet av skrivmaterial, papper och blanketter samt andra förbrukningsartiklar av olika slag, som erfordras vid de olika tullanstalterna i riket, är alltför obestämt. Under förutsättning att även för nästa budgetår föreskrift kommer att meddelas därom, att andra expenser än utgifterna för bränsle, lyse och vatten icke må överstiga visst bestämt belopp, är det därför önskvärt och behöfligt, att den ram, inom vilken generaltullstyrelsen äger bestrida utgifter från förevarande anslagspost, icke är alltför begränsad. På grund härav har styrelsen funnit sig böra för budgetåret 1937/1938 för övriga expenser, fränsett kostnaderna för ovannämnda telefonanordningar, beräkna ett belopp av 500,000 kronor, vilken summa alltså med 18,900 kronor överstiger det ovan upptagna belopp av 481,100 kronor, som för motsvarande ändamål står till styrelsens förfogande under innevarande budgetår. Givetvis kommer styrelsen att även efter ökad medelsanvisning å anslagsposten söka att i möjligaste mån begränsa utgifterna från densamma.

Sedermera har styrelsen i sin särskilda framställning den 8 januari 1937 hemställt att, för möjliggörande av anskaffning under budgetåret 1937/1938 av vissa inventarier m. m. i samband med om- och tillbyggnaden av styrelsens tjänstelokaler, nu ifrågavarande anslagspost måtte höjas från det tidigare föreslagna beloppet, 730,000 kronor, till 860,000 kronor eller, under viss förutsättning, 885,000 kronor. Styrelsen har därvid anfört bland annat följande:

De om- och nybyggnadsarbeten inom kvarteret Argus här i staden, vilka genom byggnadsstyrelsens försorg utfördes för utvidgning av generaltullstyrelsens tjänstelokaler, hade nu fortskridit så långt, att frågan om behöflig nyanskaffning av möbler, belysningsarmatur, gardiner samt diverse andra inventarier m. m. för sagda lokaler borde upptagas till avgörande inom närliggande tid. Med hänsyn till svårigheten att med någon större grad av säkerhet vid tidigare tidpunkt bedöma de sannolika kostnaderna för ifrågavarande nyanskaffning och dessas fördelning på olika budgetår hade vid avgivandet av förslag till tullverkets utgiftsstaten för vartdera av budgetåren 1936/1937 och 1937/1938 medel för bestridande av nämnda kostnader icke inräknats i de anslagsposter till expenser, från vilka kostnaderna syntes böra avföras.

Med en den 31 augusti 1936 dagtecknad promemoria hade arkitekten för byggnadsarbetena till generaltullstyrelsen överlämnat utredning om den för styrelsens restaurerade och nya lokaler behöfliga nyanskaffningen av möb-

ler m. m. De i utredningen ingående kostnadsberäkningarna grundade sig i flertalet fall på införskaffade offerter. Sammanlagda kostnaderna hade beräknats till 203,486 kronor.

Över denna utredning hade generaltullstyrelsen inhämtat byggnadsstyrelsens yttrande, vilket avgivits den 5 november 1936. Av yttrandet framginge bland annat, att byggnadsstyrelsen icke haft andra erinringar mot promemorian, än att styrelsen ansett den i promemorian upptagna kostnaden för själva möbleringen vara väl hög, särskilt vid en jämförelse med kostnaden för möbelanskaffningar för andra ämbetsverk, och att promemorian bort omfatta jämväl vissa inredningskostnader samt att byggnadsstyrelsen funnit vissa begränsningar i det i promemorian föreslagna arvodet för utredningar och ritningar kunna ifrågakomma.

Med utgångspunkt från promemorians uppgifter och med beaktande av byggnadsstyrelsens nyssberörda synpunkter hade generaltullstyrelsen därefter uppgjort en ny kostnadsberäkning, vari de reducerade kostnaderna fördelats på budgetåren 1936/1937 och 1937/1938. Styrelsen hade därvid förutsett, att det skulle bliva styrelsen möjligt att vid det slutliga infordrandet av anbud, vilket givetvis komme att ske i samråd med byggnadsstyrelsen, icke oväsentligt nedbringa anskaffningskostnaden för möbler och andra inventarier, om icke genom större minskning av möbelantalet så dock genom ordnande av anbudsinfordrandet på ett lämpligare sätt än som skett. Styrelsens kostnadsberäkning upptog jämväl kostnaderna för vissa i promemorian ej medtagna leveranser och arbeten, nämligen för omändring av additions-, statistik- m. fl. maskiner för elektrisk drift till följd av att växelström i stället för likström skulle komma till användning i tjänstelokalerna. Sistnämnda kostnader uppginge till 3,185 kronor.

Den av generaltullstyrelsen gjorda kostnadsberäkningen slutar på ett belopp av 175,927 kronor, som beräknats skola fördelas med 45,927 kronor på innevarande budgetår och 130,000 kronor på nästa budgetår.

Denna beräkning upptager, i likhet med den tidigare av arkitekten gjorda beräkningen, icke de av byggnadsstyrelsen omförmälda inredningskostnaderna, avseende skåpinredning m. m. i tullverkets huvudlaboratorium och centralförråd samt tullmuseum. Generaltullstyrelsen har nämligen ansett dessa kostnader böra bestridas av för byggnadsarbetenas utförande anvisade medel. Därest emellertid ifrågavarande kostnader, uppskattade till högst 25,000 kronor, arkitektarvode däri inbegripet, skulle finnas böra bestridas såsom möbelanskaffningskostnader, beräknar generaltullstyrelsen det totala kostnadsbeloppet till 200,927 kronor och den å nästa budgetår belöpande delen därav till 155,000 kronor.

Anslagsposten till publikationstryck, för närvarande upptagen till 16,800 kronor, föreslår styrelsen skola höjas till 22,000 kronor. Styrelsen har härvid omförmäلت, att utgifterna under anslagsposten för budgetåret 1935/1936 uppgått till 20,994 kronor. Vidare har styrelsen framhållit, att styrelsen, som jämlikt särskilda Kungl. Maj:ts medgivanden låtit utarbeta och tilldela tullpersonalen författningshandböcker i olika grenar av tulltjänsten, med hänsyn till ofta förekommande författningsändringar ansåge det vara nödvändigt att även framdeles tid efter annan utgiva dylika handböcker.

Anslagsposten till hemliga utgifter har styrelsen uppfört med oförändrat belopp, 2,000 kronor.

Vad beträffar anslagsposten till övriga utgifter, för närvarande 711,200 kronor, har styrelsen föreslagit höjning därav till 917,000 kronor. Härvid har styrelsen beräknat höjning av medelsanvisningen dels till byggnader, hyror och tomtören med 190,000 kronor till 320,000 kronor, dels ock till utbildning i tulltjänsten med 15,800 kronor till 72,000 kronor.

Medelsbehovet för utgifter till byggnader, hyror och tomtören har av styrelsen närmare beräknats på följande sätt:

Nybyggnad av 5 bostadshus å 40,000 i Haparanda gränsdistrikt	kronor	200,000
Nybyggnad av 1 bostadshus i Kiruna gränsdistrikt	»	18,000
Reparation och modernisering av byggnader i Dalarö och Sandhamn	»	37,000
Reparation å andra byggnader	»	29,000
Förhyrning av lokaler för 4 kustdistriktexpeditioner	»	10,000
Övriga hyror och tomtören	»	26,000
	Summa kronor	320,000.

I fråga om de två första posterna har styrelsen anfört:

Såsom styrelsen vid olika tillfällen framhållit, hava bostadslägenheter stundom icke stått till buds i de trakter, där det ur tullverkets synpunkt är angeläget att förlägga gräns- och kustposteringar. Då dessutom bostadsanskaffningen genom statens försorg medför den fördelen, att sagda personal erhåller en mera oberoende ställning i förhållande till ortsbefolkningen, hava under senare tid bostadshus för gräns- och kustbevakningspersonalens räkning blivit genom styrelsens försorg uppförda å ett flertal platser. Under budgetåret 1937/1938 erfordras uppförande av bostadshus vid vissa posteringar vid gränsen mot Finland. Inom Haparanda gränsdistrikt hava åtskilliga gränsuppsyningsmän sedan lång tid tillbaka inköpt tomter och därå uppfört bostadshus, som täcka det egna behovet. Ett ganska stort antal av dessa befattningshavare äro inom de närmaste åren skyldiga att avgå med pension. Enligt vad chefen för Haparanda gränsdistrikt upplyst råder en synnerligen kännbar bostadsbrist efter hela gränsen mot Finland, varför de nytillträdande gränsuppsyningsmännens bostadsfråga i allmänhet måste lösas genom nybyggnad. Även om vissa av dessa befattningshavare skulle vara i tillfälle att uppföra egna bostadshus, komme detta emellertid, enligt vad erfarenheten visat, att medföra olägenheter ur organisatorisk synpunkt på grund av dels nödvändigheten att provisoriskt förlägga posteringar till andra platser än dem, som äro lämpliga ur effektivitets- och trafiksynpunkt, dels ock svårigheter att verkställa erforderliga omplaceringar bland personalen. I den mån gränsbevakningspersonalen icke kan erhålla bostad genom förhyrning, har styrelsen därför funnit nödvändigt, att bostadshus uppföras genom statens försorg. Enligt en inom styrelsen verkställd utredning föreligger ett oundgängligt behov att under nästa budgetår uppföra bostadshus vid envar av gränsposteringarna i Norra Mattila, Södra Korpikylä, Huuki, Aareavaara och Muodoslombolo. Kostnaden för dessa byggnader har beräknats till 40,000 kronor för varje byggnad eller sålunda till sam-

manlagt 200,000 kronor. Jämväl inom Kiruna gränsdistrikt erfordras nybyggnad vid en gränspostering, nämligen i Karesuando. Därvarande postering består av en gränsuppsyningsman, som för närvarande förhyr ett rum och kök, provisoriskt inredda i en delvis för annat än bostadsändamål avsedd mindre byggnad samt åtskilda genom en förstuga. Enligt vad gränsdistrikchefen upplyst befinna sig sagda bostadsutrymmen i ett mycket dåligt skick och är husvärden icke villig att låta reparera densamma. Då enligt vad tillika inhämtats möjlighet icke finnes att förhyra bostad på annat ställe i Karesuando, har styrelsen funnit nödvändigt att för posteringens räkning uppföres ett bostadshus. Kostnaden härför beräknas till 18,000 kronor.

Styrelsen har vidare anfört, att jämkning i styrelsens beräkning av utgifter för byggnader bleve påkallad, för den händelse de nu ifrågasatta nybyggnaderna eller några av dem skulle anses böra utföras med anlåtande av medel, anvisade för motverkande av arbetslöshet.

Beträffande tullverkets byggnader i Dalarö och Sandhamn har styrelsen framhållit, att vare sig dessa komme att upplåtas till tjänstebostäder eller, i avvaktan därpå, under kortare eller längre tid komme att uthyras, det vore erforderligt, att de underkastades ganska genomgripande reparations- och moderniseringsarbeten, vilka ansåges hinna bliva färdiga under nästa budgetår. Kostnaderna hava av styrelsen beräknats till 25,000 kronor för byggnaden i Dalarö och 12,000 kronor för byggnaden i Sandhamn.

Vad härefter angår kostnaderna för utbildning i tulltjänsten har styrelsen för nästa budgetår beräknat ett belopp av 40,800 kronor för en påbörjad kurs för utbildning av kammarskrivare. Styrelsen har vidare yttrat:

I det betänkande, som den 19 oktober 1934 avgivits av tullverkets överkvalifikationssakkunniga, hade beräknats, att 338 ordinarie och omkring 60 icke-ordinarie kammarskrivare erfordrades vid tullstaten. På sätt framginge av generaltullstyrelsens skrivelse till Kungl. Maj:t den 6 maj 1936 med hemställan om bemyndigande att anordna en kurs för utbildning till befattning såsom kammarskrivare, hade styrelsen uppskattat behovet av kammarskrivare vid lokaltullförvaltningen till omkring 400, varav 316 ordinarie och omkring 80 icke-ordinarie. Från och med den 1 juli 1936 vore i personalförteckningen för tullstaten uppförda 316 ordinarie kammarskrivare vid lokaltullförvaltningen samt 25 kammarskrivare å övergångsstat. De sistnämnda beräknades så snart hava avgått från sina befattningar, att sist under senare halvåret 1937 ledigblivna kammarskrivartjänster skulle kunna återbesättas. För närvarande tjänstgjorde 31 extra ordinarie och 44 extra kammarskrivare vid lokaltullförvaltningen, och efter avslutandet av ovannämnda kammarskrivarkurs den 19 mars 1938 torde ytterligare omkring 22 extra kammarskrivare komma att anställas. Med en beräknad årlig avgång av 15 tjänstemän inom kammarskrivargruppen efter den 1 juli 1937 på grund av befordran, avsked och dödsfall skulle den 1 juli 1939 finnas anställda högst 383 ordinarie och icke-ordinarie kammarskrivare vid lokaltullförvaltningen. På grund härav vore det erforderligt att anordna en ny kammarskrivarkurs med början i mitten av år 1937, så att eleverna hunne bliva färdigutbildade senast på våren 1939. Kostnaderna för sistnämnda kurs under budgetåret 1937/1938 kunde upptagas till 8,900 kronor.

Härutöver har styrelsen för nästa budgetår beräknat dels en kostnad av 9,000 kronor för anordnande av en kustöveruppsyningsmanskurs och dels 13,300 kronor för anordnande av korrespondenskurser, hyra av lokaler för undervisningsanstalten samt diverse utgifter.

*Departements-
chefen.*

För egen del har jag icke något att erinra mot att under anslagsposten till expenser beräknas medel såväl till anskaffning under nästa budgetår av möbler m. m. för generaltullstyrelsens tjänstelokaler som till de av styrelsen omnämnda inredningsarbetena. Anslagsposten torde böra upptagas till 885,000 kronor.

Vad styrelsen anfört i fråga om uppförande av nya bostadshus i Haparanda och Kiruna gränsdistrikt synes ådagalägga behovet av att i viss utsträckning tillhandahålla tjänstemännen i dessa distrikt bostäder i tullverket tillhöriga byggnader. Emellertid vill jag förorda den begränsningen, att för nästa budgetår medel anvisas för uppförande endast av bostadshus i Norra Mattila, Södra Korpikylä och Karesuando. Kostnaderna härför kunna beräknas till 98,000 kronor. I enlighet härmed bör medelsbehovet för nybyggnader under anslagsposten till övriga utgifter beräknas 120,000 kronor lägre, än styrelsen föreslagit.

Till frågan, huruvida en ny kammarskrivarkurs bör anordnas under nästa budgetår, torde bestämd ståndpunkt icke nu kunna tagas. Denna fråga lärrer böra av Kungl. Maj:t avgöras först efter den särskilda framställning i ämnet, som framdeles kan förväntas från generaltullstyrelsen. Försiktigheten synes emellertid bjuda, att enligt styrelsens förslag medel nu beräknas för ändamålet.

Vad generaltullstyrelsen i övrigt anfört beträffande medelsbehovet under omkostnadsstaten har icke givit mig anledning till erinran. Emellertid förutsätter jag att, enligt beräkningar som i det följande skola angivas, en del av kostnaderna för särskilda åtgärder för bekämpande av olovlig införsel av spritdrycker m. m. överföras till omkostnadsstaten, nämligen dels vissa traktamentskostnader, 135,000 kronor, och dels vissa andra löpande kostnader till sammanlagt belopp av 530,000 kronor. I följd härav har jag upptagit anslagsposten till reseersättningar till 435,000 kronor samt anslagsposten till övriga utgifter till 1,327,000 kronor.

Omkostnadsstatens slutsumma skulle, vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, utgöra $(435,000 + 885,000 + 22,000 + 2,000 + 1,327,000 =) 2,671,000$ kronor.

Liksom för innevarande budgetår torde omkostnadsstat för tullverket, upptagande allenast de särskilda anslagsposterna, böra underställas riksdagens godkännande, medan specificerad omkostnadsstat därefter torde få fastställas av Kungl. Maj:t.

Särskilda åtgärder för bekämpande av olovlig införsel av spritdrycker m. m.

Till särskilda åtgärder för bekämpande av olovlig införsel av spritdrycker m. m. är för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 1,120,000 kronor. För budgetåret 1935/1936 utgjorde motsvarande anslagsbelopp 975,000 kronor.

För bekämpande av olovlig varuinförsel förfogar generaltullstyrelsen även över medel, som jämlikt bestämmelserna i 19 § lagen den 8 juni 1923 (nr 147) om straff för olovlig varuinförsel samt 23 § lagen den 20 juni 1924 (nr 225) med särskilda bestämmelser angående olovlig befattning med spritdrycker och vin stå till styrelsens förfogande för uppmuntran av tulltjänstemän och polismän, vilka ådagalagt synnerligt nit vid beivrande av olovlig varuinförsel, eller för särskilda åtgärder till motverkande av sådan införsel. Användningen av de intill utgången av budgetåret 1935/1936 influtna beloppen av dessa medel framgår av följande av generaltullstyrelsen meddelade översikt:

Gratifikationer åt tull-, polis- och lotstjänstemän	kronor	330,205: 75
Anskaffning av båtmateriel	»	227,549: 94
Anskaffning av annan fortskaffningsmateriel	»	68,337: 18
Kostnader för detektiver samt tulltjänstemäns utbildning i detektivtjänst	»	72,747: 70
Avlöningar till tekniska biträden åt kustbevakningsinspektören	»	53,652: 84
Anslag åt tullmyndigheter till särskilda åtgärder för bekämpande av olovlig varuinförsel	»	90,776: 09
Diverse	»	120,992: 64
Behållning	»	88,761: 01
Summa kronor		1,053,023: 15.

Å det för budgetåret 1935/1936 till särskilda åtgärder för bekämpande av olovlig införsel av spritdrycker m. m. anvisade reservationsanslaget å 975,000 kronor jämte reservation från motsvarande anslag för budgetåret 1934/1935, vilken uppgick till 234,626 kronor 12 öre, sålunda sammanlagt 1,209,626 kronor 12 öre, hava enligt vad generaltullstyrelsen meddelat avförts 1,102,945 kronor 48 öre, fördelade sålunda:

Anskaffning av båtmateriel	kronor	257,835: 16
Anskaffning av annan fortskaffningsmateriel	»	24,232: 38
Förbättrings- och utrustningsarbeten å kustbevakningsångaren Poseidon (förut benämnd Skagerak)	»	58,962: 10

Bemannning och drift av:

kustbevakningsångaren Triton	»	101,845: 69
» Poseidon ¹² / ₁₂ 1935— ³⁰ / ₆ 1936 ..	»	64,122: 70
» Ocean.....	»	2,429: 50
» Odin ¹⁴ / ₄ — ³⁰ / ₆ 1936.....	»	22,058: 61
torpedbåten nr 7	»	977: 23
» nr 8 ¹ / ₇ 1935— ³ / ₃ 1936	»	53,745: 09
vedettbåten nr 34 ¹ / ₇ 1935— ⁸ / ₄ 1936	»	64,552: 34
en tullkryssare (T V 16).....	»	38,285: 82
Förhyrning av fortskaffningsmateriel	»	18,875: 99
Underhåll och drift av fortskaffningsmateriel.....	»	235,401: 56
Ersättning för i tulltjänst hållna velocipeder.....	»	4,947: 08
Vissa traktamentsersättningar.....	»	129,328: 38
Diverse kostnader	»	25,345: 85
		Summa kronor 1,102,945: 48.

Den å anslaget redovisade reservationen vid utgången av budgetåret 1935/1936 utgjorde sålunda 106,680 kronor 64 öre.

Anslaget för innevarande budgetår, 1,120,000 kronor, har i 1936 års statsverksproposition beräknats sålunda:

Utsjöbevakningen	kronor	340,000
Nybyggnad av fartyg	»	250,000
Underhåll och förnyelse av motorfordonsmateriel	»	28,000
Radioutrustning	»	30,000
Underhåll och drift av fortskaffningsmateriel	»	260,000
Vissa traktamenten	»	145,000
Diverse utgifter	»	67,000
		Summa kronor 1,120,000.

Med avseende å användningen av anslaget för det löpande budgetåret har styrelsen anfört, att liksom under åtskilliga tidigare år vissa arbeten, till vilka medel anvisats, icke hunne utan undanskjutande av andra angelägna sådana slutföras under detta budgetår, i följd varav utgifterna för förstberörda arbeten icke komme att belasta anslaget för budgetåret. Under alla förhållanden beräknar styrelsen, att vid budgetårets utgång icke å anslaget finnes någon reservation, till vilken hänsyn bör tagas vid beräkning av anslaget för budgetåret 1937/1938.

Beräkningarna av medelsbehovet å anslaget under budgetåret 1937/1938 hava av *generaltullstyrelsen* verkställts i anslutning till förslag, som av kustbevakningsinspektören framlagts i en av honom till styrelsen ingiven memoria. Av vad styrelsen därvid anfört framgår huvudsakligen följande.

Utsjöbevakningen.

Till förfogande för utsjöbevakningen finnas tre kustbevakningsångare,

nämligen Triton, Poseidon och Odin. För bemanning och drift av nämnda tre fartyg beräknar styrelsen kostnaderna sålunda:

Triton	kronor	85,000
Poseidon	»	100,000
Odin	»	110,000
		Summa kronor 295,000.

I det för Poseidon beräknade beloppet har styrelsen inberäknat ett belopp av 15,000 kronor för grundlig reparation av detta fartygs kondensor.

Nybyggnad av motorfartyg.

Enligt det förslag, som framlagts i 1935 års betänkande och av generaltullstyrelsen i princip biträfts, skulle för kustbevakningen erfordras 3 tullkryssare av typ I, 5 tullkryssare av typ II, 12 tullkryssare av typ III samt 6 tullracerbåtar. Av sådana båtar förfogar tullverket för närvarande över 1 tullkryssare av typ I, 3 tullkryssare av typ II, 6 tullkryssare av typ III samt 3 tullracerbåtar. I anslaget för budgetåret 1936/1937 har inberäknats kostnad för nybyggnad av 2 tullkryssare av typ II samt 1 tullracerbåt. För genomförande av de sakkunnigas förslag skulle alltså erfordras anvisande av medel för nybyggnad av ytterligare 2 tullkryssare av typ I, 6 tullkryssare av typ III och 2 tullracerbåtar.

Då vid kustbevakningen användas ett antal äldre och för sitt ändamål föga lämpade motorbåtar, vilka draga onormalt höga underhållskostnader i förhållande till det arbete de utföra, anser styrelsen det vara angeläget, att den i betänkandet avsedda nyanskaffningen genomföres. På grund av den höga anskaffningskostnaden för tullkryssare av typ I samt med hänsyn till vikten av att det totala antalet tullkryssare ökas, har styrelsen emellertid ansett sig böra begränsa anslagsäskandet för budgetåret 1937/1938 till att omfatta medel för nybyggnad av 4 tullkryssare av typ III samt 2 tullracerbåtar. Anskaffningskostnaderna för denna båtmateriel beräknas, med hänsyn till inträdda prisstegringar för racerbåtar, sålunda:

4 tullkryssare av typ III à kr. 70,000	kronor	280,000
2 tullracerbåtar à kr. 55,000	»	110,000
		Summa kronor 390,000.

Automobiler.

Vid kustbevakningen användas för närvarande 25 automobiler, som tillhöra tullverket. Enligt den i 1935 års betänkande upprättade posteringsplanen för kustbevakningen skulle antalet automobiler utgöra 34, varav emellertid 3 beräknats under förutsättning av tullpolisorganisationens genomförande. Styrelsen hemställer i enlighet därmed om anvisande av medel för anskaffning av ytterligare 6 automobiler. Kostnaden härför beräknas till 30,000 kronor.

Underhåll och drift av fortskaffningsmateriel.

Utgifterna för underhåll och drift av tullverket tillhöriga motorfartyg och motorfordon uppgingo under budgetåret 1935/1936 till omkring 273,687 kronor. Häri ingå även kostnaderna för bemanning av tullkryssaren av typ I, vilken disponeras utan förläggning till visst kustdistrikt. För underhåll och drift av motorfartygen, kostnaden för bemanning av tullkryssaren av typ I inberäknad, hava under budgetåret 1935/1936 utbetalts omkring 224,000 kronor. Under budgetåret 1937/1938 beräknas två äldre motorbåtar hava ersatts med de två tullkryssare av typ II, till vilka medel anvisats under anslaget för innevarande år. Kostnaderna för underhåll och drift av sistnämnda båtar beräknas till sammanlagt 30,000 kronor. För de utrangerade två båtarna utgöra motsvarande kostnader omkring 6,000 kronor. Kostnaderna för underhåll och drift av motorfartyg under nästkommande budgetår hava sålunda upptagits till $(224,000 + 30,000 - 6,000 =)$ 248,000 kronor.

Beträffande motorfordon hava för innevarande budgetår driftkostnaderna beräknats under posten »Underhåll och drift av fortskaffningsmateriel», var emot för underhåll och förnyelse av motorfordonsmateriel upptagits en särskild post. Dessa olika slag av utgifter anser styrelsen emellertid böra beräknas gemensamt. Driftkostnaderna för 31 automobiler hava beräknats till 60,000 kronor. För underhåll och förnyelse av samma materiel har beräknats ett belopp av 37,000 kronor. Kostnaderna för förnyelse, underhåll och drift av motorfordon hava alltså av styrelsen upptagits till sammanlagt 97,000 kronor.

Vissa traktamenten.

Generaltullstyrelsen har för vissa traktamenten beräknat ett belopp av 135,000 kronor eller sålunda 10,000 kronor mindre än för det löpande budgetåret.

Diverse utgifter.

Kostnader för förhyrning av fortskaffningsmateriel, anskaffning eller förhyrning av garage, inköp av effekter för bevakningstjänsten med flera diverse utgifter utbetaltes under budgetåret 1935/1936 från förevarande anslag med omkring 49,200 kronor. Styrelsen anser sig icke kunna räkna med att motsvarande utgifter under budgetåret 1937/1938 komma att understiga nämnda belopp. Enligt vad styrelsen framhåller vore det av vikt, att medel för diverse utgifter icke beräknades för knappt. Särskilt framhåller styrelsen, att utgifterna från anslagsposten vore till icke ringa del beroende av växlingarna i smuggeltrafikens omfattning. På grund härav har styrelsen för diverse utgifter under nästkommande budgetår upptagit ett belopp av 80,000 kronor, vilket med 13,000 kronor överstiger det belopp, som beräknats för sådana utgifter under innevarande budgetår.

Sammanfattning rörande medelsbehovet.

I enlighet med det anförda har medelsbehovet för nästa budgetår av generaltullstyrelsen beräknats sålunda:

Utsjöbevakning	kronor	295,000
Nybyggnad av 4 tullkryssare av typ III och 2 tullracerbåtar	»	390,000
Anskaffning av 6 automobiler	»	30,000
Underhåll och drift av motorfartyg	»	248,000
Förnyelse, underhåll och drift av motorfordon	»	97,000
Vissa traktamenten	»	135,000
Diverse utgifter	»	80,000
	Summa kronor	1,275,000.

Fråga om uppdelning av anslaget.

Då större delen av de utgifter, som av styrelsen beräknats för ifrågavarande ändamål under budgetåret 1937/1938, utgöres av ofrånkomliga och till sin storlek svårberäknliga drift- och underhållskostnader samt andra förlöpande utgifter, anser styrelsen synnerligen önskvärt, att därför avsedda anslagsmedel icke beräknas under ett reservationsanslag. Styrelsen ifrågasätter därför, huruvida icke sådan ändring skulle kunna vidtagas, att till särskilda åtgärder för bekämpande av olovlig införsel av spritdrycker m. m. anvisades två anslag, nämligen ett reservationsanslag till anskaffning av fortskaffningsmateriel och ett förslagsanslag till övriga omkostnader. Såsom av det föregående framgår, har medelsbehovet för nästa budgetår av styrelsen beräknats, för anskaffning av fortskaffningsmateriel till (390,000 + 30,000 =) 420,000 kronor samt för övriga omkostnader till (295,000 + 248,000 + 97,000 + 135,000 + 80,000 =) 855,000 kronor. Styrelsen hemställer sålunda, att till särskilda åtgärder för bekämpande av olovlig införsel av spritdrycker m. m. måtte för budgetåret 1937/1938 anvisas *dels* till anskaffning av fortskaffningsmateriel ett reservationsanslag av 420,000 kronor, *dels ock* till övriga omkostnader ett förslagsanslag av 855,000 kronor.

Styrelsen har därvid förutsatt, att föreskrift komme att av Kungl. Maj:t meddelas därom, att förslagsanslaget icke finge utan Kungl. Maj:ts medgivande överskridas. Styrelsen har vidare utgått från att den, såvitt nu kunde bedömas, sannolikt ringa reservation, som kunde uppkomma å reservationsanslaget för innevarande budgetår, borde i likhet med vad som gällde i fråga om användningen av behållning å äldre reservationsanslag, anlitas för det med det föreslagna nya reservationsanslaget avsedda ändamålet.

I fråga om den föreslagna nyanskaffningen av tullkryssare och tullracerbåtar förordar jag den begränsningen, att för nästa budgetår medel anvisas för anskaffning av endast 2 tullkryssare av typ III och 2 tullracerbåtar. Kostnaderna härför kunna beräknas till 250,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Förslaget om beräkning av 30,000 kronor för nyanskaffning av 6 automobiler finner jag mig böra biträda.

Till diverse utgifter har generaltullstyrelsen beräknat 80,000 kronor, vilket med 13,000 kronor överstiger det belopp, som beräknats för sådana utgifter under innevarande budgetår. Såsom styrelsen framhållit, rör det sig härvid om utgifter, vilka äro till icke ringa del beroende av växlingarna i smuggeltrafiken. Då det synes angeläget, att en icke alltför knapp marginal beräknas för oförutsedda utgifter, vill jag icke motsätta mig den föreslagna höjningen.

I övrigt har jag icke funnit anledning till erinran mot styrelsens beräkning av medelsbehovet i nu förevarande avseenden.

Vad slutligen angår förslaget om uppdelning av medlen på två anslag, anser jag goda skäl föreligga för ett frångående av den hittillsvarande ordningen, enligt vilken jämväl ofrånkomliga och samtidigt svårberäkneliga kostnader av löpande natur, däribland en del personalkostnader, beräknas under reservationsanslaget. Dessa löpande utgifter äro till stor del av samma beskaffenhet som utgifterna under övriga anslag till tullverket. Visserligen torde det hava varit avsett att till det nu förevarande anslaget skulle hänföras de utgifter, som påkallades av spritsmugglingens bekämpande såsom en mera temporär angelägenhet vid sidan av tullverkets reguljära uppgifter. Denna norm för utgifternas fördelning har emellertid icke kunnat konsekvent upprätthållas. Som förhållandena nu gestalta sig, anser jag det vara mest förenligt med reda och överskådlighet, att medel till de löpande utgifterna för spritsmugglingens bekämpande beräknas under de anslagsposter inom avlönings- och omkostnadsstaterna, till vilka motsvarande utgifter för tullverkets allmänna behov hänföras.

I de beräknade kostnaderna för utsjöbevakningen samt för underhåll och drift av motorfartyg ingå avlöningar till personal å tre utsjöbevakningsångare och en större tullkryssare. Sammanlagda beloppet därav utgör enligt föreliggande uppgifter 190,000 kronor. Såsom förut nämnts, har jag inberäknat detta belopp i den under avlöningsstaten för tullstaten upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Övriga kostnader under det hittillsvarande reservationsanslaget, utom kostnaderna för nyanskaffning av tullkryssare, tullracerbåtar och automobiler, har jag ansett böra hänföras till omkostnadsstaten. Därvid hava, såsom likaledes förut nämnts, traktamentskostnaderna, 135,000 kronor, upptagits under anslagsposten till reseersättningar och återstoden, 530,000 kronor, under anslagsposten till övriga utgifter.

Kostnaderna för nyanskaffning av nyssnämnda fortskaffningsmateriel hava i det föregående beräknats till sammanlagt 280,000 kronor. Medel för bestridande därav torde böra anvisas i form av ett reservationsanslag till anskaffning av viss fortskaffningsmateriel för kustbevakningen. I likhet med generaltullstyrelsen förordar jag, att den reservation, som kan uppkomma å reservationsanslaget för innevarande budgetår, överföres till det nya reservationsanslaget.

Sammanfattning och hemställan.

Enligt vad jag här förordat böra anslag till tullverket i riksstaten för budgetåret 1937/1938 upptagas med följande belopp, nämligen: ett anslag till avlöningar till befattningshavare hos generaltullstyrelsen med 750,000 kronor, ett anslag till avlöningar till befattningshavare å tullstaten med 13,748,000 kronor, ett anslag till omkostnader med 2,671,000 kronor samt ett anslag till anskaffning av viss fortskaffningsmateriel för kustbevakningen med 280,000 kronor eller tillhopa med 17,449,000 kronor. I statsverkspropositionen beräknades motsvarande anslag till sammanlagt 17,385,000 kronor.

Under åberopande av vad jag i det föregående i skilda sammanhang anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för generaltullstyrelsen:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat:	
1 generaltulldirektör, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—
5 byråchefer	B 30
1 kustbevakningschef, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—
1 byrådirektör och ombudsman	B 28
1 byråinspektör och föreståndare för tullverkets huvudlaboratorium	B 26
1 förste aktuarie och chef för statistiska avdelningen	B 26
1 sekreterare	B 26
5 byråinspektörer	B 24
2 förste revisorer	B 24
1 kamrerare	B 24
3 aktuarier	B 21
3 notarier	B 21
11 revisorer	B 21
3 tullkontrollörer	B 21
12 kammarskrivare	B 16
1 materialförvaltare	B 15
1 registrator	B 14
2 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
16 kanslibiträden	B 7
8 expeditionsvakter	B 5

Kungl. Maj:ts proposition nr 226.

Befattning	Lönegrad
21 kontorsbiträden	B 4
8 skrivbiträden	B 2

Tjänstemän å övergångsstat:

1 kontorsbiträde	B 4
------------------------	-----

Tjänstemän å extra stat:

1 byråingenjör	B 26
1 byråinspektör	B 24;

Anm. Så länge 1 kontorsbiträde finnes uppfört å övergångsstat, skall 1 av de å ordinarie stat uppförda skrivbiträdestjänsterna hållas vakant;

dels besluta, med giltighet från och med den 1 juli 1937, sådan ändring av 5 § i avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, att i 1 mom. andra stycket av paragrafen befattningen såsom kustbevakningsinspektör vid tullverket uteslutes samt i stället införes befattningen såsom kustbevakningschef vid tullverket med arvode av 12,000 kronor;

dels godkänna följande avlöningsstat för generaltullstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1937/1938:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 582,000
2. Avlöning till tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	» 2,700
3. Avlöningar till tjänstemän å extra stat, <i>förslagsvis</i>	» 17,200
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar	
m. m.	kronor 108,600
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	» 5,000
	» 113,600
5. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> . .	» 34,500

Summa kronor 750,000;

dels till Tullverket: Avlöningar till befattningshavare hos generaltullstyrelsen för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag avkronor 750,000;

dels godkänna följande personalförteckning för tullstaten:

Personalförteckning.

Befattning Lönegrad

Tjänstemän å ordinarie stat:

1. Lokaltullförvaltningen.

3 tulldirektörer	B 29
3 tullöverinspektörer	B 27
3 tullbevakningschefer	B 26
3 tulldirektörsassistenter	B 26
6 tullförvaltare av klass 1 A	B 26
3 tullkommissarier	B 26
7 tullförvaltare av klass 1 B	B 24
21 tullöverkontrollörer	B 24
17 förste tullkontrollörer	B 22
17 tullförvaltare av klass 2	B 22
20 tullförvaltare av klass 3	B 21
130 tullkontrollörer	B 21
5 tullförvaltare av klass 4	B 18
3 tullkassörer	B 18
316 kammarskrivare	B 16
23 tullmästare	B 15
26 tulluppbördsmän	B 15
152 tullkontorister	B 12
124 tullöveruppsyningsmän	B 12
2 kansliskrivare	B 11
572 tulluppsyningsmän	B 8
35 kanslibiträden	B 7
725 tillsyningsmän	B 6
310 tullvakter	B 5
60 kontorsbiträden	B 4
30 skrivbiträden	B 2

2. Kustbevakningen.

4 kammarskrivare	B 16
22 kustöveruppsyningsmän	B 12
55 kustuppsyningsmän	B 8
53 förste kustvakter	B 7
165 kustvakter	B 6
55 kustbevakningsbiträden	B 5
4 kontorsbiträden	B 4

Kungl. Maj:ts proposition nr 226.

Befattning

Lönegrad

3. Gränsbevakningen.

1 gränsbevakningschef	B 22
1 kammarskrivare	B 16
6 gränsöveruppsyningsmän	B 12
188 gränsuppsyningsmän	B 8

Tjänstemän å övergångsstat:

10 tullkassörer	B 18
1 gränsuppsyningsman	B 8

Anm.: 1. 10 tulluppbördsmanstjänster å ordinarie stat må tillsättas endast i den mån 10 tullkassörer å övergångsstat avgå från sina befattningar.

2. En av de å ordinarie stat upptagna kustvakttjänsterna skall hållas vakant, så länge den å övergångsstat uppförde gränsuppsyningsmannen kvarstår i tjänst;

dels godkänna följande avlöningsstat för tullstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1937/1938:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 11,537,000
2. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	» 67,000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 1,500
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor 1,847,000
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	» 82,000
	» 1,929,000
5. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	» 213,500

Summa kronor 13,748,000;

dels till Tullverket: Avlöningar till befattningshavare å tullstaten för budgetåret 1937/1938 anvisa ett *förslagsanslag* av

kronor 13,748,000;

dels godkänna följande omkostnadsstat för tullverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1937/1938:

Kungl. Maj:ts proposition nr 226.

Omkostnadsstat.

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	435,000
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	885,000
3. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	22,000
4. Hemliga utgifter	»	2,000
5. Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>	»	1,327,000

Summa kronor 2,671,000;

dels till Tullverket: Omkostnader för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av kronor 2,671,000;

dels till Tullverket: Anskaffning av viss fortskaffningsmateriel för kustbevakningen för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av kronor 280,000;

dels ock besluta, att uppkommande reservation å det till tullverket för budgetåret 1936/1937 anvisade reservationsanslaget till särskilda åtgärder för bekämpande av olovlig införsel av spritdrycker m. m. skall överföras till reservationsanslaget för budgetåret 1937/1938 till anskaffning av viss fortskaffningsmateriel för kustbevakningen.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Folke Ericson.

Innehållsförteckning.

	Sid
Inledning	1
Organiserandet av den särskilda polisverksamheten mot olovlig rusdrycks- hantering	6
Kustbevakningens omorganisation	41
Avlöningsstaten för generaltullstyrelsen	72
Avlöningsstaten för tullstaten	77
Omkostnadsstaten för tullverket	84
Särskilda åtgärder för bekämpande av olovlig införsel av spritdrycker m. m.	91
Sammanfattning och hemställan	97